

CHAITANYAMANAVI

R.NO.APBIL/2019/78298

చైతన్య మాసపత్రిక

VOL : 5

ISSUE : 1

GUNTUR

JANUARY 2023

40 PAGES

RS. 10/-

వినుకొండ

గుంటూరు

విశాఖ

కామ్రేడ్ సుశీల గోపాలన్ వర్ధంతి

కీర్తిశేషులు కామ్రేడ్ సుశీల గోపాలన్ వర్ధంతి సందర్భంగా అన్ని జిల్లాల్లో ఐదవ్యా ఆధ్వర్యంలో సభలు నిర్వహించిన ఆమెకు నివాళి అర్పించారు.

ఐదవ్యా ఆలిండియా మహాసభలను జయప్రదం చేయాలని కోరుతూ నెల్లూరులో జెండా ఆవిష్కరిస్తున్న ఐదవ్యా రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవి

మదనపల్లి

తిరుపతి

విజయనగరం

అంబేద్కర్ కు నివాళి

డాక్టర్ బిఆర్ అంబేద్కర్ వర్ధంతి సందర్భంగా రాష్ట్రంలోని పలుచోట్ల ఐదవ్యా ఆధ్వర్యంలో మహిళా సమస్యలపై అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. అంబేద్కర్ కు నివాళి అర్పించారు.

అనంతపురం

ఒంగోలు

సంపాదకీయం

కలలు కందాం - కొత్త ఏడాదిని ఆస్వాదిద్దాం

స్వ ర్వజనా సుఖినోభవంతు అందరూ బాగుండాలి' నూతన సంవత్సరానికి స్వాగతం పలుకుతూ, అందరం కనే ఒక అందమైన కల. అందులో భాగమే స్నేహితులు, బంధువులు సుఖసంతోషాలతో, ఆయురారోగ్యాలతో ఉండాలనే ఆకాంక్ష. శుభాకాంక్షలు ఆందిపుచ్చుకోవడం.

ఒకటో తేదీ ఉదయమే ఒక ఫోన్ కాల్ నిద్ర లేపింది. ఆ ఫోన్ సారాంశం అల్లుడు తాగొచ్చి తందనాలు ఆడుతుంటే కూతురు మందు తాగి ఆస్పత్రిపాలైంది. సురాపానం అప్పుడూ ఇప్పుడూ ఉన్నా.. హద్దు దాటితే కుటుంబంలో మాత్రమే కాదు.. సమాజంలో సంబంధం లేనివారు కూడా నేరాలకు బాధితులుగా మారుతున్నారన్నది అక్షర సత్యం. నూతన సంవత్సరం ఆ మరుసటిరోజు అర్ధరాత్రిదాకా పీకల వరకు తాగమని పాలకులే సెలవిస్తే ఇక సామాన్యులకు, మహిళలకు, పిల్లలకు ఆనందం ఎక్కడ?

మహిళ బాగుండాలంటే మన చుట్టూ మనుషులు బాగుండాలి. సమాజం బాగుండాలి. నేడు మనం సరుకుల ప్రపంచంలో ఉన్నాం. డబ్బు మాత్రమే విలువైందిగా గుర్తించబడుతోంది. ప్రపంచ కుబేరుల్లో మూడో వాడిగా ఎగబాకిన అదానీకి గానీ వారి బాపతు కార్పొరేట్ ప్రపంచానికి గానీ సర్వం స్వాహా చేసినా దాహం తీరదు. ఆకలి ఆగదు!! వారు చేస్తున్న స్వాహాకు అందమైన మిరుమిట్లు గొలిపే మేలి ముసుగు వేసేందుకు మీడియా ప్రపంచాన్ని తమ గుప్పిట పెట్టుకుంటారు. తప్పుడు వార్తలు నిత్యం ప్రచారం చేస్తారు. ప్రవచనాలు చెప్పిస్తారు. వారికి సేవ చేసే పాలకులు అయ్యప్ప, రాముడు, కృష్ణుడు, శివుడు, అల్లా, ఏసుక్రీస్తు ఇలా ఏ దేవుడినీ వదలరు. విధ్వేషాలను రెచ్చగొట్టేందుకు తామే వ్యూహాలు పన్నుతారు. అమాయక జనాన్ని రెచ్చగొడతారు. విధ్వేషాల విషాన్ని నింపుతారు. ఆ రకంగా తమ స్థానాలను పదిలంగా కాపాడుకుంటారు. పసికందులను కూడా వదలని అమానవీయతను పెంచి పోషిస్తారు. దేవతగా స్త్రీలను పూజిస్తామంటూనే స్త్రీలను పరస్పర శత్రు శిబిరాల్లోకి నెడతారు. సాటి స్త్రీ పైన బండబూతులనే కాదు అత్యాచారాలను కూడా ప్రోత్సహించే విధంగా మెదడులో చిప్స్ పెట్టేస్తారు. 'కాసేపు దేవుడి దగ్గర భజన చేసుకుందాం. ప్రార్థన చేసుకుందాం. నా బిడ్డలను, కుటుంబాన్ని కాపాడమని వేడుకుందాం. ఆ దేవుడిని నమ్ముకుని ఆందోళనను అదిగమిద్దాం. ప్రశాంతతను పొందుదాం' అని అనుకునే భక్తులనే ఆయుధాలుగా మార్చేస్తారు. పత్రికల్లో వచ్చిన వార్తల ప్రకారం వివాదాలు సృష్టించే బిజెపి నాయకుడు బండి సంజయ్ నాస్తికుడైన బైరి నరేష్ ను కలిసిన తరువాతనే అయ్యప్ప పుట్టుకపై వ్యాఖ్యలు వచ్చాయా? దీంతో భక్తులు కూడా వీధుల్లోకి వచ్చారు. ఇది ఒక చిన్న అంశం మాత్రమే. ఇలాంటి వాటిని ఎదుర్కోవలసిన క్లిష్ట సమయాలను అధిగమించి మన కుటుంబాలు సుఖంగా ఉండటం ఎలా?

కుల్లిపోతున్న సమాజాన్ని బాగు చేసుకోగలమన్న నమ్మకం మనకు ఉండాలి. ఆ ఆత్మవిశ్వాసమే ఇరుగు పొరుగు, సమాజం మనలా ఆకాంక్షించే, ఆలోచించే కోట్లాది ప్రజానీకాన్ని ఏకం చేస్తుంది. ఏకం చేసే ప్రయత్నాల్లో మనఃపూర్వకంగా భాగస్వాముల మవుతాం. మన అడుగులు ముందుకు వేసే ప్రయత్నం చేస్తాం. శుభం కలగాలన్న ఆశ, ఆకాంక్ష పట్టుదలగా మారుతుంది. మనం ప్రమాదంలో పడిపోతామన్న జ్ఞానం కలిగితే ఆ పట్టుదల మనతోపాటు నలుగురిని నడిపించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. లిఖిత చరిత్ర యావత్తు వర్గపోరాటాల చరిత్రనంటాడు కార్ల్ మార్క్స్. 'ఏం జరుగుతూ ఉన్నదో బిగ్గరగా చెప్పడమే' విప్లవం అంటుంది రోజా లగ్నంబర్గ్. నా బిడ్డతో యుద్ధం ఎలా చెయ్యగలను అని అనుకోలేదు రూస్సోరాణి. పొట్టలో నవ మాసాలు ఎదిగిన బిడ్డ బయటకు వచ్చే ప్రయత్నం చేస్తుంది. అందుకు తల్లి తన శక్తినంతా ఉపయోగించి ప్రసవిస్తుంది. ప్రకృతి సహజ ప్రక్రియ శ్రమ లేకుండా నూతనత్వానికి అవకాశం లేదే! మరి ఈ సమాజం దుష్టత్వం నుంచి చెడు నుంచి మారడానికి ఎంత శ్రమ అవసరం అవుతుంది.

నూతన సంవత్సరం అంటే కాలగమనానికి ఒక గుర్తింపు. డబ్బు కంటే మరిదేనికంటే విలువైనది కాలం. ఆ కాలం మనకు అనుభవాన్ని ఇస్తుంది. జ్ఞానాన్ని ఇస్తుంది. ఆ జ్ఞానాన్ని శ్రమ ద్వారానే పొందగలం. గడిచిన కాలాన్ని నెమరవేసుకుందాం. గుణపాఠాలను తీద్దాం. విలువైన మార్గాన్ని గుర్తిద్దాం. ఆ బాటలో నడిచేందుకు పూనుకుందాం. ఎన్ని ఆటంకాలు ఎదురైనా అధిగ మిద్దాం. ముందుకు, మున్ముందుకు సాగుదాం. కులం, మతం, ప్రాతం, పేద, ధనిక అంతరాలను అధిగమించి ఐక్యతతో కృషి చేద్దాం. పురోగతే ప్రపంచ నీతి కదా. కాలాన్ని వెనక్కి తిప్పుదామనుకునే వారికి భంగపాటు తప్పదు. కొత్త సంవత్సరానికి స్వాగతం పలికే సమయంలో అనుభవాల నేపథ్యం నిర్ణయాలు చేసుకుందాం. నేను కాదు మనం అన్న స్పృహతో సమిష్టి భావనకు పదును పెడదాం. ఏ చిన్న ఆకాంక్ష అయినా పనిద్వారానే నెరవేర్చుకోగలం. సమానత కోసం సాగే మన కలల సాకారానికి పోరాట బాటలో ధైర్యంగా సాగుదాం. కలలు సాకారం చేసుకుందాం.

భయపడటం ఎప్పుడు
మానేస్తామో అప్పుడే మన జీవితం
మొదలైనట్టు.

చైతన్య మాసవి

సంపుటి : 5
సంచిక : 1

ఈ సంచికలో

అడ్వయిజరీ బోర్డు

వేములపల్లి సీతీదేవి
డాక్టర్ జి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాదానీ
కె. విజయ లక్ష్మి
ఎం. ప్రగతి

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :
విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడ్ పేట్,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 150/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవల్సిన చిరునామా :
ప్లాట్ నం : 304, సింధూర అపార్ట్ మెంట్,
డిజిపి ఆఫీసు రోడ్డు,
తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,
గుంటూరు జిల్లా - 522302

ప్రత్యేకం

వర్తమానం

ప్రత్యేకం

సీరియల్

ఉద్యమ స్ఫూర్తి

మూఢత్వం

అమ్మమ్మ లేఖలు

కథ

చట్టం

ఆదర్శం

ఆరోగ్యం

ప్రత్యేకం

నివాళి

కేస్ స్టడీ

సినిమా సమీక్ష

1. ఆటంకాలను అధిగమిస్తూ.. చైతన్య బావుటా ఎగురవేస్తూ..

- ఎన్.పుణ్యవతి (వజ్రోత్సవ ప్రత్యేకం) 5-7

2. మతాంతర వివాహాలపై నిఘా - ఫ్లెవియా అగ్నెస్.....8-9

3. స్ఫూర్తి నింపిన వజ్రోత్సవాలు - డి.రమాదేవి 10-11

4. అన్ని రంగాల్లో మహిళలు (మహిళలు -సోషలిజం)

- అగస్టబెబెల్ 12

5. స్త్రీ శక్తి - ప్రళయాంతకం!

- అల్లూరి మన్మోహిని 13

6. పురుషాధిక్యత - పరువు హత్యలు

- ఎన్.హనుమంతరెడ్డి 14-15

7. పేరులో ఏముంది? - డాక్టర్ కె.విజయలక్ష్మి 16-17

8. శిశిరఘోష! - ఓలేటి శశికళ 18-19

9. మహిళల హక్కులూ మానవ హక్కులే..

- కె.విజయ గౌరి 21-22

10. ఏడు పదుల నాడే మానవాళికి సద్బోధ

-దేవరాజు మహారాజు (అనువాదం).....23-24

11. హార్మోన్లు గతి తప్పితే.. - డాక్టర్ శైలజ.....25-26

12. గ్రాడ్యుయేట్ ఆటో సర్వీస్ - రాఘవ శర్మ 27-28

13. నిత్యపోరాటశీలి సుశీల గోపాలన్ - డాక్టర్ ప్రియాంక.....30

14. అంతులేనికథ! - కె.శారద 31-32

15. సర్రోగసీ కూడా సరుకే..! - పి.జ్యోతి 33-34

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల
అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో
మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

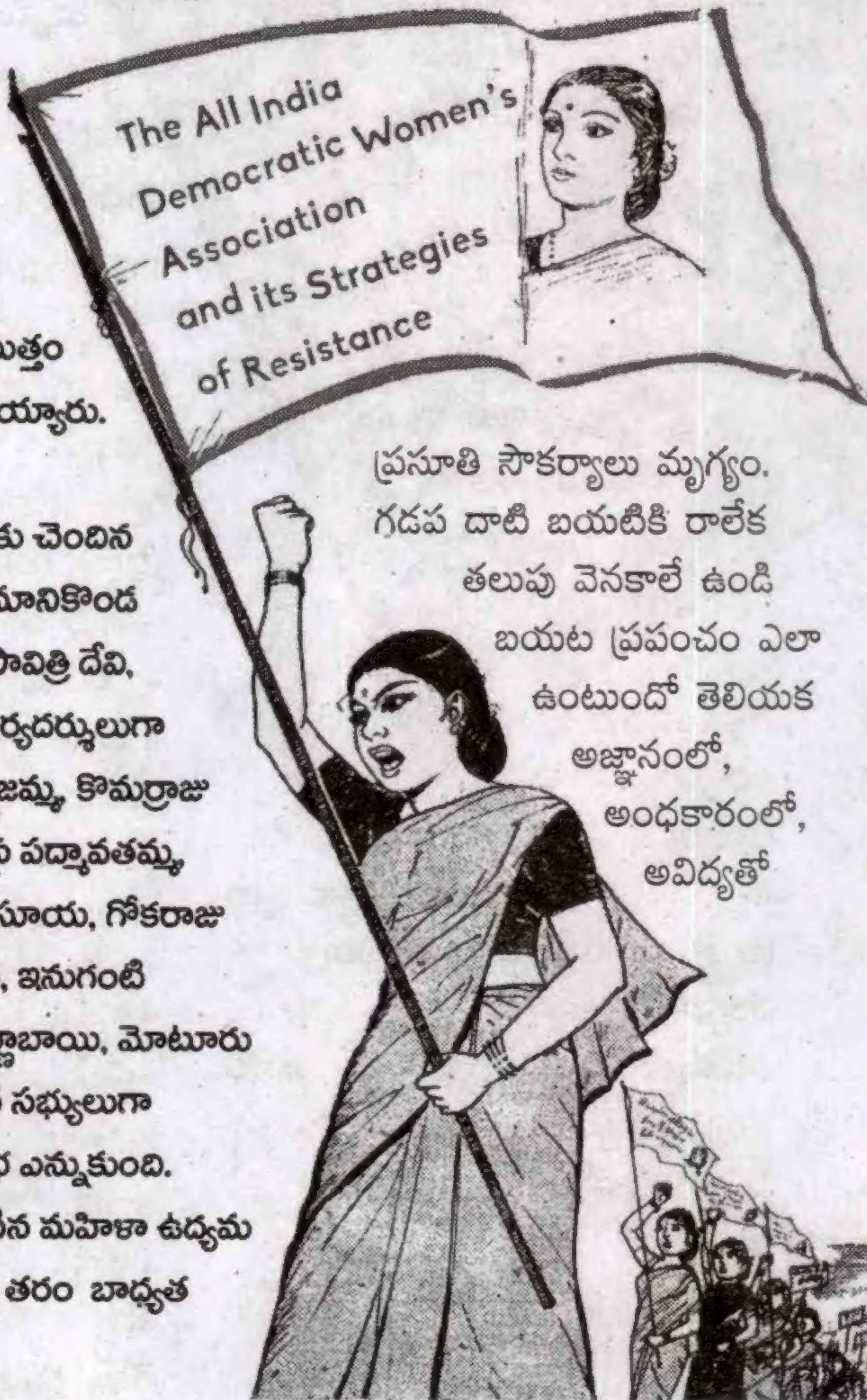
ఆటంకాలను అధిగమిస్తూ.. చైతన్య బావుటా ఎగురవేస్తూ..

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఐదవ వజ్రోత్సవాల ప్రత్యేకం

మన రాష్ట్రంలో మహిళా ఉద్యమానికి సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది. 1936లో కృష్ణా జిల్లాలో ఆరంభం అయిన రాష్ట్రవ్యాప్త ఉద్యమ స్వరూపం తీసుకోవడానికి 9 సంవత్సరాలు పట్టింది. 1947 ఫిబ్రవరి 15, 16 తేదీల్లో గుంటూరు జిల్లా చిలువూరులో ప్రథమ ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహిళా మహాసభ జరిగింది. అప్పట్లో ఉద్యమం బలంగా ఉన్న కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల నుండి ఎక్కువ సంఖ్యలో ప్రతినిధులు వచ్చినప్పటికీ ఉత్తరాన ఉన్న విశాఖపట్నం, దక్షిణాదిన ఉన్న రాయలసీమ జిల్లాలతో సహా మొత్తం 450 మంది ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. డాక్టర్ కొమరాజు అచ్చమాంబ అధ్యక్షురాలుగా, విజయనగరంకు చెందిన డాక్టర్ లక్ష్మి ఉపాధ్యక్షురాలుగా, మానికొండ సూర్యవతి కార్యదర్శిగా చంద్ర సావిత్రి దేవి, మోటూరి ఉదయం పహాయ కార్యదర్శులుగా వెల్లంకి అన్నపూర్ణాదేవి, తాపీ రాజమ్మ, కొమరాజు పద్మావతి, నాగళ్ళ రాజేశ్వరమ్మ, ఏ పద్మావతమ్మ, పరచూరి సూర్యంబ, అన్నె అనసూయ, గోకరాజు వెంకాయమ్మ, పందిరి జగదాంబ, ఇనుగంటి రామతులశమ్మ, దిగుమర్తి సువర్ణాబాయి, మోటూరు శేషారత్నం, సావిత్రి గార్లు కమిటీ సభ్యులుగా కార్యనిర్వాహక వర్గంని మహాసభ ఎన్నుకుంది. ఇంతటి సుదీర్ఘ ఘన చరిత్ర కలిగిన మహిళా ఉద్యమ వారసత్వాన్ని నిలబెట్టడం ఇప్పటి తరం బాధ్యత అవసరం కూడా.

చీ త్కారాలు.. దుర్భాషలను తట్టుకుని..
ఆ రోజుల్లో బాల్యవివాహాలు ప్రకారం కడుపులో ఉన్న బిడ్డకు కూడా పెళ్లిళ్లు చేసేవాళ్ళట. చిన్నపిల్లల పెళ్లిళ్ల కారణంగా వితంతువులైన స్త్రీలు ఎందరో ఉన్నారు.

ఉండేవారు. ఇక పేద వ్యవసాయ కార్మిక స్త్రీలు సరైన వేతనాలు లేక, కనీస స్థాయి వసతి, ప్రసూతి సౌకర్యాలు లేక గర్భవతులు, బాలింతల మరణాలు హెచ్చుగా ఉండేవి. ఇట్లాంటి పరిస్థితుల్లో మన నాయకులు ప్రతి గ్రామం తిరిగి మహిళలకు విషయాలు చెప్పి వారిని చైతన్యపరిచి సంఘాలు పెట్టేవాళ్ళు. తెలియని తనంతో ఉన్న స్త్రీలు, మగవాళ్ళు కూడా మన నాయకుల్ని దుర్భాషలాడే వారు. 'వెదవ ముండలకు పెళ్లిళ్లు చేయడానికి వచ్చారా, మీరు తిరిగి చెడింది గాక మా ఇళ్లల్లో అడవాళ్ళను కూడా చెడగొడతారా' ఇట్లాంటివే ఇంకా చెప్పలేని, రాయలేని పదాలతో కూడా అవమానించేవాళ్ళు. అయినా తట్టుకొని వాళ్ల మూర్ఖత్వానికి జాలిపడి, వారిని చైతన్యవంతం చేసే ప్రయత్నం చేశారు. అలా అనేక జిల్లాల్లో వేలమంది మహిళలను సభ్యులుగా చేర్చించారు. మనం ఈరోజు ఈ మాత్రమైనా హక్కులు, సదుపాయాలు అనుభవిస్తున్నామంటే అందుకు కారణం మన ముందు తరాల నేతలు కష్టాలు పడి వాళ్ళ జీవితాలను ఫణంగా పెట్టి

నిర్మించిన ఉద్యమాల ఫలితమే.
వారి కృషి ఎప్పటికీ మనకు
ఆదర్శం.

**సమానత్వం లేకుండా అభివృద్ధి
జరగదు**

ఆనాటి మహిళా ఉద్యమంపై
మహనీయులు కందుకూరి
వీరేశలింగం, గురజాడ
అప్పారావు వంటి
సంఘసంస్కర్తల ప్రభావం ఎక్కువ.
వాటితోపాటు పూర్వ సోవియట్
యూనియన్ తో సహా సోషలిస్టు
దేశాల్లో స్త్రీలు సాధించిన విజయాలు,
అక్కడి ప్రభుత్వాలు స్త్రీలకు కల్పించిన
అవకాశాలు, ఉద్యతంగా
సాగుతున్న దేశ
స్వాతంత్ర్యోద్యమం లాంటి
వీరోచిత అంశాల ప్రభావం
కనిపిస్తుంది. భారతదేశ
స్త్రీల హక్కులు,
విధుల ప్రణాళిక
ఇప్పటికీ
మహిళా
ఉద్యమానికి ఒక
దారి చూపుతుంది.
ప్రభుత్వాలకు దిశానిర్దేశం
చేస్తుంది. స్త్రీ, పురుష సమానత్వం
లేకుండా సమాజం అభివృద్ధి అసాధ్యం
అని ప్రకటిస్తుంది.

ఇటీవల వామపక్ష విమత్రులు సామాజిక
మాధ్యమాల ద్వారా ప్రథమ ఆంధ్ర రాష్ట్ర
మహిళా మహాసభ నిబంధనావళి,
తీర్మానాలు, హక్కుల ప్రకటన, జమా
ఖర్చులతో కూడిన నివేదికను పాఠకులకు
అందించారు. రాష్ట్ర మహిళా
ఉద్యమానికి పెన్నిధిని ఇచ్చారు.
మహాసభ నివేదికలో ఉన్న అనేక
అంశాలు చదివే కొద్దీ
సంభ్రమాశ్చర్యాలకు లోనవుతాం.
అణాపైసాతో సహా లెక్కే..

వివరాల్లోకి వెళ్దాం. దురదృష్టం ఏమంటే

ఉద్యమ సారథులెందరో..

మన రాష్ట్రంలో మహిళా ఉద్యమం 1936 -37
సంవత్సరాల్లోనే ప్రారంభమైంది. ప్రముఖ స్వాతంత్ర
సమరయోధులు వల్లభనేని సీతామాలక్ష్మి గారు,
మానికొండ సూర్యవతి గారు, చంద్ర సావిత్రమ్మ
గారు వంటి నేతలు సారథ్యంలో ఉద్యమం
ఆరంభమయింది. ఆ తరం మహిళా నేతల్లో
చెప్పుకోదగిన వారు పై నేతలతో పాటు ఉద్దరాజు
మాణిక్యంబ, భూపతి రాజు వెంకాయమ్మ, గోకరాజు
వెంకాయమ్మ, కాట్రగడ్డ హనుమాయమ్మ,
వెల్లంకి అన్నపూర్ణమ్మ, తాపీ రాజమ్మ
వంటి వారు ఎందరో
ఉన్నారు.

75 సంవత్సరాల
తర్వాత కూడా పై
డిమాండ్లనే మనం పునరుద్ఘాటిస్తున్నాం.
ఈ నివేదికలో మహాసభ జమా ఖర్చులు
కూడా ప్రచురించారు. జమాఖర్చుల
నిర్వహణ చూస్తే ఆ రోజుల్లో పెద్దగా
చదువు సంధ్య లేని మహిళా నాయకులు
ఎంత ఘనంగా జమా ఖర్చులు
నిర్వహించారో చూస్తే ఆశ్చర్యం
అనిపిస్తుంది.

మహాసభ నిర్వహణ కోసం మొత్తం నిధి
4192 రూపాయల నాలుగు అణాల

మూడు పైసలు వసూలైతే, ఖర్చు
2490 రూపాయల ఆరు
అణాలు అయ్యింది. మిగిలిన
నిల్వ 1701 రూపాయల 14
అణాల మూడు పైసలు
ఉన్నదని ప్రకటించారు.
మహాసభ సందర్భంగా శిశు
ప్రదర్శన, బుర్రకథ వంటి
సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు కూడా
ఉన్నాయి. అప్పట్లో 25 వేల
సభ్యత్వం ఉండేదట. మొత్తం
మీద ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్
రాష్ట్రంలో ఉన్న జిల్లాలతో
పాటు కర్ణాటకలో ఉన్న
బళ్లారి కూడా ఆంధ్ర
రాష్ట్రంలోనే కలిసి ఉండేది.
కాబట్టి ఈ 14 జిల్లాల్లో మహిళా
ఉద్యమ విస్తరణకు సారథ్యం
వహించే నాయకత్వాన్ని మహాసభ
ఎన్నుకుంది.

మహత్తర ప్రణాళికల రూపకల్పన

మహాసభ సందర్భంగా 'భారతదేశ స్త్రీల
హక్కుల విధుల ప్రణాళికను విడుదల
చేశారు'. ఆ ప్రణాళికలో అనేక
ముఖ్యమైన అంశాలను ప్రస్తావించారు.
'స్త్రీని కూడా పురుషునితో పాటు సమాన
స్థాయికి తీసుకురావడం అవసరమని,
అప్పుడే దేశం, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణంలో
స్త్రీ తన పాత్రను నిర్వర్తించగలదని
నమ్ముతున్నాం' అని ఆ ప్రణాళికలో
ప్రకటించారు. విద్యా వైద్య సౌకర్యాలు,
ప్రాథమిక హక్కులు, పని హక్కుతో
పాటు ప్రత్యేకించి ఇక్కడ ప్రస్తావించిన
అంశం గృహనిర్వహణ, కుటుంబంలో
స్త్రీ స్థానం. 'రాత్రనకా పగలనకా సెలవు
దినాలు లేక ఎప్పుడూ కష్టపడి పని చేసే
గృహిణిని ఎవరు గుర్తించుట లేదు.
ఆమెకు సౌకర్యాలు కలగజేయుటకు ఏ
విధమైన చర్యలు తీసుకొన లేదు సరి
కదా, వాటిని గూర్చి ఎవరికీ ఆలోచన
లేదు. గృహిణి చేసే పని కూడా అన్నిటి

మాదిరే చాలా ముఖ్యమైనదని మేం విశ్వసిస్తున్నాం.

డిమాండ్లు

- భార్య ఇష్టం లేకుండా భర్త తన ఆస్తినింతా అమ్మి వేయడానికి ఏట్టి అధికారం ఉండకూడదు.
- ఇంటిని చక్కబట్టే స్త్రీకి ఆమె భర్త సంపాదనలో కొంత భాగాన్ని తన ఇష్టం వచ్చిన రీతిలో ఖర్చు పెట్టుకునే అధికారం ఉండాలి.
- బయట ఫ్యాక్టరీల్లోలాగా, ఉపాధ్యాయులుగానూ పనిచేసే స్త్రీలకు ఉన్నట్లే ఇళ్ల దగ్గర ఉండే స్త్రీలకు కూడా సోషల్ సెక్యూరిటీ కల్పించాలి.
- భార్యకు ప్రత్యేక సంపాదన లేనియెడల భర్త ఈ ఫండుకు చందా వేయాలి. ప్రభుత్వం గానీ స్థానిక సంస్థలు గానీ పిల్లల కోసం కిండర్ గార్డెన్లు ఏర్పాటు చేయాలి.
- పురుషునితోపాటు స్త్రీని కూడా పిల్లలకు గార్డియన్ గా

గుర్తించబడాలి. ఈ హక్కును తోసిపుచ్చడానికి పురుషునికి అధికారం ఉండకూడదు వంటి అనేక అంశాలు ఈ హక్కుల ప్రకటనలో ప్రకటించారు.

- కొడుకుల మధ్య కూతుళ్ల మధ్య వారసత్వంలో ఏ విధమైన భేదం ఉండకూడదు. తల్లిదండ్రుల ఆస్తికి వారిద్దరూ సమాన భాగస్వాములే అని వక్కాణించారు.
- నైతిక విషయాల్లో కూడా స్త్రీ, పురుషులకు ఒకే నీతి నియమం ఉండాలి.
- ఇకపోతే పని హక్కు, స్త్రీ పురుషులు ఇద్దరికీ పని హక్కు ఉండాలని, ఉద్యోగాల్లో ఉపాధిలో సమాన అవకాశాలు ఉండాలని చెబుతూనే పిల్లలకు ప్రత్యేక వసతి గృహాలు, గర్భిణులకు, బాలింతలకు ప్రత్యేక విశ్రాంతి గదులు, పిల్లలకు తల్లులకు పాలు సరఫరా చేయడానికి క్యాండ్లీన్లు వంటి అంశాలు కూడా నొక్కి చెప్పారు. ♦

వజ్రోత్సవాల్లో డ్వాక్రాపై తీర్మానం

ప్రపంచ ఆర్థిక సంస్థ 'అభివృద్ధికి గీటురాళ్లలో రాజకీయాల్లో మహిళా సాధికారత కూడా ఒకటి అని పేర్కొంది. చట్టసభల్లో 1/3వ వంతు రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని 1996లో బిల్లు పెట్టినా ఇంత వరకు చట్టం కాలేదు. ప్రస్తుత పార్లమెంట్ లో మహిళల శాతం 14.9 శాతం ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో 175కు 15 మంది మాత్రమే మహిళలు. స్థానిక సంస్థల్లో మహిళలు 14 లక్షల మంది 73, 74 రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా ఎన్నికయ్యారు. పురుషుల కంటే మెరుగైన పాలన అందించగలని రుజువు చేసుకుంటున్నారు. అయినా పురుషాధిక్యతతో మహిళలను ఎదగనీయకుండా అడ్డుకుంటున్నారు. దేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న బాలికలు, మహిళల సాధికారతనుద్దేశించి 1982వ సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ పథకాన్ని దేశవ్యాప్తంగా ప్రారంభించింది. అయితే ఇది ఇతర రాష్ట్రాలకంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎక్కువ మంది ఈ పథకంలో సభ్యులుగా ఉన్నారు. ముఖ్యంగా మహిళల్లో విద్యను

వ్యాప్తి చేయటం, వైద్యం అందేలా చూడటంతో పాటు సామాజిక మరియు ఆర్థిక సాధికారత ఈ డ్వాక్రా లక్ష్యాలు. కాలానుగుణంగా పై అంశాలన్నీ పక్కకు పోయి ఆర్థిక లావాదేవీల వద్దనే ఆగిపోయాయి. వాటిల్లో కూడా మహిళలు కొన్ని ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. మహిళలు చేసుకుంటున్న పొదుపుకు వడ్డీ ఇవ్వటం లేదు. కానీ తీసుకుంటున్న అప్పుకు మాత్రం జీరో వడ్డీ అని చెప్తున్నారు కానీ రూపాయి పావలా వడ్డీ అవుతుంది. చాలామంది వారి పొదుపులు తీసుకోవాలనీ ప్రయత్నం చేస్తున్న బ్యాంకులు ఇవ్వటంలేదు. అనేక చోట్ల బ్యాంకులు బలవంతపు వసూళ్లు చేపడుతున్నాయి. పై అంశాలన్నీ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా జరిగిన డ్వాక్రా సర్వే ఆధారంగా మీ ముందు ఉంచటం జరుగుతుంది. రాజకీయ ఒత్తిళ్లు.. మన రాష్ట్రంలో డ్వాక్రా మహిళలను రాజకీయ పార్టీలు మహిళలగా కంటే ఓటరులుగా చూస్తున్నారు. ఏ పార్టీ అధికారంలో ఉన్నా సరే వీరి మీద చేసే

ఒత్తిడిలో తేడాలేదు. వారికి నచ్చినా నచ్చక పోయి ప్రభుత్వం ఈ మహిళలు ను వివిధ మీటింగ్ లకు తీసుకు వెళ్లటం, వెళ్లటానికి తిరస్కరిస్తే బ్యాంకు అప్పులు రానివ్వకుండా చేస్తామని బెదిరించటం పరిపాటి అయిపోయింది. రాజ్యాంగ హక్కులను సాధించుకోవడం ద్వారా పాలనలో సమానతను సాధించేందుకు ఈ దిగువ చర్యలు తీసుకోవాలి.

1. సున్నా వడ్డీకి రుణాలివ్వాలి.
2. రాజకీయ ఒత్తిడి లను నివారించాలి
3. గ్రూపు సభ్యుల పొదుపుకు వడ్డీ ఇవ్వాలి.
4. ఆర్థిక సాధికారతకు సహకరించాలి.
5. డ్వాక్రా గ్రూప్ సభ్యులపై ఆర్టీ లు, విఎలు, అధికారుల పెత్తనాన్ని నివారించాలి.
6. కొంతమంది బ్యాంకు మేనేజర్లు ఇన్సూరెన్స్ కడితేనే అప్పులు ఇస్తున్నారు. దాన్ని నివారించాలి.
7. అభయహస్తం, స్త్రీ నిధి, పారదర్శకంగా అమలు చేయాలి.
8. డ్వాక్రా గ్రూపు సభ్యులు వారి నిర్ణయాలను వారు తీసుకునే విధంగా స్వేచ్ఛ ఉండాలి.
9. విద్య, వైద్యం, ఉపాధి, లైంగిక వేదింపుల నివారణ తదితర సామాజిక సమస్యల నివారణకు డ్వాక్రా సభ్యులను భాగస్వాములను చేయాలి.

మతాంతర వివాహాలపై నిఘా!

మతాంతర వివాహాలను లోతుగా పరిశీలించేందుకు ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇది ఒక కుటిలయత్నంగా కనిపిస్తోంది. ఇప్పటికే పలు ఇతర రాష్ట్రాల్లో అమలులో ఉన్న మత మార్పిడి వ్యతిరేక చట్టాలను పోలిన శాసన నిర్మాణానికి మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం దారితీసే అవకాశం ఎంతైనా ఉంది. ఈ కమిటీ కులాంతర, మతాంతర వివాహాల వ్యవహారాలను పరిశీలించాలని తొలుత నిర్ణయించారు. అయితే కులాంతర వివాహాలను ప్రోత్సహించడమనేది మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానం కనుక వివిధ రాజకీయ పక్షాలు ఆ నిర్ణయాన్ని గట్టిగా వ్యతిరేకించాయి. దీంతో ప్రభుత్వం తన నిర్ణయాన్ని శీఘ్రగతిన మార్చుకుంది. ఇప్పుడు ఆ కమిటీ మతాంతర వివాహాలను మాత్రమే నిశితంగా పరిశీలిస్తుంది.

రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో జరుగుతున్న మతాంతర వివాహాలలో వంచనాత్మకమైన వాటి సంఖ్య పెరిగిపోవడం ఆందోళన కలిగిస్తోంది. కనుక లవ్ జిహాద్ పేరిట జరుగుతున్న మోసాన్ని అరికట్టవలసి ఉంది' అని ఉప ముఖ్యమంత్రి దేవేంద్ర ఫడ్నవీస్ వ్యాఖ్యానించారు. వివాహాల పేరిట హిందూ యువతులను ప్రలోభపెట్టి ఇస్లాం మతంలోకి మార్చేందుకు జరుగుతున్న కుట్రే లవ్ జిహాద్ అని బీజేపీ, హిందూత్వ గ్రూపులు చాలా కాలంగా పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం చేస్తున్న విషయం విదితమే. అయితే ఈ 'లవ్ జిహాద్' అనేది రుజువు కాని కుట్ర సిద్ధాంతం గానే మిగిలిపోయింది. సమాచార సేకరణ పౌర వివాహాల రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాలు, స్టాంప్ డ్యూటీ కార్యాలయాల నుంచి మతాంతర వివాహాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని ఈ కమిటీ సేకరిస్తుంది. ప్రత్యేక వివాహ చట్టం కింద

నమోదయిన వివాహాలే కాకుండా ఆలయాలు, ఇతర సంప్రదాయేతర వేదికలపై జరిగిన పెళ్లిళ్ల సమాచారాన్ని కూడా ఈ కమిటీ నిశితంగా పరిశోధిస్తుంది. సహజీవనం నెరపుతున్న జంటల వ్యవహారాలు కూడా ఈ కమిటీ పరిశీలన పరిధిలోకి వస్తాయి. హిందూ మహిళలు ముస్లిం పురుషులను వివాహమాడడాన్ని నిరోధించడమే ఈ నిశిత పరిశీలనల లక్ష్యమనేది స్పష్టం. అయితే ఇది తమ సొంత నిర్ణయంతో ఇతర మతాలకు చెందిన యువకులను పెళ్లి చేసుకోదలిచిన హిందూ యువతులకు తీవ్ర సమస్యలను సృష్టిస్తుంది. వారి ప్రాణాలకు ప్రమాదాన్ని కూడా కొనితెచ్చే అవకాశమున్నది. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డల మతాంతర వివాహాలను వ్యతిరేకిస్తున్నారు. వాటిని అడ్డుకునేందుకు హింసాత్మక చర్యలకు కూడా పాల్పడుతున్నారు.

ఇదొక వంచన మాత్రమే మతాంతర వివాహం చేసుకున్న యువతి, ఆమె తల్లిదండ్రుల మధ్య 'రాజీ' కుదర్చి వారిని ఏకం చేయడమే ఈ పరిశీలనల వెనుక ఉన్న లక్ష్యమని ప్రభుత్వం పేర్కొనడం వంచన మినహా మరేమీ కాదు. మహిళల జీవితాలపై పితృస్వామిక వ్యవస్థ నియంత్రణను మరింతగా దృఢపరిచేందుకే అది దారితీస్తుంది. తమ జీవిత భాగస్వామిని సొంతంగా ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛను మహిళలకు నిరాకరిస్తుంది. ఈ విషయంలో మహిళలు స్వేచ్ఛాయుతంగా తీసుకునే నిర్ణయాలను అణచివేసేందుకు రాజ్య వ్యవస్థ పితృస్వామిక ఆధిపత్యంతో కుమ్మక్కవుతోంది.

కారణాలేమిటి?

మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకోవడానికి కారణమేమిటి? శ్రద్ధా వాల్కర్ అనే యువతిని ఆమెతో సహా జీవనం నెరపుతోన్న అఫ్తాబ్ పూనావాలా

కిరాతకంగా హతమార్చడమే. అది కేవలం గృహ హింసకు తార్కాణం మాత్రమేనన్న వాదనను మితవాద గ్రూపులు నిర్వ్వంద్వంగా తిరస్కరిస్తున్నాయి. దానినొక మతోన్మాద వ్యవహారంగా మార్చివేశాయి. అన్ని హత్యలూ, ఘోర హింసాకాండ కేవలం మతాంతర వైవాహిక సంబంధాలలో మాత్రమే చోటుచేసుకుంటాయన్న అభిప్రాయాన్ని సైతం అవి కలిగించాయి. స్వీయ మతస్థుడిని వివాహం చేసుకుని లేదా అతడితో సహజీవనం నెరపుతోన్న మహిళలలో గృహహింసకు బాధితులు అవుతున్న వారి సంఖ్య తక్కువేమీ కాదు. వీరిలో అత్యధికులు మాటల్లో వర్ణించలేని క్రౌర్యాన్ని చవి చూస్తున్నవారే. అయితే అటువంటి అభాగ్యవతుల సమస్యలేవీ ఈ కమిటీకి పట్టడం లేదు. వారి దురవస్థల గురించి ఎటువంటి శ్రద్ధ చూపడంలేదు.

ఇదే, ప్రభుత్వ రహస్య ఉద్దేశాన్ని బట్టబయలు చేస్తోంది. వివాహ బంధంలోనూ, వివాహం వంటి సంబంధాలలోనూ మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న హింస, ఇతర దుర్మార్గాలు ఏవీ ఈ కమిటీకి పట్టవు. వారి సమస్యలకు ఎటువంటి పరిష్కారాలను చూపదు. అసలు అది ఆ కమిటీ లక్ష్యం కానే కాదు. ఇది నిఘా బృందాల నుంచి కూడా హిందూ మహిళలకు తీవ్ర ముప్పును తీసుకువచ్చే అవకాశమున్నది. వారిపై హింసాత్మక దాడులు, దౌర్జన్యాలు

జరగవచ్చు. అంతేకాకుండా ప్రజల వ్యక్తిగత జీవితాలలో జోక్యం చేసుకోవడాన్ని సాధారణ కృత్యంగా మార్చివేస్తుంది. పౌరుల ప్రాథమిక హక్కు అయిన గోప్యతను నిరాకరిస్తుంది. మతాంతర వివాహాలు చేసుకున్న యువతులు కొత్త రీతుల్లో వేధింపులు, బెదిరింపులకు గురయ్యే అవకాశముంటుంది. ఏది ఏమైనా హిందూ మహిళలు ముస్లిం పురుషులతో ప్రేమలో పడడాన్ని, వారిని వివాహం చేసుకోవడాన్ని నిరోధించే ఏకైక లక్ష్యంతో కూడిన ఎజెండాతో మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు స్పష్టమవుతుంది. అంతేకాకుండా 'లవ్ జిహాద్' అనే బూటకపు ప్రచారానికి మరింత మద్దతును సాధించి ఇస్లామ్ వ్యతిరేకతను మరింతగా పెంపొందించేందుకు ఇది

తోడ్పడుతుంది.

ఇస్లామోఫోబియా

మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం వెనుక ఉన్న రహస్య ఎజెండాను అర్థం చేసుకోవడంలో కేథలిక్ బిషప్లు విఫలమయినట్లు కనిపిస్తోంది. పైగా వారు ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని అమితంగా ప్రశంసించారు. మహిళలు సరైన విధంగా 'ఆలోచించేందుకు' 'కౌన్సెలింగ్' తోడ్పడుతుందని వారు పేర్కొన్నారు. హిందూ మితవాద గ్రూపులలో ఇస్లామిక్ వ్యతిరేకత ఎంత ప్రబలంగా ఉన్నదో కేథలిక్ బిషప్లలోనూ ముస్లింల పట్ల ప్రతికూలత అంతే తీవ్రంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తోంది. నిజానికి కేరళలో కొన్ని చర్చిలు తప్పుడు సమాచారం ఆధారంగా 'లవ్ జిహాద్', 'నార్కోటిక్ జిహాద్' అనే పదాలను ఉపయోగిస్తున్నాయి. ముస్లిం

యువకులను వివాహం చేసుకునేలా క్రైస్తవ యువతులను ప్రలోభాలకు గురి చేసేందుకు ఒక కుట్ర పన్నాగం అమలవుతుందనే వదంతిని చర్చిలు వ్యాపింపచేస్తున్నాయి. కేథలిక్ బిషప్లు ఇలా సంకుచిత దృక్పథంతో ఆలోచించడం చాలా విచారకరం. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం అంతిమంగా మత మార్పిడి వ్యతిరేక చట్టాలను తీసుకువచ్చేందుకు దారి తీస్తుందని, అవి ముస్లింలనే కాకుండా క్రైస్తవ సమాజాన్ని కూడా ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేస్తాయన్న వాస్తవాన్ని వారు విస్మరిస్తున్నారు. ♦

తీవ్ర వ్యతిరేకత

నేషనలిస్ట్ కాంగ్రెస్ పార్టీ నుంచి ఈ కమిటీకి కొంత వ్యతిరేకత ఎదురవుతోంది. ఆ పార్టీ ఎమ్మెల్యే, మాజీ మంత్రి జితేంద్ర అవ్హడ్ ఇలా టీవీట్ చేశారు. 'కులాంతర, మతాంతర వివాహాలను పరీక్షించడమేమిటి? అందుకు ఈ పనికి మాలిన కమిటీ ఏమిటి? ఎవరు ఎవరిని వివాహం చేసుకుంటున్నారో ప్రభుత్వం గూఢచర్యం నెరవేడమేమిటి? ఉదారవాద మహారాష్ట్రలో ఇది పూర్తిగా తిరోగమన చర్య. అంతేకాదు అత్యంత అసహ్యకరమైనది, హానికరమైనది కూడా'. 'కుల మతాలతో ప్రమేయం లేకుండా మహిళలకు ఈ కమిటీ అందుబాటులో ఉండాలి. లేని పక్షంలో పూర్తిగా దురుద్దేశాలతోనే దాన్ని ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని భావించవలసివస్తుంది' అని ఎన్సిపి అధికార ప్రతినిధి కైడ్ క్రాస్టో వ్యాఖ్యనించారు. మహిళా సంఘాల నుంచి కూడా ప్రభుత్వ చర్యకు తీవ్ర వ్యతిరేకత ఎదురవుతోంది. స్త్రీ ముక్తి ఆందోళన్ సంపర్క్ సమితి, ఐదవ మరో ఇరవై మహిళా సంఘాలతో కలిసి ప్రభుత్వ నిర్ణయం పట్ల తీవ్ర నిరసన తెలిపింది. సదరు ప్యానల్ ఏర్పాటును ప్రతిపాదించిన ప్రభుత్వ తీర్మానం ప్రతిని బహిరంగంగా దగ్ధం చేయాలని కూడా ఆ కమిటీ పిలుపునిచ్చింది.

స్ఫూర్తి నింపిన వజ్రోత్సవాలు

డిసెంబర్ 9, 10 తేదీల్లో విజయవాడ సిద్ధార్థ ఆడిటోరియం, ఎంబివికేలో రెండు రోజులు మహిళా సంఘం వజ్రోత్సవ సభలు జయప్రదంగా జరిగాయి. 1947 ఫిబ్రవరి 16,17 తేదీలలో మొదటి మహిళా మహాసభ గుంటూరు జిల్లా చిలువూరులో జరిగింది. ఆనాటి ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని 13 జిల్లాల నుంచి 417 ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. 10వేల మందితో భారీ బహిరంగ సభ జరిగింది. మెల్లిషోలంగర్ బతుకు పుస్తకం రచయిత ఉప్పల లక్ష్మణరావు సతీమణి, ఉద్యమ కార్యకర్త, ఇతర నాయకులు హాజరయ్యారు. శాంతి, సమానత, స్వాతంత్ర్యం సాధన లక్ష్యంగా తీర్మానించారు. డాక్టర్ అచ్చమాంబ, మానికొండ సూర్యవతి గార్లు అధ్యక్ష కార్యదర్శులుగా ఎన్నికయ్యారు. ఆనాటి నుంచి నేటి వరకు సాగిన ఉద్యమాలు, సాధించుకున్న విజయాలు, సమానత దిశగా సాగుతున్న పోరాటాలను మననం చేసుకోవటం, ఆ స్ఫూర్తిని అందుకుని నేడు మహిళలు, బాలికలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించుకునేందుకు, అవసరమైన సామాజిక మార్పులు గురించి చర్చించి నిర్ణయించుకునేందుకు ఈ సభలు ఉద్దేశించబడ్డాయి.

సం ఘం జాతీయ కోశాధికారి పుణ్యవతి సభను ప్రారంభించారు. ప్రారంభ సభ అనంతరం మూడు సెమినార్లు నిర్వహించాం. మొదటి రోజు “పాలనలో మహిళలు” “స్వయం సహాయక గ్రూపులు - సాధికారిత” రెండవ రోజు “అత్యాచారాల నివారణ - సమానత”, “సమానత సాధనలో ఐక్య పోరాటాల ఆవశ్యకత” గురించి వివిధ సంఘాలను కూడా రెండవ రోజు ఆహ్వానించాం. మొదటి రోజు “పాలనలో మహిళలు” కార్యక్రమానికి సర్పంచులు, ఎంపీ టీసీలు 11.5 గురు సిపియం నుండి మిగిలిన వారు వైసీపీ నుండి హాజరయ్యారు. పుణ్యవతి గారు ప్రారంభోపన్యాసం చేశారు. లక్ష్మణ్ రావు గారు రాజ్యాంగ నిబంధనలు -మహిళా రిజర్వేషన్లు అమలు జరుగుతున్న తీరు చట్టసభల్లో మహిళా రిజర్వేషన్లు గురించి

మాట్లాడారు. సర్పంచులు 1.కాకినాడ 2. పాడేరు 3. గుంటూరు 4.పల్నాడు, 5. అనంతపురం, ఎంపీ టీసీ, 6.రామవరప్పాడు సర్పంచి, 7.వన్ టౌన్ కార్పొరేటర్, 8.వెస్ట్ గోదావరి వార్డు మెంబర్ 9.కూనవరం, 10.రంపచోడవరం నుంచి హాజరయ్యారు. కొద్ది మంది మన సంబంధాల్లో ఉన్న వారు అందరినీ ఆహ్వానించాం. వచ్చిన సర్పంచులందరూ కూడా చర్చల్లో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు. ఇటీవల కాలంలో ఇద్దరు మహిళా సర్పంచులు ఆ గ్రామాల్లో అగ్రకుల ఆధిపత్యాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ నిలబడిన వారు కూడా ఇందులో పాల్గొనడం మంచి సందేశాన్ని ఇచ్చింది. మాట్లాడిన విషయాలు ఉపయోగంగా ఉన్నాయని, ఆరు నెలలకు ఒకసారి సర్పంచులకు శిక్షణ నిర్వహించడం ఉపయోగపడుతుందని అభిప్రాయాలు వచ్చాయి. సిద్ధార్థ

మహిళా కళాశాల మంచి హాజరైన విద్యార్థినులు ఏడుగురు మాట్లాడారు. వీరు సాయంత్రం వరకు ఆసక్తిగా సభల్లో పాల్గొనడం మంచి పరిణామం. సాయంత్రం సెషన్లో స్వతంత్ర పరిశోధకులు సీతా లక్ష్మి పాల్గొన్నారు. సాధికారతకు సంబంధించిన, అంశాలు వనరుల మీద యాజమాన్యం, రుణమాఫీ తదితరాంశాలు, కొత్త విషయాలు తెలుసుకొనడానికి ఉపయోగపడ్డాయి. బ్యాంకు నుంచి కూడా అధికారి హాజరయ్యారు. బ్యాంకులు చేస్తున్న రుణ ప్రణాళిక గురించి వాటిని మొత్తం ఉపయోగించుకోలేని స్థితి గురించి కూడా వివరించారు. విద్యా, ఆరోగ్య రంగాల్లో మన జోక్యం ఆవశ్యకత, సమస్యలు గురించి పద్మ గారి ఉపన్యాసం కూడా బాగుంది. ఈ సందర్భంగా డాక్టర్ గ్రూపుల సమస్యలపై - గ్రూపులలో సర్వే చేశారు. అత్యాచారాలు, తదనంతర చర్యలపై రెండు జిల్లాల్లో వివరాలు సేకరించారు. 10వ తేదీ రెండవ రోజు అత్యాచారాలు గురించి, జరుగుతున్న కారణాల గురించి, నివారణ మార్గాల గురించి చర్చ, ఉపన్యాసాలు ఉపయోగకరంగానే నడిచాయి. 1. దుర్గా భవాని ఎన్ఎఫ్ఐ డబ్ల్యు, 2. పర్వీన్, జమైతే ఇస్లామి మహిళా విభాగం, 3. కుసుమ కుమారి, 4. భగీరథి, యుటిఎఫ్, 5. తేజస్విని, జేవీవీ, 6. శమంతకమణి సమన్విత, 7. జ్యోత్స్న, 8. డాక్టర్ నీరజ, తరుణి తరంగాల 9. కే. ఉష రిటైర్డ్ బ్యాంకు ఎంప్లాయి నుంచి పాల్గొన్నారు.

వ్యాసరచన పోటీలు నిర్వహించాం. 38 మంది పాల్గొన్నారు. సీనియర్స్, జూనియర్స్ విభాగాలుగా. 3 జిల్లాలలో కూడా వ్యాస రచన పోటీలు జరిగాయి. యువతీ యువకులలో మహిళా సమస్యలపై కొంత చర్చ జరగడానికి ఉపయోగపడింది. మొత్తం మీద పెట్టిన సెమినార్ల లో అంశాలు ఆ అంశాలపైన ఉపన్యాసాలు చర్చలు ఉపయోగకరంగానే జరగాయని రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు అభిప్రాయపడ్డారు.

అన్ని జిల్లాల నుండి కనీసం ఆఫీస్ బేరర్లు రావాలని, నెల్లూరు నుండి కాకినాడ జిల్లా వరకు జిల్లా కమిటీ సభ్యులు అందరూ హాజరు కావాలని రాష్ట్ర కమిటీలో నిర్ణయం. సర్పెంచ్ లను అన్ని జిల్లాల్లో అందరినీ ఆహ్వానించాలని ఒక్కరినైనా తీసుకొచ్చే ప్రయత్నం చేయాలనుకున్నాం. గుంటూరు, కాకినాడ జిల్లాలకు సంబంధించి సర్పెంచెల నందర్లు తీసుకుని ఆహ్వానాలు పంపించాము. కొద్ది మంది అయినా సర్పెంచలు హాజరైయ్యారు. కొద్ది మంది డాక్టర్ సంబంధాలలో కూడా వచ్చారు. అన్ని జిల్లాలు యూనిఫారంగా ప్రయత్నాలు లేవు. 200 మంది జిల్లాల నుండి, 200 మంది విజయవాడ, తాడేపల్లి

నుండి సమీకరించాలనుకున్నాము. విద్యార్థినులు 100-150 మంది అనుకున్నాము. ఐదా నుండి 280, విద్యర్థులు 50 మంది హాజరయ్యారు. శ్రామిక మహిళా సమన్వయ కమిటీ, ఐదా ఉమ్మడిగా ఈ సభలు నిర్వహించాము. ఆయా మహాసభల వత్తిడి ఉన్నందున కనీసం 100 మంది అయినా శ్రామిక మహిళా సమన్వయ కమిటీ నుండి హాజరవుతారని అంచనా! కానీ ఎవరూ రాలేదు. ఉమ్మడి కార్యాచరణ అవసరమైన సందర్భాల్లో పట్టుదలగా ప్రయత్నం చేస్తున్నామా? నిర్మాణ బలహీనతలా? ఏరకంగా ఐక్యత ను బలపర్చుకోవాలి చర్చించవలసి ఉంది. లక్ష్మణరావు గారు కూడా ఇది మంచి ప్రయత్నం అని తర్వాత ప్రత్యేకంగా తెలియజేశారు.

ఈ సందర్భంగా మూడు జిల్లాల్లో ఫండు వసూలుకు ప్రయత్నం చేశారు. కరపత్రాలు జిల్లాల్లో 43,000 వేశారు. కొన్ని జిల్లాల్లో అసలు కరపత్రాలు కూడా వేయలేదు. చిలువూరులో 1947 ఫిబ్రవరిలో మొదటి రాష్ట్ర మహాసభ జరిగింది. ఆ గ్రామం లో కూడా ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని కార్యక్రమాలు నిర్వహించే ప్రయత్నం జరుగుతోంది.

అన్ని రంగాల్లో మహిళలు

1 337లో ఇటలీ మహిళల విద్యాభ్యాసాన్ని నిషేధానికి అనుగుణంగా బర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయం ఒక డిక్రీ జారీ చేసింది. మహిళలు ఎంతటి గౌరవనీయులైనా సరే.. ఎవరైనా కళాశాలలోకి మహిళలను ప్రవేశపెట్టే ప్రయత్నం చేస్తే రెక్టార్ వారిని తీవ్రంగా శిక్షిస్తారు. ఆ డిక్రీ సారాంశమిది. కానీ అరబ్బుల అధికారం తగ్గిన తరువాత స్పెయిన్ లో, బొల్గోనాలో, పాలెర్మో వంటి వివిధ ఇటలీ విశ్వవిద్యాలయాల్లో మహిళల విద్యను ప్రోత్సహించారు.

పోటీతత్వం పెరుగుదల

మహిళలు విశ్వవిద్యాలయాల్లోకి రావడం వల్ల మంచి ఫలితం వచ్చింది. పురుష విద్యార్థుల్లో పరిశ్రమించే తత్వం, పోటీ తత్వం పెరిగాయి. ఇదే పెద్ద ప్రయోజనం అనుకుంటే ఇంకా కొన్ని మార్పులు వచ్చాయి. విద్యార్థుల ప్రవర్తనలో మద్యపానం, కొట్లాటలకు దిగడం వంటి అలవాట్లు అదుపులోకి వచ్చాయి. దౌత్యవేత్తలు, రక్షణాధికారులు, పాలకులు, న్యాయమూర్తులు, మంత్రులు, ప్రజాప్రతినిధులు ఇంకా రాజ్యాంగ యంత్రంలో కీలక స్థానంలో ఉండే వ్యక్తులంతా విశ్వవిద్యాలయాల్లో శిక్షణ పొందినవారే. ఇంతటి ప్రాధాన్యమున్న విద్యాలయాల వాతావరణం మహిళా ప్రవేశంతో మెరుగుపడింది. ఏ ప్రయోజనం ఆశించి వీటిని స్థాపించారో నడుపుతున్నారో దాన్ని నెరవేర్చడం మరింత సమర్థవంతంగా మారింది. ఇది చాలా అవసరమైన మార్పు అని విశ్లేషకుల అందరి అభిప్రాయం.

మార్పును స్వాగతించారు...

కొన్ని దశాబ్దాలుగా మహిళలను హైస్కూల్స్ లో విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేర్చుకుంటున్న దేశాల సంఖ్య క్రమంగా మెరుగుపడింది. నాగరికులమని చెప్పుకుంటున్న ఏ దేశమూ ఈ మార్పును ప్రతిఘటించలేకపోయింది. ఆధునిక కాలంలో అమెరికాయే ముందుగా మహిళా విద్యను ప్రోత్సహించింది. ఆ తరువాత రష్యా అనుసరించింది. ఉత్తర అమెరికాలో అన్ని రాష్ట్రాల్లో మహిళలకు విద్యా అవకాశాలు లభించాయి. ఐవాలో ఊతాలో, కాన్సస్ లో విస్కాన్సిన్ లో, మిన్నిసోటాలో, కాలిఫోర్నియాలో, ముస్సోలీలో, ఇల్లినాయిస్ లో మహిళల ఉన్నత పాఠశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు పెరిగాయి. ఈ అవకాశాల వల్లే మహిళలు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో ఉన్నత స్థానానికి చేరుకోగలిగారు.

ఆయా దేశాల్లో మహిళా వైద్యులు, శస్త్రచికిత్స నిపుణులు, రచయిత్రులు, భవన నిర్మాణ కళానిపుణులు, న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, బోధకులుగా మహిళలు

ఎదిగారు. ఐరోపా ఖండంలో విశ్వవిద్యాలయాల్లోకి మహిళలను అనుమతించిన తొలిదేశం స్విడ్జర్లాండ్. భారతదేశం, చైనా, పర్షియా, మొరాకో తదితర దేశాల్లో మహిళలు వైద్య వృత్తిని చేపట్టారు. సాంప్రదాయాలు, మతము, మహిళలపై విధించిన పరిధులు, కట్టుబాట్లు అమలు అవుతున్న

దేశాల్లో ఇదొక వరమని చెప్పాలి.

సుదీర్ఘమైన పోరాటాల తరువాత జర్మనీ కూడా ఇదే దారిలోకి వచ్చింది. పురుషులతో సమానంగా మహిళలు కూడా దంత వైద్యులు, ఔషధ రంగంలోని వృత్తులు చేపట్టడానికి అవకాశమిచ్చింది.

మహిళల విద్యపై పలుకుబడి ప్రభావం గల వర్గాల నుంచి ఇంకా ఒత్తిడి వస్తూనే ఉంది. పర్షియాన్ ప్రజా వ్యవహారాల మంత్రి 1902 మార్చిలో పార్లమెంటులో ప్రసంగిస్తూ మహిళా కళాశాలను నెలకొల్పాలన్న అంశాన్ని గట్టిగా తిరస్కరించాలనుకుంటోందని ప్రకటించారు. మహిళలు ఉన్నత విద్యాలయాల్లో చదవడం వల్ల ఇప్పటి వరకూ ప్రకృతి రీత్యా, నాగరికత రీత్యా ఏర్పడిన స్త్రీ, పురుష బేధాలు మాయమవుతాయని తన అభిప్రాయమని ఆయన చెప్పారు. జర్మన్ కుటుంబ సంక్షేమం కోసమైనా మహిళలోని ప్రత్యేక లక్షణాలు భవిష్యత్ తరాలను అలాగే ఉండిపోవాలని ఆయన అభిప్రాయం అని చెప్పారు. జర్మన్ ప్రొఫెసర్లలో చాలా మంది ఇప్పటికీ స్త్రీ విద్యను వ్యతిరేకిస్తూనే ఉన్నారు. ♦

స్త్రీ శక్తి - ప్రళయాంతకం

స్త్రీలు తలుచుకుంటే రెండు నెలల్లో ప్రభుత్వాలను కూల్చేయగలరు.

మహాత్మా గాంధీ సందేశమిది.

1980-90 దశకంలో ప్రభుత్వాలను మట్టి కరిపించి కూలగొట్టిన మహిళా శక్తి సారా వ్యతిరేక మద్య నిషేధ ఉద్యమం నడిపి గాంధీ సందేశాన్ని అక్షరాలా రుజువు చేసింది.

1920వ దశకంలో ఏర్పడి సమస్య భారతావనిలో బలమైన శక్తిగా నిలిచిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాన్నే గడగడలాడించి కూలగొట్టిన తెలుగు మహిళల ఉద్యమాన్ని చరిత్ర ఏనాటికీ మరువదు. అధికార మత్తులో మునిగి మోదే రాజ్యం.. మా పెత్తనానికి తిరుగు లేదు. అని విప్రవీగుతున్న పాలకులకు మా మహిళా శక్తి తగిన గుణపాఠం చెబుతుందన్న చరిత్ర చెబుతున్న సత్యం. బంగారు పంటలు పండించి ధన రాశులతో తులతూగే భారతావనిని ఆకలి రాజ్యంగా చేసిన పాలనాధికారాన్ని మహిళా లోకం ఇక సహించదు. సత్య, అహింసల భారతావనిని ప్రజోధించిన మహాత్ముని ఆదిలోనే కదతేర్చిన అధికారవర్గం చేతులో భారతావని ఈనాడు అల్లాడుతోంది. లౌకిక రాజ్యాంగాన్ని అంతం చేసే దుష్టశక్తుల చేతిలో భారతావని నలిగిపోతోంది. కుల, మత వైషమ్యాల చిచ్చు పెట్టి మత సామరస్యాన్ని అంతం చేసే దుర్మార్గపు విధానాలతో దేశాన్ని హింసాపూరితం చేశారు. హిందూ, ముస్లిం బాయిబాయ్ అనే మహాత్ముని సందేశాన్ని చెరిపేశారు. మహిళలు మార్కెట్ సరుకుగా అమ్ముకుంటున్న పెట్టుబడిదారుల పరిపాలనా విశ్వరూపం ఈనాటి దుస్థితి. దేశంలో ఎటుచూసినా ఆకలి చావులు, విద్యకు, విజ్ఞానానికి దూరమై బావితరం

బిడ్డలు, కార్మికలుగా అల్లాడుతున్న దుస్థితి. నిరుద్యోగం పెరిగి తాగుడుకు బానిసైన యువతరం మానవత్వాన్ని కోల్పోయి హింసాపూరితమైన భయంకర సంఘటనలతో దేశం అట్టుడుకుతోంది. రైతులు ఆకలి చావులతో, అప్పులపాలై ఆత్మహత్యలు చేసుకుని తనువు చాలిస్తున్నారు.

ఒకవైపు సారా, మద్య వ్యసనం తారాస్థాయికి చేరి తాగుడుకు బానిసలై కన్న తల్లిదండ్రులను భార్యా బిడ్డలను డబ్బుల కోసం హింసిస్తూ మానవత్వాన్ని కోల్పోయి రాక్షసంగా హింసిస్తున్న వార్తలు సమాజాన్ని వణికిస్తున్నాయి. ఇలా బాధల బతుకులతో స్త్రీలకు, బిడ్డలకు ఏ మాత్రం రక్షణ ఇవ్వలేని పెట్టుబడిదారీవర్గానికి ఊడిగం చేసే ఈ పాలకవర్గాలను స్త్రీలోకం ఎంత కాలం భరించాలి? ధనవంతుల ఇళ్లలోని స్త్రీలకు కూడా తాగుడుకు బానిసలైన భర్తల హింసతో సంసారాల్లో సుఖశాంతులు కరువై పరువు ప్రతిష్టలకు వెరసి బయటకు చెప్పుకోలేక హింసను అనుభవిస్తున్న కాలం నేడు

నడుస్తోంది. సమాజంలో నలువైపులా స్త్రీ శక్తి మేల్కొంటోంది. చట్టసభల్లో మహిళలకు 33 శాతం రిజర్వేషన్ ఇవ్వకపోగా మాటలతో మహిళలను వంచించి దగా చేసిన రాక్షస రాజ్యాన్ని స్త్రీలోకం ఇక సహించదు. మన రాష్ట్రంలో మా ఊరికి సారా వద్దంటూ సందర్భంగా పల్లెల్లో పట్టణాల్లో గుడిసెల్లో, మేడల్లో ఉండే మహిళంతా ప్రభుత్వంపై తిరగబడ్డారు. అంతా ఒక్కటై వీధుల్లోకి వచ్చారు. ప్రభుత్వ సారా వ్యాపారాన్ని ధ్వంసం చేశారు. బ్రాందీ సీసాలను రోడ్డుపై గుమ్మరించారు. పోలీసు వ్యవస్థ నిర్వీర్యమైంది. అధికారాన్ని కూల్చేశారు. ఆ మహిళా ఉద్యమ ఫలితంగా 1995-96లో మద్య నిషేధాన్ని అమలు చేశారు. మహిళలు కుటుంబాలతో ప్రశాంతంగా బలికారు. కరోనా సమయంలో 3 నెలలపాటు మద్యం షాపులు లేకపోవడం మహిళలకు ఎంతో ఆనందాన్నిచ్చింది. కాని ఆదాయాలే లక్ష్యంగా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విచ్చలవిడి అమ్మకాలను ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. దేశ రాజధాని ఢిల్లీలో 24 గంటలూ మద్యం షాపులు తెరచి ఉంచేందుకు ఇటీవలే గవర్నరు ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. జనవరి 1న పురస్కరించుకుని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అర్ధరాత్రి వరకు షాపులు తెరచి ఉంచింది. ప్రభుత్వాలు దాసోహమయ్యాయి. స్త్రీ శక్తి ప్రళయాంతకం అన్నది నిజమైంది. అలాగే మహిళా సాధికారతకు ప్రజావ్యతిరేక ప్రభుత్వాలను కూలదోసి మహిళలకు సానుకూల పరిస్థితులు, రక్షణ కల్పించే ప్రజా ప్రభుత్వాలను ఎన్నుకునేందుకు మహిళలంతా ఐక్యంగా కదలాలి. పోరాటాలు చేయాలి. ♦

పురుషాధిక్యత - పరువు హత్యలు!

మన దేశంలో అనేక మతాలు, సంఖ్యాధిక వైదిక (హిందు) మతంలో పలు కులాలు, ఉప కులాలు, ఇతర మతాలలో తెగలు ఉన్నాయి. ఆధిపత్య అగ్ర కులాల తెంపరితనం బరితెగించింది. మత మార్పిళ్ళు జరిగినా పూర్వ మతాల కులాలు, తెగలు, పరమత కుల అసహనం, సనాతన పితృస్వామ్య భావజాలం మొదలగునవి కొనసాగుతున్నాయి. 2002 గుజరాత్ ఉన్మాద హిందుత్వవాద ప్రయోగం గత 9 ఏండ్లలో దేశవ్యాపితమయింది. ఈ ప్రాతిపదికలతో, విభిన్న తరగతుల ప్రజల మధ్య జరిగే సహజ ప్రేమలు, ఇతర సంఘటనలతో మన దేశంలో కుల దురహంకార హత్యలు ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. వీటికి 'పరువు' హత్యలని ముద్దుపేరు. అమాయక స్త్రీలు తమకు తెలియకుండానే సంప్రదాయం పేరుతో ఆధిపత్య మత భావజాలానికి బానిసలయ్యారు. ప్రత్యామ్నాయ తాత్వికత అభివృద్ధి చెందని పరిస్థితుల్లో గత్యంతరం లేక వీరు ఈ అమానవీయ హత్యలకు నిశ్చబ్దంగా మద్దతు పలుకుతున్నారు. పాశ్చాత్య దేశాలలో ఇన్ని మౌఢ్య ఛాందసాలు లేవు. అయినా ప్రపంచ వ్యాపితంగా, కుటుంబ గౌరవం, అవమానాల సాకుతో మగవారు

మహిళలను హత్య చేస్తున్నారు. జాతి మత మూఢులు వీటిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు. వీటికి కూడా 'పరువు' హత్యలని వినసాంపయిన ముద్దు పేరు పెట్టారు. అసలు హత్యల్లో పరువు ఉంటుందా? మమ్ములను రెచ్చగొట్టారని, మేమంటే అసూయ పడ్డారని అందుకే మా భార్యలను చంపామని పాశ్చాత్య దేశాల పురుష అహంకారులు అంటారు. ఆసియా, మధ్య ప్రాచ్య స్త్రీ హంతకులు మాత్రం స్వకుటుంబ, స్వజాతి సముదాయాల గౌరవం కోసం ఈ హత్యలు అనివార్యమని ప్రచారం చేస్తున్నారు. ప్రతి ఏడాది పరువు పేరుతో ప్రపంచ వ్యాపితంగా 5,000 మంది స్త్రీలు హత్యకు గురవుతున్నారని ఐక్యరాజ్యసమితి గణాంకాలు తెలుపుతున్నాయి. కానీ జాగ్రత్తగా గమనిస్తే ప్రపంచ వ్యాపితంగా పరువు సాకుతో చేసే స్త్రీ హత్యలు 20,000 ఉంటాయని స్త్రీవాదుల అంచనా. దాచిన స్త్రీ హత్యలు, స్వీయ హత్యలుగా చిత్రించిన స్త్రీ హత్యలు, ఆడవాళ్ళ అదృశ్యాలు ఈ లెక్కలలో లేవు. ప్రపంచమంతా పితృస్వామ్యవాదులు ఆడువారు అణిగి మణిగి లేరని, అ విధేయులుగా ఉన్నారని పురుష హంకార అపరాధ భావనతో స్త్రీలను,

బాలికలను చంపుతారు. ఇలా హత్యకు గురయినవారి సమాధులపై పేర్లు నమోదు చేయరు. ఆ అభాగినుల తల్లులు తమ కుమార్తెల సమాధులను రహస్యంగా దర్శించి రోదిస్తారు. ఈ బాధితులకు న్యాయం కోరుతూ 1990లో బ్రిటన్ లో 'స్త్రీలకు న్యాయం' (జస్టిస్ ఫర్ విమెన్) అన్న వేదికను ప్రారంభించారు. బ్రిటన్ లో మునుపటి లేదా ప్రస్తుత జీవిత భాగస్వామి చేతిలో మూడు రోజులకు ఒక మహిళ మరణిస్తున్నారు. 2020లో పోలండ్ లో 400, జర్మనీలో 117, ఇటలీలో 102, హంగేరీలో 99 స్త్రీ హత్యలు జరిగాయని యూరోపియన్ యూనియన్ లెక్కలు తెలుపుతున్నాయి. ఈ దేశాల చట్టాలు బాధిత మహిళల కంటే నేరస్తులయిన మగవారిని దయా దృక్పథంతో చూస్తాయి. బ్రిటన్ లో అవమాన సాకు రక్షణవాదం 17వ శతాబ్దానికి ముందు నుండే. అమలులో ఉంది. అక్కడ ఇటీవలి వరకు తమ జీవిత భాగస్వాములను చంపిన మగాళ్ళు ఆడవారు తమను అవమానించారని, బాధితురాలు తమను అగౌరవ పరిచిందని,

అవమానించిందని, వివాహేతర సంబంధాలు ఏర్పడుచుకుని, తమ మగతనాన్ని సవాలు చేసిందని ఆరోపించారు. ఈ నిందలు రుజువైతే స్త్రీ హత్యా నేరం సాధారణ హత్యా నేరంగా మారుతుంది. స్త్రీవాదుల సుదీర్ఘ పోరాటం తర్వాత 2008లో ఈ రక్షణవాదాన్ని చట్టాల నుంచి తొలగించారు. కాని ఆచరణలో ఈ తొలగింపు ప్రభావం లేదు. పదేండ్లు కలిసి జీవించిన తన భార్యను జోసఫ్ మెక్ గ్రెయిల్ అన్న వ్యక్తి ఆమె నిద్రమాత్రలు మింగిన, సారా తాగిన నేరానికి చంపానవి కోర్టులో చెప్పాడు. నిజానికి ఆమె నిద్ర మాత్రల, పాశ్చాత్య సమాజపు

సహజమయిన తాగుడు అలవాట్లకు కారణం భర్త పెట్టిన మానసిక హింస, వత్తిళ్ళే. 1991 నాటి ఈ కేసులో గౌరవ న్యాయమూర్తి ఆలివర్ పాపులెస్ ఆమె ఒక సాధువు సహనాన్ని పరీక్షించని వ్యాఖ్యానించారు. ఆ నేరస్తునికి రెండేండ్ల సాధారణ జైలుశిక్ష వేశారు. ఇంగ్లండ్ లో లెస్ హ్యూమ్స్, ఎలిజబెత్ డేవిస్ లకు 15 ఏండ్ల దాంపత్యంలో నలుగురు పిల్లలున్నారు. వివాహేతర సంబంధంతో తనతో విడిపోబోతోందన్న నెపంతో హ్యూమ్స్ 36 ఏండ్ల డేవిస్ ను అతి దారుణంగా చంపాడు. న్యాయమూర్తి అతనికి కేవలం ఏడేండ్ల సాధారణ జైలుశిక్ష

విధించారు. స్త్రీలపై ఘోర లైంగిక వేధింపులు, తీవ్ర గృహ హింస, అమానవీయ హత్యల కంటే మగాళ్ళ గౌరవం ప్రధానమని న్యాయమూర్తులు పరిగణించారు. భార్యను బానిసగా, ఒక వినోద వస్తువుగా పరిగణించటం, మగానికి గాని మహిళకు గౌరవం అక్కర లేదన్న దురభిప్రాయం, పెళ్ళాడిన స్త్రీ మగని ఆస్తి అన్న చిరకాల సనాతన ఛాందస భావనల నుండి పుట్టాయి. ప్రపంచ వ్యాపితంగా మహిళలను ద్వితీయ శ్రేణి జీవులుగా చూశారు. సాటి మానవులుగా పరిగణించ లేదు. స్వతంత్రతను ఆమోదించడం లేదు. ♦

రామేశ్వరమ్మ, రేణుకల హత్య కేసులలో నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలి

కర్నూలు జిల్లా షిర్వకల్లు మండలం నన్నూరు గ్రామానికి చెందిన తోడికోడళ్ళు రామేశ్వరమ్మ రేణుకలను హత్య చేసిన వారి మామ పెద్దగోదన్న, భర్తలు చిన్న రామ గోవిందు, పెద్ద రామ గోవింద్ లను కఠినంగా శిక్షించాలని ఐదవ్యా అధ్యక్షంలో జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయం ఎదుట ఐదవ్యా నగర కార్యదర్శి బి.పద్మ అధ్యక్షతన ధర్నా జరిగింది. ఈ ధర్నాకు హాజరైన శ్రామిక మహిళా సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి పి.సీర్మల, ఐదవ్యా జిల్లా కార్యదర్శి యచ్.అలివేలమ్మ మాట్లాడుతూ బక్షిపురం గుడిపాటికి చెందిన రామేశ్వరమ్మ రేణుకలను

పెళ్లి చేసుకున్న చిన్న రామ గోవిందు పెద్ద రామ గోవిందులకు పిల్లలు పుట్టలేదనే కారణంతో మందు పెట్టారన్న అనుమానంతో పొలాలకు తీసుకెళ్లి వారి మామ భర్తలు అతి కిరాతకంగా గొంతు కోసి చంపారని, ఇంతకంటే దుర్మార్గం మరొకటి లేదని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. డాగ్స్ స్కాడ్ నిర్వహించడం వల్ల దొరికిపోయారని తెలిపారు. హత్యలకు పాల్పడిన వారిని కఠినంగా శిక్షించాలని డిమాండ్ చేశారు. రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్న వైయస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి ప్రభుత్వం మద్య నిషేధాన్ని అమలు చేస్తామని ఇచ్చిన హామీని పక్కనపెట్టి వీధివీధినా వైన్

ఐదవ్యా డిమాండ్

షాప్ ప్రభుత్వమే ఏర్పాటు చేస్తోందని, విచ్చలవిడిగా మాదక ద్రవ్యాలు అమ్ముతున్న పట్టించుకోని పరిస్థితుల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఉందని విమర్శించారు. దీని కారణంగా మహిళలపై దాడులు హత్యలు అత్యాచారాలు పెరిగాయని అన్నారు. మాటలు చెప్పడం కాకుండా మహిళలకు రక్షణ కల్పించాలని, హత్యలు, అత్యాచారాలను అరికట్టాలని డిమాండ్ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ్యా నాయకురాలు పిఎస్.సుజాత, ఎస్. పద్మ, కామరూం బి, అమీనా, కుమారి, నోమేశ్వరి పాల్గొన్నారు.

పేరులో.. ఏ ముంది?

అమ్మా.. ఆశ! ఎలా ఉన్నావ్ తల్లీ.. పేరులో ఏముంది. పేరులోనే ఉంది. నాకెందుకో ప్రస్తుతం మన దేశ, రాష్ట్ర పరిస్థితులు అత్యంత బాధాకరంగా అనిపిస్తున్నాయి. ఏ రంగంలోనూ అభివృద్ధి లేకపోగా వినాశకర పోకడలు కనిపిస్తున్నాయి. మనలో చాలా మంది తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు పేర్లు పెట్టడానికి కూడా ఎన్ని రకాలుగానో ఆలోచించి ఎందరినో సంప్రదిస్తారు. పుట్టిన నక్షత్రాలను లెక్కలోకి తీసుకుంటారు. కొంతమంది తాత, తండ్రుల పేర్లు, అమ్మమ్మ, జేజేమ్మల పేర్లు కొద్దిగా మార్చి పెడతారు. లేదా వారి పేర్లలోని మొదటి అక్షరాన్ని తీసుకుని కొంచెం మోడ్రన్ చేసి పెడతారు.

ఎవరికీ ఎటువంటి ఇబ్బందీ కలిగించవు. కానీ ఈ మధ్య మన దేశంలో రాష్ట్రంలో కొన్ని ప్రభుత్వాలు అనుసరించే విధానాలు, ధోరణులు విచిత్రంగా ఉండి ఈ ప్రస్థావన తేవడం జరిగింది. దేశ స్వతంత్ర సముపార్జనకై ప్రాణాలను సైతం లెక్కచేయక జైళ్లలో మగ్గి సిరి సంపదలను తృణప్రాయంగా ఎంచి అసువులు బాసిన అమరులు ఎందరో ఉన్నారు. వీరిలో కొందరి పేర్లు చరిత్ర పుటల్లోకి ఎక్కగా మరికొందరి పేర్లు ఆయా రాష్ట్రాల్లో వారి వారి నివాసిత ప్రాంతాల్లో నిరంతరం నిలిచి ఉంటాయి. బడికో, ప్రాజెక్టుకో, సంస్థకో దేనికోదానికి పెడతారు. ఇదొక ఆనవాయితీ అయింది.

నేతల స్ఫూర్తితో కనిపించాలి..

ఆ పేర్లు చూడగానే ఆయా నేతల త్యాగస్ఫూర్తి, దేశభక్తి గుర్తుకొస్తాయి. కానీ రానురాను ఈ ప్రహసనం ఎలా మారిందంటే మా మతం, మా కులం, మా వర్గం వారి పేర్లే పెట్టాలంటూ వాదులాటదాకా వెళ్లిపోతున్నారు. ఆయా కులాల వారికి, ఆయా వ్యక్తులు గొప్పవారు కావచ్చేమో కానీ ప్రజానీకానికి అందరికీ అది ఆమోదయోగ్యం కాదు కదా. ఒక ఐదు పదేళ్లు అధికారం

చెలాయించేవాళ్లు సైతం తమ తమ పేర్లను అన్ని రకాల పథకాలకు, మార్గాలకు, సంస్థలకు పెట్టడం చూస్తే ఆశ్చర్యం అనిపిస్తోంది. మరీ చెట్టుకు, పుట్టకు వాగులకు, వంకలకు, బళ్లకు, ఆస్పత్రులకు ఇలా ఏది కనిపిస్తే దానికి ఎడాపెడా పేర్లు పెట్టేసుకుంటూ నవ్వులపాలవుతున్నారు. ప్రతి రాష్ట్రానికి ఎంతో కొంత ప్రఖ్యాతమైన చరిత్ర ఉంటుంది. ఆ చరిత్రకు కారకులైన ప్రసిద్ధ పరుషులు ఉంటారు. గొప్ప పాలనా దక్షులైన రాజులు, మంత్రులు, కవులు, గురువులు, రచయితలు, సంఘ సేవకులు, సంఘ సంస్కర్తలు ఇలా ఎందరో ఉంటారు. దేశకీర్తి నలువైపులా చాటిచెప్పిన శాస్త్రవేత్తలు ఉన్న ప్రదేశాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వారి పేర్ల ప్రసక్తి లేకుండా ఆయా రాష్ట్రాల చరిత్ర చెప్పుకోలేం. చిత్రమేమిటంటే ఎవరైతే అధికారంలో ఉంటారో వారి సంబంధీకుల పేర్లు, ఆయా సంస్థలకు ఎలాంటి సంబంధం లేకున్నా పెట్టేస్తున్నారు. రాష్ట్రానికి, సమాజానికి తమ సొంత సొమ్మును ఒక్క పైసా అయినా ఖర్చు పెట్టకుండా ఒక్కసారి అధికారంలోకి రాగానే ప్రజాసొమ్మును ప్రజలకే ఇస్తూ తమ పేర్లు, ఫోటోలు ముద్రించుకోవడం ఎంత వరకు సబబు.

పా లకుల విచిత్ర పోడకలు

పేర్లో ఏముందిలే పలానా వాడు, పలానా అమ్మాయి అని గుర్తుకోసమే కదా అంటారు. కానీ పేర్లోనే అంతా ఉంది. అంతా పేరు బలమే అని నమ్మేవారు చాలా మంది ఉన్నారు. ఇవన్నీ వ్యక్తిగతమైన విషయాలు.

ఇక్కడ చరిత్ర మరువద్దు

నేతలు ఎవరు మారినా మారకున్నా.
మన రాష్ట్రానికి ఒక చిహ్నముంటుంది.
కనీసం అది ఉంచితే బాగుంటుంది.
ఒక్కొక్క ప్రాంతాన్ని, ఊరినీ, వ్యక్తిని
తలుచుకుంటే మన మనసులు
ఉత్తేజితమవుతాయి. స్ఫూర్తి
కలుగుతుంది. ఆ ప్రాంతాల వ్యక్తులు ఆ
నాటి చరిత్రకు, సాంస్కృతికి ప్రతీకలు.
కురుక్షేత్ర, బృందావన్, చిత్తోడ్, ఆగ్రా,
కాశీ, తిరుమల, కంచి, గయా ఇలాంటి
కొన్ని పేర్లు చారిత్రక, ఆధ్యాత్మిక
భావాలను తెలియజేస్తాయి. ఎవరి
ప్రాంతాలను వారు గౌరవించాలి.
అభిమానించాలి. కానీ ఏదీ శృతిమిం
చకూడదు. తాము నాయకులమని
చెప్పుకునేవారికి చారిత్రక అవగాహన
శూన్యం. వారికి కావల్సింది తాత్కాలిక

జిల్లాల పేరు కూడా మార్పు

ఈ మధ్యకాలంలో మరొక విచిత్రమైన విషయమేమంటే అప్పటికే కొన్ని కొన్ని
సంస్థలకు పెట్టి ఉన్న నాయకుల పేర్లను తొలగించి వారికి ఇష్టమైన వారి
పేర్లను తగిలించడం. ఒక్కొక్క జిల్లాకు గత చరిత్ర ఉంది. ఆ జిల్లాలకు నిన్ను
మొన్న వచ్చిన వారి పేర్లు పెట్టడం ఎంత వరకు సమర్థనీయం. చరిత్రతో
సంబంధం లేకుండా తాము బుద్ధికి ఏ పేరు వస్తే దాన్ని రాత్రికి రాత్రే
మార్చేయడం ఎంత వరకు సబబు. ఒక ఐదేళ్లకు మాత్రమే ప్రజలు అధికారం
ఇస్తారు. మళ్లీ అదే పార్టీ రావచ్చు. రాకపోవచ్చు. ఒక్కొక్కసారి ముందస్తుగానే
ప్రభుత్వం పడిపోవచ్చు. ఈ ఐదేళ్ల భాగ్యానికి ఈ రాష్ట్రం మీద తమ సమస్త
హక్కులు ఉన్నాయంటూ ఇలా పేర్లు మార్చేసుకోవడం, మా పార్టీ రంగులే
వేస్తాం అంటూ మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తే ఎలా? ఆఖరుకు జనన, మరణ
సర్దిఫికెట్లకు, మన సొంత ఆస్తి పట్టాలకు కూడా వారి ఫోటోలే

ప్రయోజనమే. ఈ కారణంతో భూతకా
లంతో వర్తమానానికి అనుసంధానం
చేసే ఘనమైన భవిష్యత్తుకు పునాదులు
వేయలేకపోతున్నాం. ఇది మన

దురదృష్టం. పాలకుల నిర్లక్ష్యం. మంచి
రోజుల కోసం ఎదురుచూడటమే మనం
చేయగలిగింది. అర్థం చేసుకో. మీ
అమ్మమ్మ..! ♦

మేకప్!?

ఆడవాళ్ళందరూ
అందంగానే ఉంటారు!!

అందంగా కనబడాలని
అలవాటు పడకండి!!
మేకప్ను
అలవాటు చేసుకోకండి!!

ఆడవాళ్లు అందరూ
సహజంగా కనపడండి!!
జనం మెచ్చాలని కాదు
నిజంగా కనపడండి!!?

జనం నిజానికి
అలవాటు పడతారు!!

ఆఫ్రికా వాళ్లను

ఆఫ్రికా వాళ్లు ఇష్టపడ్డట్లు
అమెరికా వాళ్లను
అమెరికా వాళ్లు ఇష్టపడ్డట్లు

మనల్ని మనం ఇష్టపడతాం
మేకప్పులు లేకుండానే
దీన్ని ఒప్పుకుందాం!!

ఉన్నది ఉన్నట్లుగానే
చూడడానికి అలవాటు
పడదాం!!

అందమంటే అద్దంలో
కనిపించేది కాదు
నీ మనసుకు కనిపించేది!!
అందమంటే రంగు కాదు
రంగుల్ని పీల్చుకునే చర్మం
కాదు..పదార్థ ధర్మం!!!?

పుట్టుకతో అందం కోసం

ఆశపడదాం

కానీ వేషం మాత్రం ఒక వ్యసనం!!
అది సమాజానికి ఒక విషం!!!
ఒక నిమిషం ఆలోచించండి!!?
అందం అంటేనే ఆడవాళ్లు!!

అందానికి కాస్మోటిక్స్ డ్రగ్స్
లాంటివి...
వాటికి అడిక్ట్ కాకండి!!

అలంకరించుకోండి కానీ
వేషం వేసుకోకండి!!

ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ఉండండి
అందరూ అలా చూడడానికే
అలవాటు పడతారు!!
గుర్తుపడతారు!!
దాన్ని అందంగా గుర్తిస్తారు!!!

సునీతా - ప్రతాప్, ఉపాధ్యాయుని

నినిరఘోష!

1 5 ఏళ్ల అబ్బాయి తన పదేళ్ల కేన్సర్ పోరాటాన్ని, తన అనుభవాలను ఆంగ్లంలో గుదిగుచ్చి రాసుకున్న పుస్తకం ఆ ఏటి బెస్ట్ సెల్లర్ గా సంచలనమైంది. ఆ పుస్తకంలో “ఇండ్ర ధనుష్” అంటూ తమ అపార్ట్ మెంట్ అనుభవాలు రాసినప్పుడు తప్ప, మరెక్కడా విషాదఛాయలు కనిపించకుండా, కేన్సర్ తన గర్ల్ ఫ్రెండ్ అంటూ చక్కని హాస్య స్ఫూర్తితో, ఆశ్చర్యపరిచే కొటేషన్లతో, ప్రకృతి వర్ణనలతో, ఎంతో ఆశావహ దృక్పథాన్ని ప్రదర్శిస్తూ రాసుకున్న చిన్ని ఆత్మకథ అది. తన జీవన పోరాటంలో ఓడినా, తన రచన ద్వారా చిరంజీవి అయ్యాడు ‘ఋషితేజ్’ అనుకుంది లక్ష్మి భారమైన మనసుతో. ఋషి, అతని తల్లిదండ్రులతో తనకున్న అనుబంధాన్ని ఒకసారి గుర్తుతెచ్చుకుంది.

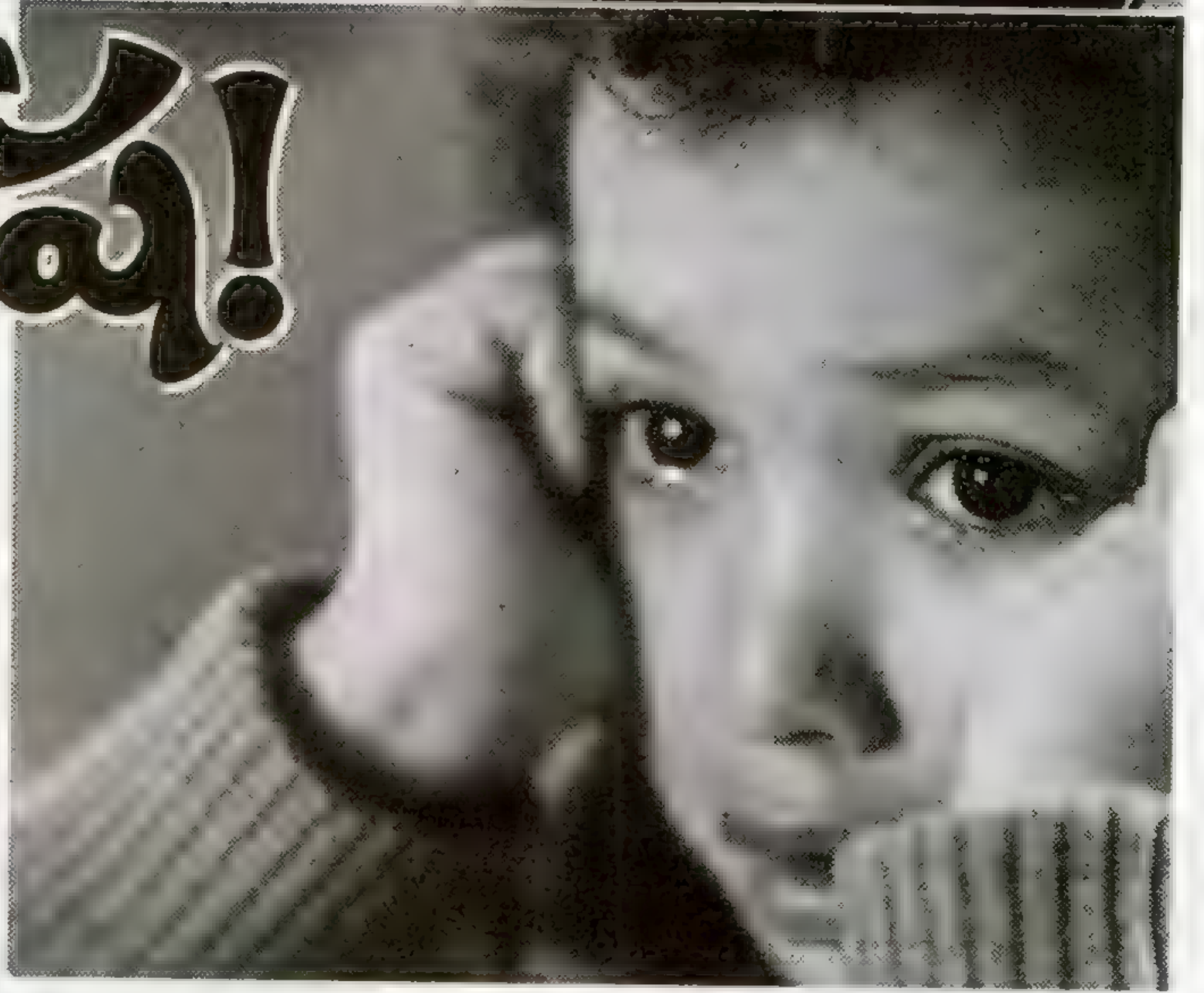
ఋషికి అనారోగ్యంతో..

ఋషి కుటుంబంతో పాటూ అందరం ఒకేసారి గృహప్రవేశం చేశారు. వందకుపైన ఇళ్లున్న ఆ ఆధునిక భవన సముదాయం “ఇండ్ర ధనుష్”లో ఐదేళ్ల ఋషి.. ఎంత అందమైన పిల్లాడో. మిగిలిన పిల్లలతో పోలిస్తే ఐదేళ్లకే అఖండమైన ఐక్యతతో ఉండేవాడు. పల్లవీ, మురళీ కూడా ఋషిని చాలా అపురూపంగా పెంచేవారు. ఋషికి ఏడవయేడు, పుట్టినరోజయిన రెండు నెలలకు.. మామూలు జ్వరం అని ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్లిన వారు... వాడికి “అక్యూట్ లింఫోబ్లాస్టిక్ ల్యూకీమియా”

అనే డయాగ్నోసిస్ తో తిరిగొచ్చారు. ఆ క్షణం నుంచి వారి జీవితాలు తారుమారయ్యాయి.

ఆనందం ఆవిరయింది. కేన్సర్ ఇన్ఫిట్యూట్ వాడికి రెండో ఇల్లయిపోయింది. కీమో థెరపీలు, కేన్సర్ మెడికేషన్లు, తగ్గినట్టే తగ్గి మళ్లీ తిరగబెట్టే రెమిషన్లు, రీకూప్ సెషన్లతో ఋషి నలిగిపోయేవాడు. కానీ ఏ ఒక్కరోజూ ఋషి మొహంలో దైన్యం కానీ, అద్వైతం కానీ, ఇతరుల సానుభూతి కోరుకునే మానసిక దుర్బలత కానీ చూడలేదు వారు.

ఇల్లాదికి వెళ్లిన పల్లవి తను ఉద్యోగం మానేసి, మధ్యమధ్యలో మాత్రమే ఋషిని స్కూలుకు పంపిస్తూ.. తనే వాడికి చదువుచెప్పుకునేది. ఎంతో ఓపిగ్గా పిల్లాడికి పుస్తకాలు చదువుతూ, తెలుగు, ఆంగ్ల సాహిత్యాన్ని పరిచయం చేసింది. మురళి వాడి వైద్యానికయ్యే ఖర్చులు తట్టుకోడానికి విదేశాలకు తిరుగుతూ, ఉద్యోగంలో మరింత కష్టపడేవాడు. కొన్నేళ్లకు మరి ఏమయిందో తెలీదు. ఋషికి పద మూడేళ్ల వయసులో తమ ఫ్లాటు అద్దెకిచ్చేసి చాలా దూరం నగర శివారుల్లోకి వాళ్లు అద్దెకు వెళ్లిపోయారు. కారణాలు ఎవ్వరికీ తెలియలేదు. ఇదిగో మళ్లీ ఇప్పుడు ఋషిని.. ఈ పుస్తకం రూపంలో

చూస్తోంది లక్ష్మి. ఉదయమే వాచ్ మేన్ వచ్చి, అందరిళ్లలో ఈ పుస్తకాలూ, ఆ వారాంతం తమ అపార్ట్ మెంట్ కమ్యూనిటీ సెంటర్ లో జరిగే ఋషి సంస్మరణ సభకు రమ్మని కోరుతూ పంపబడ్డ ఆహ్వానాలను అందజేశాడు. పుస్తకం చదువుతున్నంతసేపూ లక్ష్మి ఉలికి పడుతూనే ఉంది. సాలోచనగా తనకొడుకు సంపత్ గదికేసి తేరిపారి చూస్తూనే ఉంది. పిల్లల్లో ఇంత క్రౌర్యం ఉంటుందా! సాటి పిల్లల మీద ఇంత అసహనం, ఇంత హింసాత్మక ధోరణి ఉందా! నమ్మలేకపోతోంది తను.

అందరి నుంచీ వవక్షే..

పదకొండేళ్ల వయసులో.. వయసుకు మించిన ఒడ్డా పొడవుతో ఉండే సంపత్, మరో పది మంది పిల్లలు కింద నుండి ఆటలాడి వస్తూ...” వాడిని భలే బుల్లీయింగ్ చేశామూరా ఈవేళ! చచ్చేడు అన్నిసార్లు పరిగెట్టి బాల్ తేలేక...” .. అంటూ బిగ్గరగా నవ్వుతూ, అరుచుకుంటూ వచ్చేవారు. సెక్యూరిటీ గార్డు కూడా పిల్లలు ఆట స్థలంలో దొమ్మీలు చేస్తున్నారని చెప్తుండేవారు. కానీ ఇలా ఋషిని కూడా హింసించారని

ఊహించలేకపోతోంది. తామెవరూ
ఎప్పుడూ తమ పిల్లల ఆటపాటల
గురించి కానీ, వారి స్నేహాల గురించి
కానీ పట్టించుకునేవారు కాదు. ఆరా
తీసేవారు కాదు. ఇప్పుడర్థమవుతోంది
లక్ష్మికి... ఈ పిల్లలంతా ఋషిని ఎంత
హింసించి బాధపెట్టారో! ప్లే గ్రవుండ్
లోనే కాకుండా స్కూల్లో పిల్లలు కూడా
తనను ఒక అంటరానివాడిగా
చూసేవారట. కేన్సర్ అనేది
అంటురోగం కాదని తెలిసినా టీచర్లు
కూడా కనీస సామభూతి
చూపించకుండా, మిగిలిన పిల్లల నుంచి
దూరం కూర్చోపెట్టడం... చేసేవారట.
ఆ చిన్న వయసులో... అతని
ఆవేదనకు సాక్షులు ఆ కన్నీటితో
తడిసిపోయిన దిండ్రే!

ఈసడింపులు.. వివక్ష

“ఒరే కేన్సరోడా! ఒకే అర గుండు
గాడా! ఒరే భేతాళా!”.. అని పిలవడం..
తనను ఆడించమని అడిగితే... “రేపో
మాపో చచ్చేవాడికి నీకెందుకురా
క్రికెట్” అంటూ ఈసడించడం,
బలహీనంగా ఉన్న ఋషిని ఆటల్లో
తోసేయడం, కుమ్మేయడం వంటి
హేయమైన దౌష్ట్యాలు చేసేవారట
వీళ్లంతా. అమ్మానాన్నలతో చెప్తే, వారు
ప్రతిచర్య తీసుకుంటే, తనకు పూర్తిగా
ఎవరూ మిగలవని భయపడుతూ.. ఆ
వేదనంతా తనలోనే దాచుకుంటూ...
పడుతూ, లేస్తూ స్నేహం గురించి
తపించిపోయిన ఋషి మానసిక వ్యధ
లక్ష్మినే కాదు.. ఆ సమయంలో, ఆ
పుస్తకం చదువుతున్న ఆ అపార్ట్మెంట్
వాసులందరిలో తమపిల్లల పట్ల ఏ
హృతనూ, పాప భీతిని, కరుణ రసాన్నీ,
కంటనీరునీ ఒలికింపజేస్తోంది. తమ
పిల్లలు... ఒక నిర్భాగ్యుడు, కేన్సర్
రోగగ్రస్థుడు, నిస్సహాయుడయిన తోటి

పిల్లాడితో ఎంత క్రూరంగా,
అమానవీయంగా ప్రవర్తించారో
చదువుతుంటే.. తమ పెంపకాల మీద
అసహ్యం వేస్తోంది. తమ పిల్లలు
భవిష్యత్తులో ఎలా తయారవుతారా?
అని భయం కూడా వేసింది.
మరికొందరు మాత్రం తమ పిల్లలు
అలా చేసుండరని మనసులో
సమర్థించుకుంటూ
సరిపుచ్చుకుంటున్నారు.
నేను భయపడాల్సింది...

కేన్సర్ కా, కుర్రాళ్ల కా?

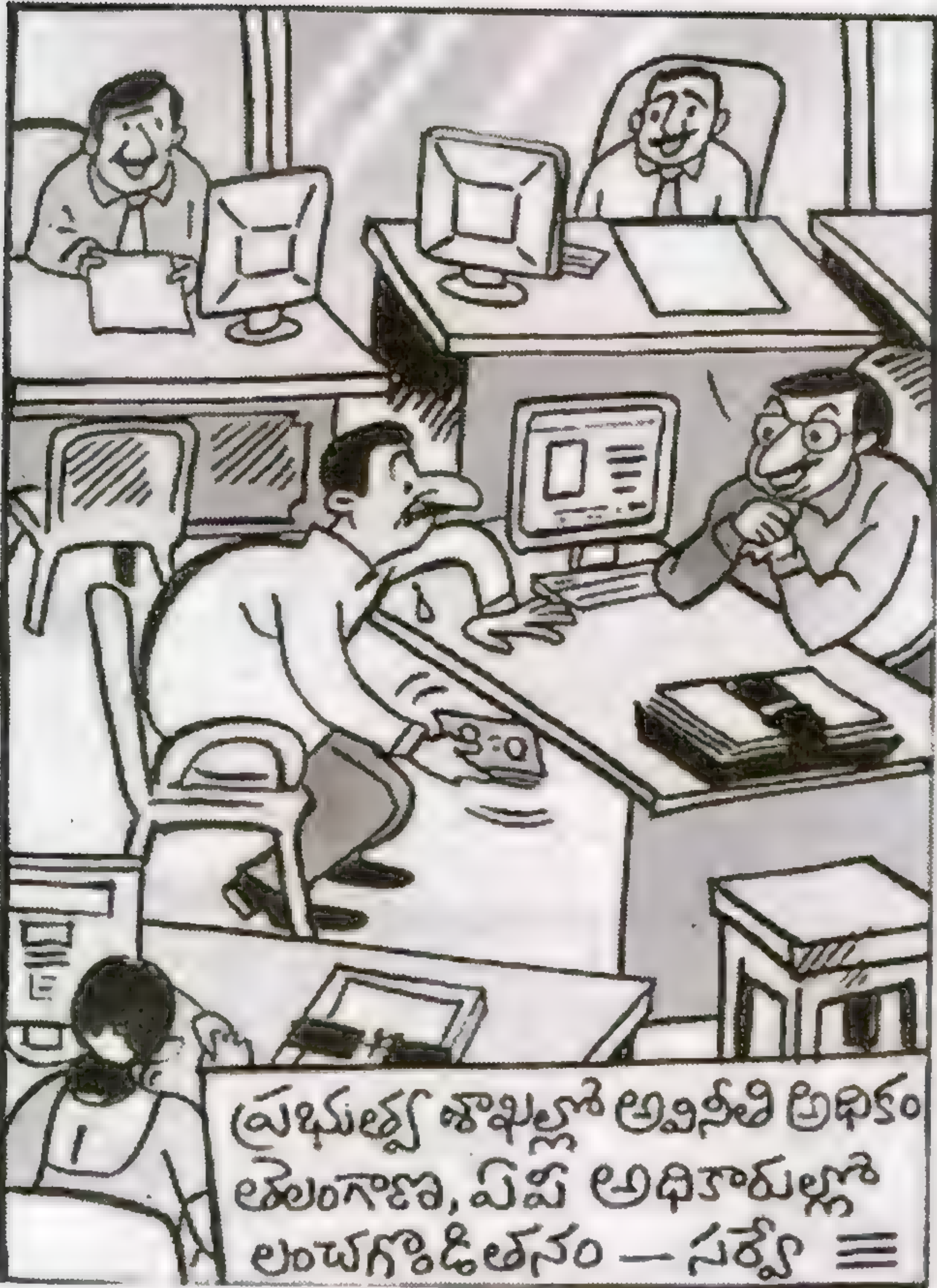
ఋషి ఇలా రాసుకున్నాడు...”
నా జీవితంలో ఆఖరి రోజులన్నీ ఎంతో
అందమైన రోజులు. పచ్చని ప్రకృతి
నన్ను ఆప్యాయంగా కావలించుకునేది.
చల్లని పైరుగాలులు నా కాలిపోయిన
నిర్ణీతకణాలకు సాంత్యనిచ్చేవి. ఆ చిన్ని
గుట్టనెక్కుతుంటే.. మెట్లదారినే పారే ఆ
చిన్న సెలయేటి నీరు నా దోసిటి నుంచి
గొంతులోకి జారుతూ... పొడిబారిన నా
అంతఃభాగాల దాహార్తిని తీర్చేది.
హేమంతపు చలి మంటలు, వసంతపు
కోయిల పాటలు, గ్రీష్మంలో సేదతీర్చే
అమ్మఒడి, నాన్నచేతి గోరుముద్దలు,
వానధారల సంగీతాన్ని వింటూ చూసిన
మంచి సినిమాలు....ఓపికున్న రోజున
పల్లెపిల్లలతో ఆడిన కల్యాణాలు లేని
ఆటలు, మాటలు, పాటలు, ఇలా..
అందరికీ దూరంగా పారిపోయిన
వంటరి జీవితంలో ఎన్నో చిన్నచిన్న
సంతోషాలు దొరికాయి. దేవుడు నాకు
కొంచమే జీవితం ఇచ్చాడు. నా కేన్సర్
నన్ను ఎన్నడూ భయపెట్టలేదు. ఎన్నో
అందమైన వాటిని త్వరత్వరగా
అనుభవించే ఆశ్రుతని మాత్రం
ఇచ్చింది. కానీ కేన్సర్ కన్నా నన్ను
భయపెట్టింది .. నా చుట్టూ ఉన్న ఆ
పిల్లలు. పసితనపు స్వచ్ఛత

నశించిపోయిన వికృత మనస్సులు.
బలహీనులను హింసించే క్రూరులు.
మనిషి ఎంతగానో ఆస్వాదించే
బాల్యాన్ని తమ పాదతాడనతో నలిపేసే
కర్మశహృదయులు.... కానీ వారూ
నాలాంటి పిల్లలే! “ఇండ్రధనుష్” అపార్ట్
మెంట్స్... పేరులోనే రంగులు,
సౌందర్యం. మనుషుల్లో కాగడావేసి
చూసినా కానరాని హృదయ
సౌందర్యం. “కేంబ్రిడ్జ్ ఇంటర్ నేషనల్
స్కూలు”... పిల్లల మనసుల మధ్య బ్రిడ్జి
కట్టకుండా బ్రీచ్ సృష్టించిన పాఠశాల.
వీటి నుంచి తొందరగా
విముక్తుడినవ్వడం నా అదృష్టం!
చెప్పండిప్పుడు! నేను భయపడవలసింది
కేన్సర్ కా? లేక ఈ కుర్రాళ్ల కా?’
నేను రాలుతున్న ఒక్కో ఆకూ
లెక్కపెడుతూ చివరి ఆకు రాలడం
కోసం వేచిచూస్తూ, శిశిరాన్ని
మోస్తున్నా! ఆ శిశిరం నన్ను తేలిక
చేస్తుంటే...ఈ నా మిత్రులు నాపై
మోయలేని క్రూరత్వపు శిలువ
బరువువేశారు”

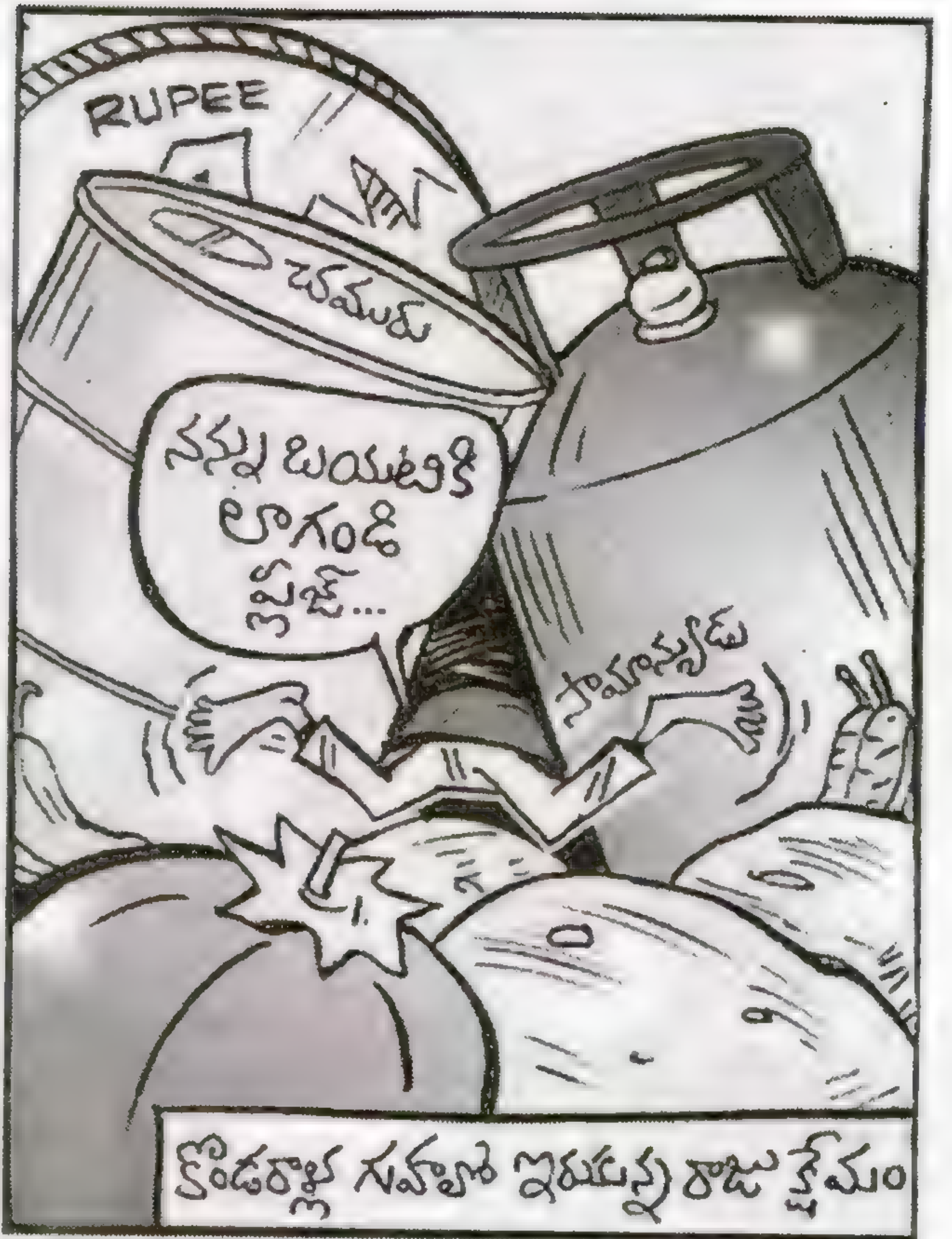
కొసమెరుపు

ఋషి సంతాప సభకు ఒకరిద్దరు తప్ప
ఎవరూ రారని ఊహించిన పల్లవి,
మురళులను ఆశ్చర్యపరుస్తూ... వంద
ఇళ్ల వారూ సంబంధం ఉన్నా
లేకపోయినా.. తమ తమ పిల్లలను
పట్టుకుని ఆ చిన్నారి హీరోను
సంస్మరించుకుని, అతని తల్లిదండ్రులకు
క్షమార్పణలు చెప్పుకోడానికి
తరలివచ్చారు. గతంలో
చూపించలేకపోయిన ఆత్మీయతను,
ఓదార్పునూ ఆనాడు కలగజేస్తూ... ఆ
పిల్లలు ఋషి చిత్రపటం దగ్గర
పుష్పగుచ్ఛాలుంచి, కొవ్వొత్తులు
వెలిగించి, అశ్రునయనాలతో
క్షమార్పణలు చెప్పుకున్నారు. ♦

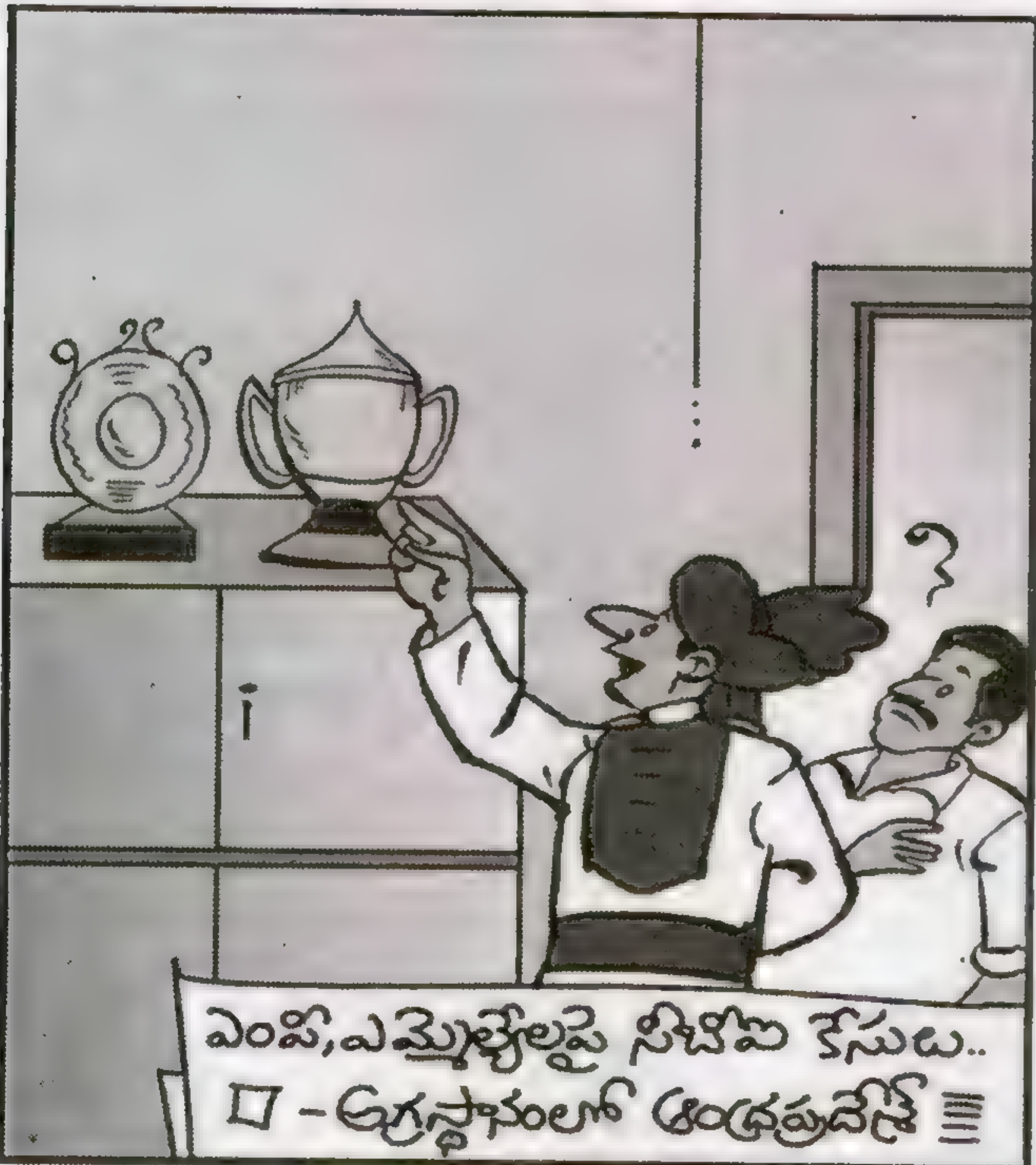

ప్రభుత్వ శాఖల్లో అవినీతి అధికం
తలెండాలు, ఏదో అధికారుల్లో
లంచగొడితనం — సర్వో ≡

కొండర్లా సహజం ఇటువల్ల రాజు క్షేమం

ఎంబి, ఎమ్మెల్యేలపై నోటిఫికేషన్ కేసులు..
□ - అగ్రస్థానంలో ఉండటానికి ≡

ఒకటేమో డ్రగ్స్ సర్కిల్స్ లో ఫస్ట్
వచ్చినందుకు, ఇదేమో సీబీఐ కేసుల్లో
మొదటి స్థానం వచ్చినందుకూ..!!

ఎరువుల సృష్టి
సగం కట్ట!
— కేంద్రం పెట్టి

ఇది రైతులకు సబ్సిడీ కట్ చేసే పైలు. ఇది
కార్పొరేట్లకు లక్షల కోట్ల రాయితీలు కల్పించే
పైలు.. రెండూ రెడీ చేసి పెట్టాను సార్!

మహిళల హక్కులూ మానవ హక్కులే

అనేకమంది సంఘసంస్కర్తల ప్రభావం వల్ల మహిళలు జాతీయ ఉద్యమాల్లోనూ, రాజకీయ ఉద్యమాల్లోనూ పాల్గొని మహిళా శక్తిని నిరూపించారు. ఆనాటి స్వాతంత్రోద్యమంలో అసమానమైన తెగువ చూపించారు. స్త్రీలకు ఓటుహక్కు కావాలంటూ చేసిన పోరాటాలు చారిత్రకంగా చెప్పుకోదగినవి. స్త్రీల హక్కుల కోసం ఉద్యమాలు నిర్మించారు. వివాహం, విడాకులు, ఆస్తి హక్కుల కోసం, 22 గంటలు ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసిన దుర్మార్గపు పెట్టుబడిదారీ విధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడి పని గంటలు తగ్గించుకున్నారు. ఆయా దేశాల్లో అణిచివేయబడుతున్న మహిళలకు సమాన హక్కులు కల్పించాలని చేసిన ఉద్యమాల ఫలితంగా ఆయా దేశాలు రాజ్యాంగాలు మానవ హక్కులను రాజ్యాంగబద్ధంగా రూపొందించాయి.

ఇ

ప్పుడు విద్య సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక ప్రసార మాధ్యమం, కళా సాంస్కృతిక సేవా విభాగాలలోనూ, విజ్ఞాన శాస్త్ర, సాంకేతిక మొదలగు వాటికి కార్యకలాపాలు అన్నింటిలో జోక్యం పెరిగింది. భారతీయ మహిళలందరికీ సమానత్వం (నిబంధనల 14, వివక్షత లేకుండుట (నిబంధన 15(1), సమానావకాశాలు కల్పించడం, (నిబంధన 16), సమాన పనికి సమాన వేతనం(నిబంధన 39(డి), వీటితోపాటు స్త్రీలకు పిల్లలకు ప్రత్యేక నిబంధనలు అనుమతించటం (నిబంధన 15(3), మహిళల గౌరవానికి కలిగించే ఆచారాలను లేకుండా చేయడం (నిబంధన 51(ఎ)(ఇ), అంతేగాక మహిళలు చేసే పనిలో న్యాయపరమైన, మానవోచిత పరిస్థితుల్లో రక్షణ కల్పించటం, ప్రసూతి సమయంలో ఉపశమనానికి (నిబంధన 42), మహిళా రిజర్వేషన్ 73వ రాజ్యాంగ సవరణ ప్రకారం సదుపాయాలను

అనుమతించటం వంటి హామీలను భారత రాజ్యాంగం కల్పించింది.

మధురలో జరిగిన జాతీయ స్థాయిలోనే మొట్టమొదట అత్యాచారం చేసిన పబ్లిక్ పోలీసులను నిర్దోషులుగా విడిచి పెట్టిన వారిని ముద్దాయిలుగా నిలబెట్టడంలో విస్తృత నిరసన ఉద్యమాలు 1979 -80 సంవత్సరాల్లో చేపట్టిన నిరసన జాతీయస్థాయిలో బహుళ వ్యాప్తి చెందాయి. దీనితో ప్రభుత్వం పై ఒత్తిడి పెరగడంతో నేర విచారణ స్పృతి, భారత శిక్షా స్పృతిలో గల సాక్ష్య చట్టానికి సవరణలు చేయడం, పోలీసుల ఆధీనంలో అత్యాచారమనేది కూడా ఒక శ్రేణిగా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

లింగ వివక్ష, స్త్రీ ఆరోగ్యం ఆడ శిశువుల హత్యలు, మహిళా అక్షరాస్యత వంటి అంశాలలో మహిళా ఉద్యమాలు కలిసికట్టుగా పనిచేస్తున్నాయి. భారతీయ స్త్రీల పై తరుచుగా జరిగే హింసాత్మక ఘటనలు మద్యపానం సేవించడం వల్ల పెరగడం ఆంధ్రప్రదేశ్, హిమాచల్

ప్రదేశ్ హర్యానా, ఒరిస్సా, మధ్యప్రదేశ్ ఇలా మరికొన్ని రాష్ట్రాలలో మద్యపాన వ్యతిరేక ఉద్యమాలు ప్రారంభం అయ్యాయి. భారతీయ ముస్లిం మహిళలు హక్కులపై వివరణ కై ప్రశ్నిస్తున్నారు. భారతదేశపు స్త్రీలు మహిళా హక్కులు కై కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నారు. ఫలితంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లాంటి రాష్ట్రంలో 2009 నుండి సాధికారత సంవత్సరంగా ప్రకటించారు. 2005లో గృహ హింస నిరోధక చట్టం వంటివి మహిళా ఉద్యమాలు సాధించాయి. సమస్య ఏమంటే భారత రాజ్యాంగం ఎన్నో హక్కులు కల్పించినా వాటిపై సరైన అవగాహన కల్పించే భాద్యతను ప్రభుత్వాలు కల్పించడం లేదు. వాటి గురించి తెలియని స్త్రీలు పెద్ద సంఖ్యలో వున్నారు. కనుకనే మహిళా హక్కులు కాలరాయబడుతున్నాయి.

ప్రధానంగా 12 హక్కులు చెప్పుకోదగినవి
1. వారసత్వంలో సమాన వాటా హక్కు (హిందూ వారసత్వ చట్టం 1995)

2. భూణ హత్యల నిరోధక హక్కు (లింగ నిర్ధారణ పరీక్షల చట్టం 1994)
3. గృహ హింస నిరోధక హక్కు (గృహ హింస నిరోధక చట్టం 2005)
4. ప్రసూతి ప్రయోజనాల హక్కు (ప్రసూతి ప్రయోజనాల హక్కు 1961)
5. న్యాయ సహాయ హక్కు (లీగల్ సర్వీస్ అథారిటీ 1987 సెక్షన్ 12)
6. గోప్యత హక్కు (సి ఆర్ పి ఎఫ్ సెక్షన్ 12)
7. ఆన్లైన్ ఫిర్యాదుల హక్కు (జీరో ఎఫ్ ఐ ఆర్)
8. అరెస్టు కాకుండా (సి ఆర్ పి ఎఫ్ సెక్షన్ 46)
9. పోలీసు స్టేషన్ కి వెళ్లకుండా (సి ఆర్ పి ఎఫ్ సెక్షన్ 160)
10. సమాన వేతన హక్కు (ఈక్వల్ రెమ్యునరేషన్ చట్టం 1976)
11. పని ప్రదేశాల్లో వేధింపుల అడ్డుకట్ట (లైంగిక వేధింపుల నిరోధక చట్టం 2013)
12. పేరు చెప్పకుండా వుండే హక్కు (సిఆర్పిఎఫ్ సెక్షన్ 228 ఎ)

ఇన్ని హక్కులు రాజ్యాంగం కల్పించినా సమాజంలో స్త్రీల పరిస్థితులు అధ్వాన్నంగా వున్నాయి.

అమలుకాని కనీస చట్టం

అసంఘటిత రంగంలో దాదాపుగా 94 శాతం మహిళలు పనిచేస్తున్నారు. వీరికి కనీస వేతనం గానీ, సమాన పనికి సమాన వేతనం గానీ అమలు జరగడం లేదు. మహిళలే పోషిస్తున్న కుటుంబాలు 2.69 కోట్లు దేశంలో ఉన్నాయి. మన రాష్ట్రంలో అయితే 30 లక్షలకు పైగా ఉన్నాయి. కబీస్ వేతనాలు అమలు కాకపోవడం వలన పోషకాహారం సరిగా అందక

48 శాతం శ్రామిక మహిళలు రక్త హీనతతో బాధపడుతున్నారు. ప్రతి ఏటా 55 లక్షల మంది మరణిస్తున్నారు. ఈ దుర్భర జీవనానికి కారణమైన విధానాలు హక్కులను హరిస్తున్నాయి.

పెరుగుతున్న హింస

మహిళల పేదరికం వారిని వ్యభిచార గృహాలకు నెట్టబడుతుంది. కోట్ల మంది అనేక రూపాల్లో హింసకు గురవుతారని ఐక్యరాజ్య సమితి చెప్తున్నది. 41 లక్షల మంది బాలికలు 19 రకాల హింసలకు బలైయ్యారు. మహిళల వృక్షాకృతిపై కామెంట్లు నుంచి కన్యత్వ పరీక్షల వరకు ఈ హింసలన్నీ మానవహక్కుల ఉల్లంఘనే. లింగ వివక్షతలో వెనుకబడిన 20 దేశాలలో భారత దేశం ఒకటి. లింగ వివక్షత లేని, మహిళా కార్మిక శక్తిని పెంచిన నాడే ఇన్ని రకాల హింసలు తగ్గుతాయి.

మహిళా సాధికారత ఎక్కడ?

మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టిడానికి పాలకులకు ఏమాత్రం ఇష్టం లేదు. పురుషులకు సీట్ల సంఖ్య తగ్గిపోతుందని, ఏ పార్టీలు అధికారంలోకి వచ్చినా ఇదే వైఖరిని ప్రదర్శిస్తున్నాయి. 545 స్థానాలు ఉన్న లోక్ సభలో 60 మంది మాత్రమే మహిళలు. 33 శాతం రిజర్వేషన్ అమలుకు తూట్లు పొడుస్తున్నారు.

తగ్గుతున్న మహిళల సంఖ్య

యునైటెడ్ నేషన్ పాపులేషన్ ఫండ్, లైంగిక పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య సంస్థలు సంయుక్తంగా నిర్వహించిన 2020 నివేదిక ప్రకారం లింగ నిర్ధారణ పరీక్షల వల్ల కనుమరుగైన వారు మొత్తం సంఖ్యలో 2/3 వ వంతు కాగా, 2013 -17 మధ్య మన దేశంలో ప్రసవ సమయానికి 4 లక్షల 60 వేల మంది బాలికలు అంతరించిపోతున్నారు. 2055 నాటికి ఇది గరిష్ట స్థాయిలో ఉంటుందని, ఈ అసమానత తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుందని హెచ్చరిస్తున్నారు. బాలికలు జీవించే ప్రాథమిక హక్కును కోల్పోతున్నారు.

విద్యా హక్కును కోల్పోతున్న బాలికలు

రాజ్యాంగంలో విద్యా హక్కు కల్పించబడింది. ఆ హక్కులు కూడా నూతన విద్యా విధానం పేరుతో తెచ్చిన సంస్కరణల వల్ల ఈరోజు కోల్పోయే స్థితిలో ఉన్నారు, ఇది బాలల పాలిట శాపంగా మారింది. పాఠశాలల మూసివేత, దూర ప్రాంతాల నుండి బడికి వెళ్ళవలసి రావడంతో డ్రాప్ ఔట్స్ పెరుగుతారు. విలువలు లేని శ్రామికులుగా బాలికలు గా మారతారు. ఈ విధంగా విద్యా హక్కును కోల్పోతారు. నిరక్షరాస్యత మరల పెరుగుతుంది. చైతన్యానికి దూరం అవుతారు. ఈ విధంగా మానవహక్కులలో భాగంగా అనేక ఉద్యమాల నేపథ్యంలో సాధించుకున్న మహిళా హక్కులపై దాడి జరుగుతోంది. ప్రస్తుత పాలకులు మనువాద అంశాలను

పాఠ్యాంశాలలో

పొందుపరుస్తున్నారు. మహిళల వస్త్ర ధారణలపై, ఆహారపు అలవాట్లపై, అనుచిత వ్యాఖ్యలు ప్రభుత్వంలో వుండే పెద్దలే చేస్తున్నారంటే రాజ్యాంగం కల్పించిన హక్కులను విస్మరించడమే. సమాజంలో అభ్యుదయ భావాలు గల రచయిత్రులను హత్యలు చేయిస్తున్నారు. అయితే మహిళల సమస్యలు కేవలం వారికి సంబంధించిన వి కాదు. మొత్తం సమాజాన్ని ప్రభావితం చేసేవి. కనుక మనలో ప్రతి ఘటన, పోరాటాలు పెరగాలి. ఉద్యమా లతో సాధించుకున్న హక్కులు, చట్టాలు నిర్వీర్యం కాకుండా వుండాలంటే రాజ్యాంగ పరమైన హక్కుల రక్షణకు పోరాడాలి. ♦

విడు పడుల గాడే మానవాళికి సుదోర్ధ

మీ మించాలి..! నాకు చక్రవర్తిని కావాలని లేదు. అలాంటి ఉద్దేశమే లేదు. ఎవరినో జయించాలని కాని, ఎవరి మీదనో పెత్తనం చలాయించాలని కానీ నాకు లేదు. తెలుపు, నలుపు అన్న తేడా లేదు. ప్రతివారికీ చేయగలిగినంత సహాయం చేయాలనే ఉంది. మనం ఒకరికొకరం సహాయ పడుకుంటూ ఉండాలి. ఎదుటివారి సంతోషమే మనకు స్ఫూర్తిని, సంతృప్తిని ఇస్తుంది. వారి దుఃఖం కాదు. ఒకరిని అసహించుకోవడం, అవహేళన చేయడం మనం కోరుకోం. ఈ విశాల ప్రపంచం అందరిదీ. తల్లి భూదేవి బిడ్డలం మనమంతా. ఆమె దగ్గర దేనికి కొడువ లేదు. మన జీవితం స్వేచ్ఛకూ, ఆనందానికీ ప్రతిరూపమవ్వాలి! కానీ, మనం దారి తప్పుతున్నాం. స్వార్థం మనుషుల అంతరాత్మల్ని విషపూరితం చేస్తోంది. కుత్సితాలతో ప్రపంచాన్ని కుంచించజేస్తోంది. కుటిలత్వానికి, రక్తపాతానికి... మానవుల్ని చేరుస్తోంది. వేగాన్ని అభివృద్ధి పరిచాం... నిజమే! కాని, మనలో మనమే ముడుచుకుంటున్నాం. కావల్సిన వన్నీ యంత్రాలు తయారు చేస్తున్నాయి. కానీ, మన కోర్కెల దాహం తీరడం లేదు. మన విజ్ఞానం మనల్ని మానవ ద్వేషులుగా చేస్తూ ఉంది. మన తెలివి తేటలు మనల్ని నిర్ణయులుగా, కఠినాత్ములుగా తీర్చిదిద్దుతున్నాయి. మనం చాలా ఎక్కువగా ఆలోచిస్తాం. అవసరమైనప్పుడు చాలా తక్కువగా స్పందిస్తాం. యంత్రాల యంత్రాంగం కన్నా, మనకు మానవత్వపు మనుగడ ముఖ్యం కావాలి. మితిమీరిన తెలివితేటల కన్నా మర్యాద, మన్నన, దయాద్ర

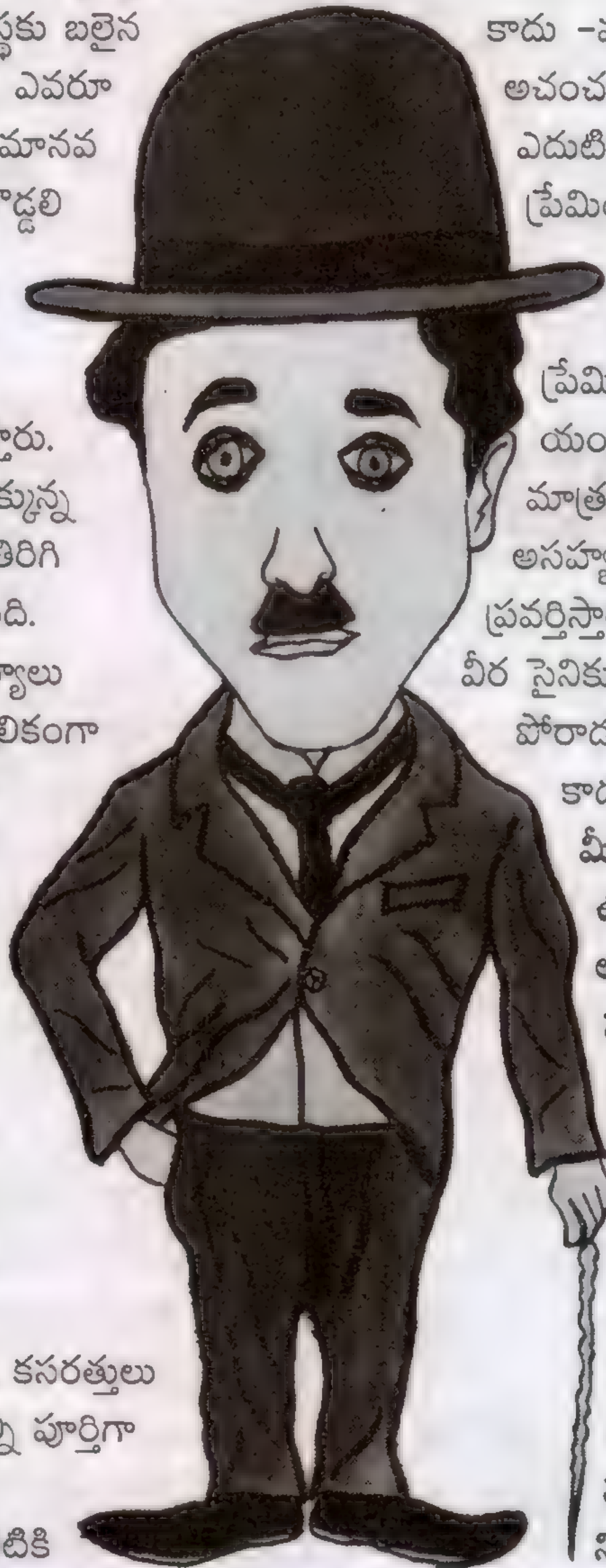
వృద్ధయం కావాలి. ఈ లక్షణాలు లేని జీవితం భయానకమై నశిస్తుంది. రేడియో, విమానాలు మానవుల్ని దగ్గరి పరిధిలోకి చేరుస్తున్నాయి. మానవునిలోని మంచితనమే వీటిని కనుక్కోగలిగింది. విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వాన్ని ఎలుగెత్తి చాటింది. ఈ నా మాట ప్రపంచంలోని కోటాను కోట్ల ప్రజలకు అందుతోందని నాకు తెలుసు. పురుషులు, స్త్రీలు, పసిపిల్లలు, నిరాశా సదృశ్యులు... పీడించే ఈ వ్యవస్థకు బలైన అమాయకులూ... ఎవరూ నిరాశ పడవద్దు. మానవ పురోగతికి అది గొడ్డలి పెట్టు.

ఈర్ష్యాద్వేషాలు నశిస్తాయి. నియంతలు నశిస్తారు. ప్రజల నుండి లాక్కున్న అధికారం మళ్ళీ తిరిగి ప్రజలకే దక్కుతుంది. స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యాలు నశించవు. తాత్కాలికంగా అణచబడ్డా, అవి సంకెళ్ళు తెంపుకుని ధైర్యంగా బతుకుతాయి. సైనికులారా ఆలోచించండి! దుష్టుల పక్షాన, దుర్మార్గుల పక్షాన నిలబడొద్దు. మీకు తిండి పెట్టి, కసరత్తులు చేయించి, మిమ్మల్ని పూర్తిగా వాడుకునేవాడు ఎలాంటివాడో ఒకటికి

రెండుసార్లు బాగా ఆలోచించండి. మీ ఆలోచనల్ని, మీ అనుభూతుల్ని శాసించే హక్కు ఎవరికీ లేదు. మీరు పశువులు కాదు. గడ్డిపోచలు కాదు. మానవ యంత్రాలకు దాసోహమనేది లేనేలేదు. యాంత్రిక మేధస్సులు, యాంత్రిక వృద్ధయాలూ గల కృత్రిమమైన యంత్రాలు వాళ్ళు. మీరు యంత్రాలు కాదు - మనుషులు!

మనుషులు!! - మీరు యంత్రాలు కాదు - మానవత్వం పట్ల మీకు అచంచల విశ్వాసం ఉంది. ఎదుటివారిని నిరంతరం ప్రేమించగల గొప్ప వృద్ధయం ఉంది. ఎవరిచేతా ప్రేమించబడని కొద్దిమంది యంత్ర - మానవులు మాత్రమే అసహజంగా, అసహ్యంగా, కృత్రిమంగా ప్రవర్తిస్తారు. వీర సైనికులారా! స్వేచ్ఛ కోసం పోరాడండి. బానిసత్వం కోసం కాదు.

మీలో ఒక మహత్తర శక్తి ఉంది. జీవితాన్ని అందంగా, ఆనందంగా, సుఖ ప్రదంగా, ప్రశాంతంగా తీర్చిదిద్దుకోగల శక్తి మీలోనే ఉంది. యంత్రాల్ని సృష్టించుకోగల నేర్పరులు మీరే. యంత్రాలై పోకుండా మనుషులుగా నిలదొక్కుకునే ఆత్మశక్తి

మీలోనే ఉంది. దాన్ని బయటికి లాగండి. ఇంకా ఆలస్యమెందుకూ? రండి! ప్రజాస్వామ్యం పేరిట ఏకమై, ఒక కొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించుకుందాం! ప్రతివాడికీ పని, యువతకు మంచి భవిష్యత్తు వృద్ధాప్యానికి భద్రత గల ఒకమంచి సమాజాన్ని సృష్టద్దాం! అబద్ధాలూ, మాయమాటలూ చెప్పి అవినీతి పరులంతా, అహంకారులంతా గద్దెలెక్కుతున్నారు. వాగ్దానాలను నిలబెట్టుకున్నవారు ఇంత వరకు లేరు. ఇప్పుడు మనకై మనమే వాటిని సాధిద్దాం. జాతీయ అంతర్జాతీయ స్థాయిలో సైతం స్వేచ్ఛకు అడ్డుగోడల్ని తొలగిద్దాం. దురాశ, దుఃఖం, అసూయ, క్రూరత్వాలకు నిలువ నీడ లేకుండా చేద్దాం! శాస్త్ర సాంకేతికాభివృద్ధి సాధించే ప్రగతివైపు పయనిద్దాం... రండి!!

అందరం ఏక మౌదాం!" ఇది 'ద గ్రేట్ డిటెక్టర్' సినిమాలోని అద్భుతమైన ఉపన్యాసం.. ఆ ఆసినిమాలో చాప్లిన్ ద్విపాత్రాభినయం చేశారు. ఒకటి - హిట్లర్ పాత్ర (డిక్టేటర్) రెండు - హిట్లర్ పోలికలతో ఉన్న బార్బర్ (మంగలి) పాత్ర. వేల సంఖ్యలో సైనికులు బారులు తీరి ఉన్న సన్నివేశమిది. వందల సంఖ్యలో మిలట్రీ అధికారులు హిట్లర్ రాక కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంటారు. ఆ మహాసభలో హిట్లర్ సైనికుల్ని ఉద్దేశించి మాట్లాడవల్సి ఉంది. కానీ, ఆ సమయానికి అక్కడికి హిట్లర్ బదులు, అతని పోలికలతో ఉన్న మంగలివాడు చేరుకుంటాడు. అతనే హిట్లర్నుకుని అధికారులు గౌరవ వందనం సమర్పించి అతన్ని వేదికమీదికి తీసుకు వెళతారు...!?

అతి సామన్యుడైన 'మంగలి' ఏం మాట్లాడగలడు? ఒక నిమిషం తడబడి ఆ తర్వాత ఒక సామాన్యుడిగా తాను కోరుకుంటున్న దేమిటో అదే మాట్లాడతాడు. మానవత్వాన్ని తట్టిలేపుతూ కవితాత్మకంగా సాగిందే ఆ ఉపన్యాసం. హిట్లర్ను ఎద్దేవా చేసే చార్లీచాప్లిన్ తన అంతరంగాన్ని అతి సామాన్యుడైన మంగలివాడి పాత్ర ద్వారా వ్యక్తం చేశాడు. ఒక రకంగా ఇది చార్లీ చాప్లిన్ అంతరాత్మ-మానవాళికి చేసిన ఉద్బోధ! మహా విదూషకుడి మహిమన్యాసం!! ఇది వెలువడి ఏడు దశాబ్దాలుదాటినా (1940) ఇంకా నిత్యనూతనంగా ఉంది. ఈ కాలానికి సరిపోయే విధంగా కూడా ఉంది. చాప్లిన్ మహా నటుడు, మహాదర్శకుడు అనడానికి ఇదొక మంచి ఉదాహరణ! ♦

స్వేచ్ఛే మూ హక్కు

చారిత్రాత్మక విజయం
సాధించిన ఇరాన్
మహిళలకు ఐదవ
అభినందనలు

ఆల్ ఇండియా డెమోక్రటిక్ ఉమెన్స్ అసోసియేషన్ డిసెంబర్ 7న ఒక ప్రకటన చేసింది. 22 సంవత్సరాల మహిళా అమిని కస్టడీ మరణాన్ని నిరసిస్తూ గత మూడు నెలలుగా వీధుల్లో ఉన్న ఇరాన్ వీర మహిళలకు మరియు ప్రజలందరికీ హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియజేసింది. ఇరాన్కు చెందిన 'మత నైతిక పోలీసు' మహిళా అమినీ హిజాబ్తో తలను సరిగ్గా కప్పుకోలేదని ఆరోపించి, ఈ మత నైతిక పోలీసులు ఆమెను అరెస్టు చేశారు. ఈ హత్యను నిరసిస్తూ ఇరాన్ మహిళలు హిజాబ్ను తగులబెట్టి, తమ పొడవాటి జుట్టును బహిరంగంగా కత్తిరించుకున్నారు. వారితో కలిసి అనేక

మంది ప్రగతిశీల మేధావులు, విద్యార్థులు, కళాకారులు మరియు ఇరాన్ పౌరులు అణచివేత పాలన ఆగ్రహాన్ని ధిక్కరిస్తున్నారు. లాఠీలు, బుల్లెట్లను ఎదుర్కొన్నారు. తమ దుస్తులను ఎంచుకునే హక్కు బహిరంగంగా స్వేచ్ఛగా తిరగడానికి మహిళల హక్కు కోసం నిరంతర ఐక్య పోరాటం సాగుతుంది. దీనివల్ల ఇరాన్ ప్రభుత్వం తమ నైతిక పోలీసులను ఉపసంహరించుకోవలసి వచ్చింది. దేశంలోని న్యాయవ్యవస్థలో మత నైతిక పోలీసులు భాగం కాదని ఇరాన్ అటార్నీ జనరల్ ప్రకటించారు. ఇరాన్ మహిళలు స్వయంప్రతిపత్తి మరియు సమానత్వం కోసం ఐక్య పోరాటం ఏమి

చేయగలదనేదానికి ఒక ప్రకాశవంతమైన ఉదాహరణను అందించారు. ఇరాన్ మహిళలకు మరియు వివిధ రకాల అణచివేత మరియు మతపరమైన తీవ్రవాదాన్ని ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రతిఘటిస్తున్న మహిళలకు ఇది గొప్ప విజయం. మహిళల హక్కులను అణచివేసేందుకు మతాన్ని ఉపయోగించి ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న నిరంకుశ ప్రభుత్వాలకు ఇది ఒక పాఠం. నిర్బంధంలో ఉన్న నిరసనకారులకు ఐదవ సంఘీభావంగా నిలుస్తోంది. ఇప్పుడు మత నైతిక పోలీసుల ఉపసంహరణతో, రైసీ పాలన అన్ని కేసులను ఉపసంహరించుకోవాలని మరియు ఈ నిరసనల సమయంలో జైలు శిక్ష అనుభవించిన వారందరినీ విడుదల చేస్తుందని మేము ఆశిస్తున్నాం. ఇటీవల 500 మందికి మరణ శిక్ష విధించనున్నట్లు వచ్చిన వార్తలు తీవ్ర ఆందోళన కలిగిస్తున్నాయి. ♦

హార్మోన్లు గతి తప్పితే..

భారతదేశంలో

ప్రతి పది మంది మహిళల్లో

ఒకరు హార్మోన్లు అసమతుల్యత

సమస్యను ఎదుర్కొంటారని వైద్య నిపుణులు

చెబుతున్నారు. హార్మోన్లు గతి తప్పే సమస్య ఏ

వయసులోనైనా రావచ్చు. ఏ దశలోనైనా

హార్మోన్లు అసమతుల్యత ఏర్పడవచ్చు. హార్మోన్లు

అంటే ఏమిటి? ఇవి ఏం చేస్తాయి?

తదితర విషయాలు

తెలుసుకుందాం.

హార్మోన్లు

అనేవి ఒక రకమైన రసాయనాలు.

మన శరీరంలో వివిధ రకాల

గ్రంథులు ఉంటాయి. ఈ

గ్రంథులన్నిటినీ కలిపి ఎండోక్రైన్

వ్యవస్థ అంటారు. ఎండోక్రైన్ గ్రంథులు

హార్మోన్లను ఉత్పత్తి చేసి, రక్తం ద్వారా

శరీరంలోని వివిధ భాగాలకు

తరలిస్తాయి. అవయవాల పని తీరును

సమన్వయపరిచే బాధ్యత హార్మోన్లదే.

శరీరంలోని అంతర్గత జీవక్రియ, శక్తి

స్థాయి, పునరుత్పత్తి, ఎదుగుదల,

గాయాలు, ఒత్తిడి, చుట్టూ ఉన్న

వాతావరణానికి స్పందించే గుణం

మొదలైనవాటిని హార్మోన్లు ద్వారా

నియంత్రించి, సమన్వయం చేస్తుంది

ఎండోక్రైన్ వ్యవస్థ.

హార్మోన్లలో హెచ్చుతగ్గులు రావడాన్నే

హార్మోన్లు అసమతుల్యత అంటారు. ఇది

శారీరక, మానసిక ఆరోగ్యంపై తీవ్ర

ప్రభావం చూపిస్తుంది.

ఒత్తిడి, బయట వాతావరణం,

దీర్ఘకాల వ్యాధులు, జన్మ

మార్పులు, కొన్ని రకాల

మందులు, జీవన శైలిలో

మార్పులు, అలెర్జిలు,

మధ్యపానం, ధూమపానం

ఇలా పలు కారణాల వల్ల

హార్మోన్లలో హెచ్చుతగ్గులు

రావచ్చు.

లక్షణాలు ఎలా ఉంటాయి?

శరీరంలో హార్మోన్లు అసమతుల్యత

ఏర్పడితే కింది లక్షణాలు

కనిపించవచ్చని నిపుణులు

చెబుతున్నారు. అలసట, ఏకాగ్రత

కుదరకపోవడం విపరీతంగా చెమటలు

పట్టడం వేగంగా బరువు పెరగడం

లేదా తగ్గడం మొహంపై మొటిమలు

మానసిక ఆందోళన, డిప్రెషన్,

సంతానలేమి, పీరియడ్స్ సరిగ్గా

రాకపోవడం, అధిక రక్తస్రావం

జుట్టు ఊడిపోవడం లేదా అవాంఛిత

రోమాలు గుండె కొట్టుకునే వేగంలో

మార్పు రక్తపోటు, మధుమేహం

సెక్స్ పట్ల విముఖత ఈ లక్షణాలను

గుర్తించిన వెంటనే ఆలస్యం

చేయకుండా వైద్యులను సంప్రదించాలి.

హార్మోన్లు అసమతుల్యతను ఎలా

గుర్తిస్తారు?

లక్షణాలు, రోగి వైద్య చరిత్ర బట్టి

డాక్టర్లు హార్మోన్లు అసమతుల్యతను

గుర్తిస్తారు. కొన్నిసార్లు క్లినికల్ పరీక్షలు

నిర్వహించవలసి ఉంటుంది. హార్మోన్లు

సమతుల్యతను సాధించడానికి ఆహార

పద్ధతులలో మార్పు, జీవన శైలిని

మెరుగుపరచుకోవడం, మందులు

మొదలైనవాటిని డాక్టర్లు సూచిస్తారు.

ఈ సమస్య వల్ల మహిళలు ఎదుర్కొనే

కొన్ని ముఖ్యమైన సమస్యలు..

1. పాలిసిస్టిక్ ఓవరీ సిండ్రోమ్

డిజార్డర్

పాలిసిస్టిక్ ఓవరీ సిండ్రోమ్ డిజార్డర్

లేదా పాలిసిస్టిక్ ఓవరీ సిండ్రోమ్ అనేది

సంతానోత్పత్తి వయసులో ఉన్న

మహిళలలో అత్యంత సాధారణంగా

కనిపించే హార్మోన్ రుగ్మత. ఇది

మహిళల అండాశయం పనితీరును

ప్రభావితం చేస్తుంది. పిసిడిఒలో

ప్రధానంగా మూడు లక్షణాలు

కనిపిస్తాయి.

పీరియడ్స్ సక్రమంగా రాకపోవడం :

అంటే అండాశయంలో అండాలు

క్రమంగా విడుదల కావట్లేదని అర్థం.

అధిక ఆండ్రోజెన్స్ :

ఆండ్రోజెన్స్ అంటే పురుష హార్మోన్లు.

మహిళలలో ఇవి చాలా తక్కువ

స్థాయిలో ఉంటాయి. ఆండ్రోజెన్

స్థాయిలు ఎక్కువైతే ముఖం,

శరీరంలోని ఇతర భాగాలపై

అవాంఛిత రోమాలు పెరుగుతాయి.

పాలిసిస్టిక్ ఓవరీస్ :

అండాశయాలు పెద్దవిగా సాగుతాయి.

ద్రవాలతో నిండిన సంచులు ఏర్పడతాయి. వీటినే నీటి తిత్తులు లేదా ఫోలికల్స్ అంటారు. అండాల చుట్టూ ఈ ఫోలికల్స్ ఏర్పడతాయి. పై వాటిలో ఏ రెండు లక్షణాలు కనిపించినా పిసిడిఓ ఉన్నట్టు వైద్యులు నిర్ధరిస్తారు. చాలామందికి పిసిడిఓ లక్షణాలు 20ల వయసులోనే బయటపడతాయని, దీని వలన గర్భధారణలో సమస్యలు తలెత్తవచ్చని, కొంతమందిలో లక్షణాలు తొందరగా బయటపడకపోవచ్చు. అసాధారణ స్థాయిలో హార్మోన్లు పెరిగితే ఈ సమస్య ఉత్పన్నమవుతుంది. కొన్నిసార్లు వంశపారంపర్యంగా రావచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో శరీరంలో ఇన్సులిన్ హార్మోన్ పట్ల వ్యతిరేకత ఏర్పడుతుంది. దీన్ని అధిగమించడానికి ఇన్సులిన్ హార్మోన్ స్థాయి మరింత పెరుగుతుంది. అధిక ఇన్సులిన్ పురుష హార్మోన్లు ఎక్కువగా విడుదల కావడానికి కారణమవుతుంది. పిసిడిఓకి చికిత్స లేదని, లక్షణాలు తగ్గించేందుకు వైద్యులు మందులు సూచిస్తారని ఎన్హెచ్ఎస్ చెబుతోంది. బరువు తగ్గడం, ఆహార పద్ధతులు మార్చుకోవడం, జీవన శైలిలో మార్పుల ద్వారా కూడా లక్షణాలను తగ్గించుకోవచ్చు. పీరియడ్స్ సమస్యలు, అవాంఛిత రోమాలు, సంతానలేమి లాంటి సమస్యలకు మందులు ఉన్నాయి. సంతానలేమికి మందులు పనిచేయకపోతే, లాపరోస్కోపిక్ ఓవరీయన్ డ్రైలింగ్ అనే చిన్న సర్జరీని వైద్యులు సూచించవచ్చు.

2. ప్రీమెన్స్ట్రువల్ డిస్పోరిక్ డిజార్డర్ నెల నెల పీరియడ్స్ వచ్చే ముందు మహిళలలో కొన్ని లక్షణాలు కనిపిస్తాయి. దాన్ని ప్రీమెన్స్ట్రువల్

సిండ్రోం (పీఎంఎస్) అంటారు. మూడ్స్ అటూ ఇటూ కావడం, ఆందోళన, చిరాకు, అలసట, నిద్ర పట్టకపోవడం, కడుపు ఉబ్బరం, పొత్తి కడుపులో నొప్పి, రొమ్ములు సలపడం, తలనొప్పి మొదలైన లక్షణాలు కనిపించవచ్చు. అయితే, ప్రతి నెల ఒకే రకమైన లక్షణాలు కనిపించకపోవచ్చు. కొన్నిసార్లు లక్షణాలు తీవ్రంగా ఉండవచ్చు. అలాంటప్పుడు, హార్మోనల్ మెడిసిన్, యాంటీ డిప్రెసంట్స్ లాంటి చికిత్సలను వైద్యులు సూచిస్తారు. పీరియడ్స్ సమయంలో హార్మోన్ స్థాయిలలో వచ్చే మార్పులు ఇందుకు కారణం కావచ్చు. తిమ్మిర్లు, తలనొప్పి, కీళ్ల నొప్పులు, కండరాల నొప్పులు వంటి శారీరక బాధలు అదే పనిగా తినడం, నిద్ర పట్టకపోవడం లాంటి ప్రవర్తనకు సంబంధించిన సమస్యలు ఆందోళన, కంగారు, కోపం, డిప్రెషన్, కొన్నిసార్లు ఆత్మహత్య ఆలోచనలు రావచ్చు. పైవాటిలో ఎలాంటి లక్షణాలు కనిపించినా వెంటనే వైద్యులను సంప్రదించాలి. ప్రీమెన్స్ట్రువల్ డిస్పోరిక్ డిజార్డర్ను ఆరోగ్య సమస్యగా డబ్ల్యుహెచ్ఓ గుర్తించింది. పిఎండిడిని తేలికగా తీసుకోకూడదని, లక్షణాలను గుర్తించి వెంటనే చికిత్స అందించాలని నిపుణులు చెబుతున్నారు. హార్మోన్ల అసమతుల్యం వల్ల సంతానలేమి, పీరియడ్స్ రాకపోవడం, ఉబ్బకాయం ఎక్కువమంది మహిళలలో కనిపించే సమస్యలని డాక్టర్ శైలజ చెబుతున్నారు. “హార్మోన్ల అసమతుల్యం జెనిటిక్ కావచ్చు. కుటుంబంలో ఈ సమస్య ఉండవచ్చు. మెనోపాజ్కు చాలా ముందే అండాశయంలో హార్మోన్లు తగ్గిపోవడం అనేది జన్మపరంగా తలెత్తే సమస్య కావచ్చు.

జీవనశైలిలో మార్పులు, ప్రాసెస్ చేసిన ఫుడ్, ప్యాక్డ్ ఫుడ్ ఎక్కువగా తీసుకోవడం, చక్కెర ఎక్కువగా ఉండే పదార్థాలు తినడం, ఊబకాయం ఇవన్నీ కూడా హార్మోన్ల అసమతుల్యానికి కారణాలు కావచ్చు” అని డాక్టర్ శైలజ వివరించారు. సంతానోత్పత్తి వయసులో పీరియడ్స్ సరిగ్గా రాకపోవడం, ఆగకుండా రోజుల తరబడి బ్లీడింగ్ అవ్వడం మొదలైనవాటికి చికిత్సగా కాంట్రాసెప్టివ్ పిల్స్ ఇస్తారని ఆమె చెప్పారు. “ఈ పిల్స్ను ఈస్ట్రోజెన్, ప్రొజెస్టెరాన్ హార్మోన్ స్థాయిలను సరి చేయడానికి ఇస్తాం. వీటిని అధికంగా ఆరు నెలలు లేదా ఒక ఏడాది పాటు ఇస్తాం. వీటిని ఎక్కువ కాలం వాడినా సమస్యలే. బీపీ రావడం, శరీర భాగాలలో బ్లడ్ క్లాట్ కావడం, ఊబకాయం మొదలైన సమస్యలు తలెత్తుతాయి” అని డాక్టర్ శైలజ చెప్పారు. “నేటి తరంలో ఆడపిల్లలు చాలా తొందరగా, చిన్న వయసులోనే మెచ్యూర్ అవుతున్నారు. దానికి కారణం వారిలో ఈస్ట్రోజెన్ స్థాయిలు తొందరగా పెరగడమే. వారు తీసుకునే ఆహారం ద్వారా ఇవి శరీరంలోకి చేరుతున్నాయి. పాలు, మాంసాహారం, జంక్ ఫుడ్ మొదలైన వాటి ద్వారా ఈస్ట్రోజెన్ చేరుతుంది. అధిక పాల దిగుబడి కోసం గేదెలకు, ఆవులకు హార్మోన్ ఇంజెక్షన్లు ఇస్తారు. అలాగే చికెన్, మటన్ మొదలైనవాటికి కూడా హార్మోన్ ఇంజెక్షన్లు ఇచ్చి తొందరగా ఎదిగేలా చేస్తారు. జంక్ ఫుడ్లో ఈస్ట్రోజెన్ లాంటి పదార్థాలు ఉంటాయి. వీటన్నిటి ద్వారా ఇవి శరీరంలోకి చేరుతాయి. అందుకే పిల్లలకి తొందరగా పూర్ణవృద్ధి వస్తోంది” అని డాక్టర్ శైలజ వివరించారు. ♦

గ్రాడ్యుయేట్ ఆటో సర్వీస్

‘ఇద్దరు ఆడ పిల్లకాయలు... రమేష్..? నువ్వు లేకుండా ఎట్ట సాకేది !? దుబాయ్కు పోబాకు. ఈడనే ఏదన్నా చూసుకో రమేష్..?’ అంటూ ఆ ఇల్లాలు ఏడుస్తోంది. రమేష్కు మాట పెగల్తలేదు. కళ్ళలో నీళ్ళు ఉబికి వస్తున్నా, దిగమింగుకుంటున్నాడు. మగవాడు కదా, పైకి ఏడవకూడదు! “నువ్వు గమ్మునుండుమే” అంటున్నాడు తలొంచుకుని పైకి మేకపులి గాంభీర్యంతో. ఏం జరుగుతోందో అర్థం కాక ఆ ఇద్దరు పిల్లలు చుట్టూ చేరిన బంధువుల ముఖాలు చూస్తున్నారు. రమేష్ బ్యాగ్ పుచ్చుకుని తలొంచుకుని వెనక్కి చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు. నాలుగేళ్ళ క్రితం మా ఇంటి దగ్గర జరిగిన సంఘటన ఇది.

ఆటో రమేష్ భార్య బిడ్డలను ఒదిలేసి దుబాయ్కు ఎందుకెళ్ళిపోతున్నాడు!? తిరుపతికి కొత్త ఎస్పీ వచ్చాడు. ట్రాఫిక్ సమస్య పరిష్కారానికి నగరంలో షేర్ ఆటోలను నిషేధించాడు. షేర్ ఆటోలు అగిపోయాయి. వాటిపైన ఆధారపడిన బతుకులూ అగిపోయాయి. వాటిని అమ్ముదామంటే ఎవ్వరూ కొనడం లేదు. వాటిని తిరగనిస్తే కదా ఎవరైనా కొనడానికి!? తెల్లారకముందే పోలీసుల కంట పడకుండా తిరుపతి ఒదిలేసి, పల్లెల్లో తిప్పుకుని, ఎప్పుడో చీకటి పడ్డాక దొంగతనంగా ఊర్లోకి రావాలి. పోలీసుల కంట పడితే అంతే. బూతులు, లాఠీ దెబ్బలు, పెనాల్టీలు. తిరుపతిలో సిటీ బస్సులు లేవు. సిటీ బస్సులే ఉంటే షేర్ ఆటోలను ఎందుకు ఎక్కుతారు!? అప్పు

చేసి కొత్త ఆటో కొనేకంటే దుబాయ్ వెళ్లడం మేలనుకున్నాడు రమేష్. ఆటో కార్మికుడిగా మొదలై..

ఆటో కార్మికుల కథలు, వెతలు లెక్కలేనన్ని ఉన్నాయి. అవి బయటకు రావడం లేదు. సీనియర్ జర్నలిస్టు డాక్టర్ గోవిందరాజు చక్రధర్ డిగ్రీ పూర్తి చేశాక, ఎలాంటి భేషజాలకు పోకుండా, మూడేళ్ళ పాటు గుంటూరులో ఆటో కార్మికుడిగా గడిపిన జీవితాన్ని చూస్తే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఉద్యోగం రాలేదని చింతించకుండా బ్యాంకు లోన్ తీసుకుని రెండు ఆటోలు కొన్నారు. రోడీలు, రాబందులు, వ్యభిచారులు, మోసగాళ్ళ నుంచి, మానవత్వం పరిమళించే మహానుభావుల వరకు, వారి గురించి తాను పొందిన అనుభవాలు, జ్ఞాపకాలు, ఆనందాలు, విషాదాలు, జీవిత పాఠాలతో ‘గ్రాడ్యుయేట్ ఆటో సర్వీస్’ అన్న పుస్తకం రాశారు. ఆటో కార్మికుడిగా గడిపిన జీవితంలో ఎక్కడా దాపరికాలు లేవు. పత్రికా రంగంలో చేరే వరకు ఆటో కార్మికుడిగానే కొనసాగారు. ఈ లోగా ఎం.ఏ., పూర్తి చేశారు.

ఆకతాయిల నుంచి

ఆడపిల్లలను రక్షించి ఆటోలను పూర్తిగా డ్రైవర్లకు ఇవ్వకుండా, వాటి యజమానిగా తాను కూడా ఆటో నడిపే వారు. డ్రైవర్లకు చిన్న మూర, పెద్ద మూర, బొబ్బట్లు, బెల్బాటమ్ వంటి ముద్దు పేర్లు పలుకుబడుల వెనుక ఉన్న కథలను వివరించారు. ఆటో పైన ‘అన్ ఎంప్లాయిడ్ గ్రాడ్యుయేట్ ఆటో సర్వీస్’ అని ఇంగ్లీషులో రాసుకున్నారు. మిగతావారితో పోల్చుకుంటే కాస్త మర్యాద గౌరవం పెరిగింది. గ్రాడ్యుయేట్ నని ప్రయాణికుల సానుభూతి పొందడం సరికాదనిపించింది. కొడుకు ఆటో నడుపుతున్నాడంటే గౌరవప్రదమైన ఉద్యోగం చేస్తున్న తండ్రికి కూడా తలకొట్టేసినట్టు ఉండేది. దాంతో ఆ అక్షరాలను చెరిపేశారు. అర్థ రాత్రి పూట ఆటో కోసం ఒక వంటరి యువతి వస్తే, డ్రైవర్లంతా ఎలా వెంటబడింది, ఆ యువతిని క్షేమంగా ఆమె ఇంటికి తీసుకెళ్తుంటే కొందరు పోకిరీలు మోటారు బైకులపై ఎలా వెంటబడించింది, చివరికి ఆమెను క్షేమంగా ఇంట్లో దిగబెట్టిన చక్రధరే, అర్థ రాత్రి మరొక యువతి కోమలిని ఇంట్లో దిగబెట్టాక, ‘ఇంత రాత్రి ఏం వెళతారు, రాత్రికి ఇక్కడే పడుకుని పొద్దున్నే పోండి’ అన్న మాటలకు ఆ రాత్రి ఆమె గురించి ఏదేదో ఊహించుకుంటూ నిద్రలోకి జారుకుని, పొద్దున్నే తన ఆలోచనలకు సిగ్గుతో తలదించుకోవడం ఒక వైవిధ్యం. ‘మోహరాగం’ మంచి కథలాంటి వాస్తవ

సంఘటన. ఆ 'కోమలి ఆహ్వానంలో' ఏ దోషమూ లేదు. దోషమంతా నా చూపులోనే ఉంది. నా ఆలోచనలోనే ఉంది' అన్న చక్రధర్ మాటలు ఆయన నిజాయితీని పట్టిస్తాయి. స్త్రీ, పురుషుల మధ్య పరస్పర ఆకర్షణ సహజం. 'మగబుద్ధి' లాగానే 'అడబుద్ధి' కూడా ఉంటుంది. మగ చూపు లాగానే ఆడ చూపు ఉంటుంది. మగవారికి మగబుద్ధి కాకుండా ఆడ బుద్ధి ఉంటే అనుమానించాలి. అలాగే ఆడవారికి మగ బుద్ధి ఉన్నా లోపంగా భావించాలి. సహజ లక్షణాలను వ్యక్తీకరించడంలో చక్రధర్ ఎక్కడా వెనుకాడలేదు. వారి ఆటో నెంబరు, ఎంపీ, పరీక్షల హాల్ టికెట్లు నెంబరు ఒకటే కావడం కాకతాళీయం. అది కలిసొచ్చిన అంకెగా భావించారు. అదే సమయంలో 'సమ్మకాలకు రూలేమీ చెప్పలేం. అలా అని కాదని కొట్టేయలేం' అనే వీరికి సంఖ్యాశాస్త్రంపైన ఎటూ చెప్పలేని సందిగ్ధాలు ఉన్నాయి. సహజంగా ఆటోలో ప్రయాణికుడు కాలు మోపగానే అతను ఎవరు, ఏ పనిమీద ఎక్కడికి వెళుతున్నాడన్న వివరాలు రేఖా

మాత్రంగానైనా డ్రైవర్కు తెలిసిపోతాయి. ఆటో ఎక్కిన తన అభిమాన రచయిత నోట్లోంచి గుప్పున మందు వాసన రావడం, అతను ఆ రాత్రి ఒక మహిళతో గడపడం గమనించాక, 'ఒక మంచి రచయితలో అన్నీ మంచి లక్షణాలే ఉండాలని రూలేమైనా ఉందా? అతడి వ్యక్తిత్వాన్ని గురించి గొప్పగా ఎవరు ఊహించుకోమన్నారు' అని చక్రధర్ తనను తాను ప్రశ్నించుకుంటారు. కొందరు ప్రయాణికులు ఆటోలో కొంత దూరం వచ్చి వెయిట్ చేయమని, గంటలు గడుస్తున్నా కనిపించకపోవడం వంటి చేదు అనుభవాలు, తన ఆటో ఎక్కిన ఒక ప్రేమ జంటను పెద్దలు ఎలా విడదీసి ఆమెకు వేరే పెళ్ళి చేసింది వంటి సంఘటనలు, రౌడీల కట్టడికి పోలీసు చర్యకు ఎలా సహకరించింది, ఆయిల్ కొనుగోలులో మోసాలు, డ్రైవర్లతో గొడవలు, బాహాబాహీకి దిగాల్సి రావడం వంటి సంఘటనలు చాలా ఆసక్తికరం. ఆటో ఎక్కి రాత్రంతా ఆ ఊరు, ఈ ఊరు అంటూ తిరిగి, చివరికి డబ్బులు లేవనే ప్రయాణికుడి బట్టలు విప్పించి

టవల్లో అతన్ని పంపించేసిన సంఘటన చక్రధర్ను చిరకాలం వేధించింది. తానెందుకు అడ్డుకోలేకపోయానని ఆత్మపరిశీలన చేసుకున్నారు. సహజంగా ప్రయాణికులను తీసుకెళ్ళే ఆటోలో శవాలను తరలించరు. ఒక పేద రైతు తన మనవడి శవాన్ని గ్రామానికి తరలించడానికి ఏ అంబులెన్స్ అడిగినా ఎక్కువ డబ్బులు అడుగుతున్న సమయంలో చక్రధర్ తన ఆటోలో తరలించడం కదిలించే సంఘటన. ఇటీవల తిరుపతి రుయాలో ఇలాంటి పరిస్థితే ఎదురైనప్పుడు ఒక కూలీ తన కొడుకు శవాన్ని భుజాన వేసుకుని 90 కిలో మీటర్లు మోతారు సైకిల్ పైన తీసుకెళ్ళిన సంఘటన ఈ పుస్తకంలో గుర్తు చేశారు. ఎప్పుడో నాలభై అయిదేళ్ళ క్రితం ఉన్న దయనీయమైన పరిస్థితులు ఇప్పటికీ మారలేదనడానికి ఈ సంఘటన సజీవ ఉదాహరణ. ఇలా అనేక వాస్తవ సంఘటనల, అనుభవాల సమాహారంగా వెలువడిన గోవిందరాజు చక్రధర్ 'గ్రాడ్యుయేట్ ఆటో సర్వీస్' ఒక మంచి పుస్తకం. ♦

అమ్మాయిలు దొరకడం లేదని పెళ్లి కాని ప్రసాదుల వినూత్న నిరసన

పెళ్లి కోసం తీవ్ర ప్రయత్నాలు చేసి, అమ్మాయిల కోసం తిరిగి తిరిగి వేసారిపోయిన యువకులు వినూత్నంగా నిరసన చేపట్టారు. మహారాష్ట్రలోని షోలాపూర్లో జరిగిందీ ఘటన. వివాహం చేసుకుందామంటే రాష్ట్రంలో తగిన సంఖ్యలో అమ్మాయిలే దొరకడం లేదని ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తూ 'పెళ్లి కాని ప్రసాదు' లందరూ గుర్రాలపై వచ్చి నిరసన చేపట్టారు. క్రాంతి జ్యోతి పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన ఈ కార్యక్రమానికి యువకులు

పెళ్లికొడుకుల్లా అలంకరించుకుని పెద్ద సంఖ్యలో హాజరయ్యారు. అనంతరం షోలాపూర్ కలెక్టరేట్ ఎదుట బైరాయించారు. ఈ సందర్భంగా

క్రాంతి జ్యోతి పరిషత్ చైర్మన్ రమేష్ భాస్కర్ మాట్లాడుతూ.. రాష్ట్రంలో పురుషులకు సరిపడా మహిళలు లేరని తెలిపారు. ఉన్నత చదువులు చదువుకుని మంచి స్థానాల్లో ఉన్నప్పటికీ తమకు పెళ్లిళ్లు కావడం లేదని యువకులు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. రాష్ట్రంలో లింగనిర్ధారణ చట్టం కట్టుదిట్టంగా అమలు కాకపోవడంతో లింగనిష్ఠుత్తి దారుణంగా పడిపోతోందని ఆరోపించారు.

విడాకులపై వింత ప్రశ్న

ప్రశ్న : “లవ్ మ్యారేజెస్ లో విడాకుల సంఖ్య ఎక్కువ, అరేంజ్డ్ మ్యారేజెస్ లో విడాకుల సంఖ్య తక్కువ,” అని అందరూ అంటుంటారు.. అది ఎంతవరకు నిజం ?

జవాబు: ఈ దేశంలో మనసును చంపుకొని, పుట్టిన పిల్లల ముఖం చూసి, గత్యంతరం లేకనో లేదా పెద్దలకు / సమాజానికి భయపడో సంసారాలు చేసే భార్యలే (మహిళలే) ఎక్కువగా ఉన్నారు. ఈ పరిస్థితి ‘పెద్దలు కుదిర్చిన’ పెళ్లిళ్లలో 90% పైగా ఉంటుంది (గతంలో ఈ పరిస్థితి ఇంకా ఎక్కువ ఉండేది). ఇటువంటి పెళ్లిళ్లలో సాధారణంగా మహిళలు, విడాకులకు సాహసించరు. ఈ జన్మకు మా కర్మ ఇలా తగలబడింది, ఇది ఇంతేలే అని, వారు సర్దుకుపోతారు. దీనికి పూర్తి భిన్నంగా (రివర్స్) అయిన పరిస్థితి ‘లవ్ మ్యారేజెస్’ లో ఉంటుంది. ఈ ‘లవ్ మ్యారేజెస్’ లో, “మెజారిటీ అమ్మాయిలు” మనసును చంపుకొని, ఆత్మవంచనతో సంసారాలు చేయరు. పరిస్థితులకు సర్దుకోలేరు. లవ్ మ్యారేజెస్ లో అంతగా అవసరం అనుకుంటే.. (భర్తతో అడ్డస్ట్ కాలేని పరిస్థితులు నెలకొంటే..) “అమ్మాయిలు నిస్సంకోచంగా విడాకులకెళ్తారు”. చాలా సందర్భాల్లో.. తన భర్త, పెళ్లికి ముందు, ఆమెకు ప్రియురాలికి అంటే, కాబోయే భార్యకు) ఇచ్చిన హామీలు

నిలబెట్టుకోకపోవడం వల్లే, ‘లవ్ మ్యారేజెస్’ లో అమ్మాయిలు విడాకుల వరకెళ్తారు. ఇక విడాకులు ఏ రకం పెళ్లిళ్లలో ఎక్కువ అని అంటే.. “సంఖ్యా పరమైన నిష్పత్తి (రేషియో) తీస్తే...” పెద్దలు కుదిర్చిన పెళ్లిళ్లలో కూడా విడాకులు తక్కువేం కావడం లేదనీ, వాటిల్లో కూడా విడాకులు ఎక్కువే ఉంటున్నాయని తేలుతుంది. కాకపోతే అరేంజ్డ్ మ్యారేజెస్ లో, జెతున్న విడాకులపై అంతగా ప్రచారం జరుగదు. ఒకవేళ ఆ విడాకుల విషయం ఊరు, ఊరంతా (అందరికీ) తెలిసినా, దాని గురించి జనం అంతగా పట్టించుకోరు. ఇక లవ్ మ్యారేజెస్ లో విడాకుల విషయానికి వస్తే, అది కొందరికే తెలిసినా.. ఆ విడాకులపై

ఊరూరా, వాడవాడలా ప్రచారం జరుగుతుంది. అందరూ విడిపోయిన ఆ ప్రేమ జంట గురించే చెవులు కొరుక్కుంటారు. ఊరు ఊరంతా కట్టగట్టుకుని ప్రేమ వివాహాల వైఫల్యాలనే వేలెత్తి చూపిస్తారు. వాటిపైనే చర్చించుకుంటారు. ఊళ్ళో మరి ఏ ఇతర యువతీ యువకులకు ప్రేమ, దోమా అనే ఆలోచనలు రాకుండా యువతరాన్ని భయపెడతాడు. నిజానికి ఈ ప్రేమ పెళ్లిళ్లూ తక్కువే, వాటిల్లో విడాకులూ తక్కువే. అన్నీ తెలిసి, ఒకరి పట్ల ఒకరు ప్రేమ అభిమానాలు కలిగి “పెళ్లి” చేసుకున్న జంట కాబట్టి తమ సంసారంలో భరించ రాని పరిస్థితి ఉత్పన్నమైతే తప్ప వారు విడాకుల వరకు వెళ్లరు. ఎక్కడో ఒకచోట లవ్ మ్యారేజ్ విఫలమైతే, దానికి జనం విపరీతమైన నెగిటివ్ పబ్లిసిటీ ఇస్తారు. అంతే.. కాబట్టి పైపైన చూస్తే ఈ లవ్ మ్యారేజెస్ లోనే విడాకుల సంఖ్య ఎక్కువ అన్నట్టు కనపడుతుంది, కాని నిజానికి పెద్దలు కుదిర్చిన పెళ్లిళ్లలో కూడా విడాకులు తక్కువేం కాదు... “ఏయే సంవత్సరంలో, ఏయే రకం పెళ్లిళ్లు, ఎన్నెన్ని జరిగాయో.. వేటిల్లో ఏయే సంవత్సరంలో, ఎన్నెన్ని విడాకులైనాయో...” అనే విషయాన్ని నిష్పక్షపాతంగా పరిశీలించండి. తేలిపోతుంది. అలా చేస్తే అసలు నిజం మీకు కూడా తెలుస్తుంది! ♦

నిత్య పోరాటశీల సుశీల గోపాలన్

సుశీల గోపాలన్. ఆమె ఒక ధైర్యం. ఒక తెగింపు. ప్రముఖ కమ్యూనిస్టు నేత ఏ.కె.గోపాలన్ భార్యగా కాక ఆమెకంటూ ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉన్న భారత దేశం గర్వించదగ్గ, విద్యార్థి, మహిళా ఉద్యమకారులకు ఆదర్శ నేత. ఈమె 1930 నవంబర్ 27న వేలుకుట్టి థండర్, మాధవి దంపతులకు త్రిసూర్ జిల్లా ఇంచుముడి గ్రామంలో నాలుగవ సంతానంగా జన్మించారు.

మేనమామ నుంచి రాజకీయాలు

ఈమె 13 ఏళ్ల వయసులోనే పీచు కార్మికులను ఉద్దేశించి ఉపన్యసించారు. సుశీలను పీచు పరిశ్రమ కార్మిక నాయకుడైన మేనమామ కరుణాకర ఫణిక్కర్ ఎంతో ప్రోత్సాహం అందించేవారు. ఈమె మామయ్య నుండి తొలి రాజకీయ పాఠాలు నేర్చుకున్నారు. సుశీల రాజకీయాల్లో పాల్గొనటం బంధువులకు, తల్లికి, కళాశాల యాజమాన్యాలకు నచ్చలేదు. అయినా పెడచెవిని పెట్టి తన రాజకీయ కార్యకలాపాలు తానే యథావిధిగా చూసుకునేవారు. వీరందరినీ ఒక అమ్మాయి ఎదుర్కొని రాజకీయాల్లో భాగస్వామి కావటం ఎంత సాహసోపేత నిర్ణయమో మనం ఊహించవచ్చు. అంతేకాదు ఆమె చదివిన కళాశాలలో జరిగిన అన్యాయాన్ని ఎదిరించి సమ్మె చేసినందుకు ప్రతిగా యాజమాన్యం ఆమెను కళాశాల నుంచి బహిష్కరించారు. అయినా ఆమె ఏమీ తొణకలేదు.. బెణక లేదు. అది మొదలు ఏ కళాశాల వారూ ఆమెను చేర్చుకోవటానికి ముందుకు రాలేదు. చివరకు తిరువనంతపురం మహిళా కళాశాలలో ప్రవేశం దొరికిందిగానీ ఆమె గురించి

తెలుసుకున్నవారు, ఇంటర్ తరువాత వెళ్లిపోవాలని, డిగ్రీ ఇక్కడ కొంసాగించారాదని అంక్షలు పెట్టారు. ఇలా ప్రతి కళాశాలలో ఏదో ఒక ఇబ్బంది పెట్టేవారు. ఆమెను రాజకీయాలకు దూరం చేయాలని, అయినా బయపడని ధైర్యశీల సుశీల. ఈ ఇబ్బందులు నడుమ బీ.ఏ. చదివి అర్థశాస్త్రం పట్టాను మేనమామ సహకారంతో పొందారు. అనంతరం తిరువనంతపురం న్యాయ కళాశాలలో చేరారు. 1952 సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన అలప్పుజ పీచు కార్మిక సంఘ కార్యాలయాన ఏ.కె. గోపాలన్ తో వివాహం జరిగింది. 1955న వీరికి ఒక కుమార్తె జన్మించింది. సుశీల 19 ఏళ్ల వయసులో (1949) కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రాథమిక సభ్యురాలయ్యారు. 1959న కమ్యూనిస్టు జిల్లా కౌన్సిల్ సభ్యురాలయ్యారు. 1964 పార్టీ చీలినపుడు కేరళ రాష్ట్ర కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా (మార్క్సిస్ట్) వ్యవస్థాపనలో మొదటి మహిళ ఈమె. 10వ కాంగ్రెస్ లో 1978లో కేంద్ర కమిటీ సభ్యులిగా ఎన్నికయ్యారు. ఈమె జైలులో ఉన్నపుడు 1965లో మరికులం నియోజకవర్గం నుంచి పోటీ చేసి గెలుపొందారు. తరువాయి కాలంలో

వరుసగా 3 సార్లు పార్లమెంటు సభ్యురాలిగా ఎన్నికయ్యారు. అంబలపుజ (1967), అలప్పుజ (1980), చిరియన్మిజు (1991). ఈమె కేరళ ప్రోగ్రెసివ్ డెమోక్రటిక్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వంలో పరిశ్రమల శాఖ, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రిగా 1996 నుంచి 2001 వరకు సేవలందించారు. ఈమె పార్లమెంట్ సభ్యురాలిగా ఉన్న కాలంలో అనేక ప్రజాసమస్యలపై చర్చను లేవనెత్తారు. ముఖ్యంగా కార్మికులు, మహిళల సమస్యలపై లేవనెత్తారు. మహిళా చట్టాల సంస్కరణలు, వరకట్న నిర్మూలన వంటి అంశాలను పార్లమెంట్ లో లేవెత్తారు. కేరళ మంత్రిగా ఉన్నపుడు అనేక ప్రజాసమస్యలు పరిష్కరిస్తూ అత్యున్నత సేవలందించారు. 1981లో అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం వ్యవస్థాపకుల్లో ఒకరు, మొదటి ప్రధాన కార్యదర్శిగా సేవలందించారు.

ఐదవ, సిఐటియులకు

తుది వరకూ సేవలు

తుది శ్వాస విడిచే వరకు అఖిల భారత అధ్యక్షురాలిగా పనిచేశారు. సిఐటియు అఖిల భారత ఉపాధ్యక్షురాలిగా సేవలందించారు. ఈమె చేసిన పోరాటాలు, కృషి ఫలితం ముఖ్యంగా పీచు కార్మికులకు వేతనాలు పెరగటంతో పాటు బోనస్ లు కూడా ఇచ్చే పద్ధతి మొదలైంది. చిన్ననాటి నుంచి ఆమె ఉద్యమ గమనానికి ఎన్నో ఆటంకాలు వచ్చినప్పటికీ లెక్క చేయకుండా దోపిడీ, పీడన లేని సమాజం కోసం కృషి చేశారు. చివరకు దాని కోసమే అవిశ్రాంతంగా కృషి చేశారు. చివరకు 2001 డిసెంబర్ 19న (71) కాన్పూర్ బారినపడి తుది శ్వాస విడిచారు. ♦

అందులేనికథ

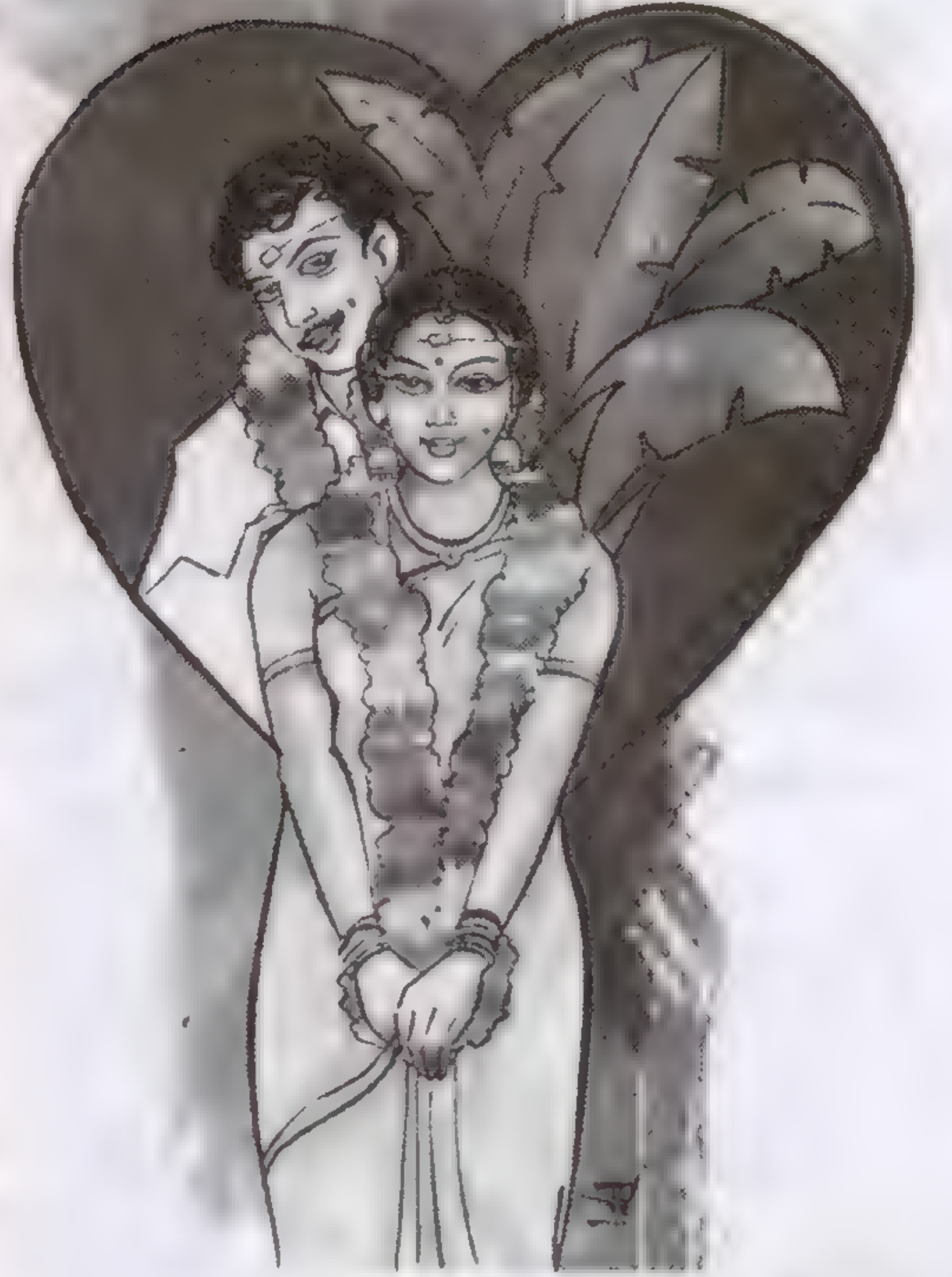
హై దరాబాద్‌లో ఉద్యోగం.
ఐదంకెల్లో జీతం. బీటెక్ మెరిట్‌లో
వచ్చాను కదా! క్యాంపస్ సెలక్షన్ నాది.
చక్కగా అమ్మానాన్న వచ్చి జాబ్‌లో చేర్చి
వెళ్లారు. ఫ్రెండ్స్ అందరం కలిసి ఒక
ప్లాట్ తీసుకుని చక్కగా అన్ని పనులకూ
పని అమ్మాయిని పెట్టుకున్నాం.
అదృష్టం అంటే నాదే. అన్న కూడా
దూరంగా ఉంటాడు. అమ్మా నాన్న
ఎలా ఉంటారో నేను కూడా వచ్చేశాను.
అన్న బాధ తప్ప చీకూచింత లేని
జీవితం. మూడు సినిమాలు, ఆరు
షికార్లు అన్నట్టు భలేగుంది నా లైఫ్.
ఆరు నెలలు గడిచాయి.

అన్నీ అమర్చినట్టు జరిగిపోయాయి..

ఇంతలో అర్జెంటిగా రమ్మని నాన్న
నుంచి ఫోన్. ఆదరాబాదరాగా వెళ్లాను.
అంతా బాగానే ఉన్నారు కదమ్మా!
సెలవు వేస్ట్ కదా నన్నెందుకు
రమ్మన్నారు అంటూ నసిగాను. 'మీ
నాన్నగారు నీకొక పెళ్లి సంబంధం
చూశారు. రేపే వారు చూపులకు
వస్తారట. అబ్బాయి కూడా విశాఖలో
ఇంజనీర్. ఫోటోలో అబ్బాయి
బాగున్నాడు' అంది అమ్మ. వెంటనే
ఆవేశంతో చిందులు తొక్కాను. అప్పుడే
పెళ్లా. ఉద్యోగ జీవితం ఇంకా ఆరు
నెలలు కూడా గడవలేదు. ఇప్పటిదాకా
చదువే సరిపోయింది. నాకు అప్పుడే
పెళ్లి వద్దంటూ గారాలు పోయాను
అమ్మ దగ్గర. కానీ నాన్నగారు

ఒప్పుకోలేదు. ఫోటో చూశాను.
ఓ బాగున్నాడే అనుకున్నాను.
మరునాడే పెళ్లి చూపులు.
ఇద్దరం ఒకరికొకరం నచ్చాం.
సెలవు లేదనే కారణంతో
మరునాడే నిశ్చితార్థం జరిపారు.
ఆ నెలలోనే ముహూర్తం
కుదిరింది. ఇంకేముందు ఇంట
పెళ్లి బాజాలు మోగాయి. ఇద్దరం
వధూవరులుగా ముచ్చటగా
ఉన్నామని అన్నారు అంతా. అన్నీ
అమర్చినట్టుగా జరుగుతున్నాయి నా
జీవితంలో అని అనుకున్నాను.
అప్పుడే పిల్లలొద్దని..

అప్పగింతలు జరిగి పుట్టింటి
వారిచ్చిన భారీ సారెతో అత్తగారింట
అడుగు పెట్టాను. రిసెప్షన్,
సత్యనారాయణ వ్రతం బాగా
జరిగాయి. అందరం అలసిపోయాం.
రెండ్రోజులు హాయిగా నిద్రపోయాను.
తిరిగి అమ్మ వాళ్ల దగ్గరకు వచ్చాం.
వాళ్ల వంతు బాధ్యతలన్నీ తీర్చారు.
మనకు ఇప్పుడే పిల్లలు వద్దు కొన్నాళ్లు
హాయిగా ఉందామన్నాడు. సరే ఇద్దరిది
ఒకటే మాట అనుకున్నా. తిరిగి
ఉద్యోగాల్లో చేరాం. అప్పుడప్పుడూ
ఫోన్లు తప్ప ఇద్దరి మధ్య దగ్గరతనం
లేదు. ఫ్రెండ్స్ అంతా ఏవేవో
అడిగేవారు. తప్పించుకునేదాన్ని ఏమీ
చెప్పకుండా. మహమ్మారి కోవిడ్
అందరి జీవితాల్లోకి, ఉద్యోగంలోకి
కూడా వచ్చింది. వర్క్ ఫ్రం హోం.

ఇద్దరం ఎవరిళ్లలో వాళ్లున్నాం. కొన్నాళ్లు
అత్తగారింట్లో ఉన్నాను. మా
అమ్మానాన్నలను జాగ్రత్తగా
చూసుకోమని చెప్పాడు నా భర్త. నేను
వచ్చాక పని మనిషి, చాకలి సెలవు
తీసుకున్నారు కోవిడ్ వంకతో. అయినా
ఏమీ ఇబ్బంది పడలేదు ఇంట్లో. ఆ
అవతారాలన్నీ నేనే ఎత్తాను. బాధ్యతగా
అన్ని పనులూ చేశాను.

జీతం కూడా చేతికిచ్చి..

నా జీతం కొంచెం తక్కువగా ఉంది.
ఇల్లు నడవడం కష్టంగా ఉంది.
నాన్నగారి వ్యాపారం మూలన పడింది.
నీ జీతం కొన్నాళ్లు ఇంట్లో వాడదాం
అన్నాడు నా భర్త. ఆ నెల నుంచి నా
ఐదంకెల జీతం వారి చేతుల్లో
పెట్టేశాను. మరోక ఆరు నెలలు అదే
పరిస్థితి. ఒకరోజు రాత్రి చక్కగా
తయారవు మనం ఇద్దరం కబుర్లు
ఆడుకుందాం అన్నాడు. అలాగే
తయారయ్యాను. మా పెళ్లి ఫోటోలు
చూసుకుని ముచ్చటలాడుకుని

మురిసిపోయి నిద్రపోయాం. అలానే చాలాసార్లు జరిగింది.
కాపురమే లేదు... పిల్లలెలా?
నాకు ఆరోగ్యం బాగా లేదు.
కొన్నిరోజులు అమ్మదగ్గరకు వెళతానని అన్నాను. 'చెంప పగలగొడతాను జాగ్రత్త. మళ్ళీ ఇలాంటివి అంటే' అని అన్నాడు. నేను విన్నది నిజమేనా అని భయంతో వణికిపోయాను. అయితే ఆఫీసు వర్క్ లేకపోతే ఇంటి పని ఇదీ నా జీవితం. అటు అమ్మ, ఇటు అత్త. ఘనవడిని ఎప్పుడు ఇస్తావని సతాయింపు. వినీవినీ భరించలేక భర్తకు చెబితే అసహ్యంగా నా వంక చూశాడు. పిల్లలా ఎందుకన్నాడు. అదే మాట వారికీ చెప్పాను. కొన్నాళ్లకు అమ్మ గుచ్చిగుచ్చి అడిగింది. నా మనస్సు ఇక భరించలేకపోయింది. అసలు వాడితో కాపురమే లేదు ఇంక పిల్లలేంటమ్మా అన్నాను విసుగ్గా. తెల్లబోవడం వారి వంతైంది. అంతే పెద్దలంతా కలిసి మాట్లాడుకున్నారు. నా భర్తను తన వైఖరి గురించి అడిగారు. సమాధానం లేదు. పంచాయితీలు అయ్యాయి. ఎక్కడి నుంచో డాక్టర్ సర్టిఫికేట్ తెచ్చి నా ముఖం మీద విసిరాడు అన్నదా యువతి. స్పందనలో కేసు పెట్టాం. ఫలితం లేదు. రూ.11 లక్షల కట్నం, భారీ ఎత్తున బంగారం, సారె ఇంత ఇచ్చాం ఇదేం తలరాత అని అందరూ తలలు బాదుకున్నాం. ఏం చేయాలో అర్థం కాక ఇప్పుడు మీ ఎదురుగా ఉన్నాం అని ఐదవ పెద్దలతో అందామె. ఐదవ పెద్దల ముందున్న ఒక బాధితురాలి సమస్య.

భర్తపై పలు కేసులు నమోదు

నిండా పాతికేళ్లుండవు. పెళ్లయి మూడేళ్లయింది. ఏంటమ్మా ఇన్నాళ్లు

ఎందుకు ఆలస్యం చేశారని ఐదవ పెద్దలు అడిగారు. ఆ తల్లి బాధ చూడలేకపోయాం. పిల్ల చెప్పలేదమ్మా ఇన్నాళ్లు. మాకేమీ తెలియదన్నారు. తెలిశాక ఇలా తిరుగుతున్నామని చెప్పారు. ఎందుకు చెప్పలేదు మౌనంగా ఉన్నావని ఆ అమ్మాయిని అడిగారు పెద్దలు. ఏమో మేడం నాకు అన్ని ఆలోచనలు లేవు. పోన్లే ఏమైంది. కొన్నాళ్లు ఆగి ఒక బిడ్డను దత్తత తీసుకోవచ్చులే. సంసార జీవితం అంత ముఖ్యమా? పెద్దలందరితో సిగ్గులేకుండా ఈ విషయాలు చెప్పి వారినెలా బాధ పెట్టను.

అనుకున్నానంది ఆ పిచ్చిపిల్ల. ఈ రోజుల్లో ఇలాంటి పిల్లలు ఎక్కడున్నారు? అయ్యో ఇలాంటి బంగారు తల్లికా ఇటువంటి కష్టం అనిపించింది అక్కడున్నవారికి. వెంటనే ఆమె భర్తను పిలిపించి మాట్లాడారు పెద్దలు. పిల్లల్ని కనడం ఇష్టం లేదంటే డాక్టర్లు అనేక మార్గాలు చెబుతారు. దాని కోసం భార్యతో సంబంధ భాంధవ్యాలు లేకుండా ఉండనవసరం లేదు. మనం డాక్టర్లను సంప్రదించాం అన్నారు వాళ్లు. దానికి అతడి సమాధానం ఒక్కటే. నేను మీరు చెప్పిన డాక్టర్ వద్దకు రాను. నేను ఇలానే ఉంటాను. ఆమెకు ఇష్టమైతే రమ్మనండి. లేదా కోర్టులో చూసుకుంటాను అన్నాడు. వెంటనే గృహహింస, డైవర్స్, మనోవర్తి ఇలాంటి కేసులన్నీ ఆమెతో పెట్టించారు ఐదవ పెద్దలు. అప్పుడు నెమ్మదిగా దారిలోకొచ్చాడు.

నలుగురిలో చులకన కాకుండా ఉండటానికే విడాకుల నాటకం

కోర్టులోద్దు అని ఆమె డబ్బు ఆమెకు ఇచ్చేలాగా డైవర్స్ వచ్చిన ఆరు నెలల తరువాత ఆమె బంగారం ఆమె తెచ్చిన

సారె ఇచ్చేసేటట్టుగా పంచాయితీలో ఒప్పుందం చేసుకున్నాడు. ఇదంతా అమ్మాయి వివరంగా చెప్పింది. ఇది నీకు సమ్మతమేనా అమ్మా అని అడిగారు ఐదవ పెద్దలు. ఇందులో నాకేమైనా న్యాయం జరిగిందా అని అడిగింది. తన లోపాన్ని బయట పడనీయకుండా నలుగురిలో చులకన కాకుండా నేనే కావాలని విడిపోతున్నట్టు చిత్రించి ఒప్పుకోమంటున్నారు. నా తల్లిండ్రులు, బంధువులు అందరూ కూడా ఇక మేం కోర్టుల చుట్టూ తిరగలేం. ఏదో సర్దుకుపోదాం. ఆ విడాకులేదో ఇచ్చేస్తే మనం ఇంకో సంబంధం చూసుకోవచ్చు అని సంతృప్తి పడిపోతున్నారు అమ్మాయి తరుపు పెద్దలు.

మరో ఆడపిల్లకు అన్యాయం జరక్కూడదు

ఇదంతా నాకెంత అసహ్యంగా ఉందో నేను చెప్పలేకపోతున్నాను. మీరు కొంత గట్టిగా అడగడం వల్ల దీనికైనా వాళ్లు దిగివచ్చారు. నాకు తెలుసు మీరు నాకు అండగా ఉంటారని. కేసు పెట్టమంటారని. కానీ నాకు మా వాళ్ల సపోర్టు ఇంతవరకే. పోనీ మేడం నా ఉద్యోగం నేను చేసుకుంటాను. కానీ నాకు పెళ్లి మీద మాత్రం రోత పుట్టింది. పొరపాటున కూడా ఆ బురదలో మళ్ళీ దిగను. కానీ వాడు మరొక ఆడపిల్లను ఇలా మోసం చేసే అవకాశం లేకుండా చేయాలనే నా కోరిక తీరలేదు అంది. తన లోపం తనకు తెలుసు కదా. నాకు పెళ్లి వద్దని అతను హాయిగా బతకొచ్చు కదా. కానీ అంతటి పెద్ద మనసు ఇలాంటి వారిలో ఉండటం లేదు. పరువు కోసం పెళ్లి పేరుతో మరొక యువతి ఆశలు, వారి జీవితాలు నాశనం చేస్తున్నారు. ♦

సర్రోగసీ కూడా సరుకే!

అందం కోసం గర్భస్థ శిశువు బలి 'సర్రోగసీ' ఆధునిక వైద్యరంగం అందించిన కొత్త ప్రయోగం. అయితే ఇది మానవాళికి వరమా శాపమా అన్నది ఇప్పటికీ తేల్చలేని వివాదమే. పిల్లలు లేని దంపతుల స్పర్శ, ఎగ్ రెంటినీ తనలో చేర్చుకుని గర్భాన్ని అద్దెకిచ్చి ఓ స్త్రీ బిడ్డను కని ఇవ్వడం సర్రోగసీలో జరిగే ప్రక్రియ. నిశితంగా గమనిస్తే ఈ విధానంలో కూడా స్త్రీ మార్కెట్లో సరుకుగానే నియంత్రించబడుతుంది. సెక్స్ కోసం స్త్రీని కొనడం తరతరాలుగా జరుగున్న సాంప్రదాయం అయినట్లే బిడ్డ కోసం ఓ తల్లి గర్భాన్ని అద్దెకు తీసుకోవడం అనే వైద్య ప్రయోగాన్ని వికృత పితృస్వామ్య వ్యవస్థ పూర్తిగా మార్కెటీకరణ చేసేసింది. అందుకే 2002లో కమర్షియల్ సర్రోగసీని లీగలైజ్ చేసిన భారతదేశం 2020లో ఆ చట్టాన్ని మార్చి కమర్షియల్ సర్రోగసీని నేరంగా ప్రకటించింది. దీనికి కారణం ఈ రెండు దశాబ్దాల్లో స్త్రీల గర్భంపై జరిగిన వ్యాపారమే. సర్రోగసీ వెనుక జరుగుతున్న వ్యాపారం వల్ల లాభపడే వ్యక్తులు ఎక్కువగా ధనికులు. నా వారసత్వం అనే పితృస్వామ్య అహం ఈ ప్రక్రియ వెనుక ఉంటుంది. స్పర్శ, ఎగ్ రెండూ సర్రోగేట్ తల్లివి కానప్పుడు ఆమె డీఎన్ఎ కూడా పిల్లలకు సంక్రమించదు. అందువల్ల జన్మపరంగా ఆమెకు ఆ బిడ్డతో సంబంధం ఉండదు. కొన్ని

సందర్భాల్లో ఆ స్త్రీ ఎగ్ అవసరం అవుతుంది. అప్పుడు ఆమె డీఎన్ఎ ఆ బిడ్డకు సంక్రమించే అవకాశం ఉంది.

చెన్నయ్ కేంద్రంగా హబ్

మనదేశంలో చెన్నై ఈ సర్రోగసీకి హబ్గా మరింది అని గణాంకాలు చెబుతున్నాయి. భారతీయ స్త్రీలను సర్రోగేట్ మదర్స్గా ఎంచుకున్నప్పుడు 98 శాతం పాజిటివ్ రిజల్ట్ వస్తుందన్న కారణంగా వెదేశీయులు సైతం సర్రోగసీకి భారత సంతతి స్త్రీని ఎన్నుకోవడం వల్ల సర్రోగసీ మన దేశంలో పెద్ద వ్యాపారంగా మారిపోయింది.

అందం కోసం వ్యాపారం

ఇక చర్చించవలసిన మరో ముఖ్యమైన విషయం, అందం కోసం జరుగుతున్న వ్యాపారం. ఆరోగ్యం కన్నా అందం కోసం సగటు మనిషి వెచ్చించే డబ్బు

నాలుగు రెట్లు అధికం. అందంగా కనిపించాలి, వయసును దాచుకోవాలనే కోరిక స్త్రీలలోనూ ఇప్పుడు పురుషులలోనూ ఎక్కువగా పెరగడానికి కారణం మార్కెట్ సంస్కృతే. అందుతో కాన్సిడెన్స్ వస్తుందనే మరో చచ్చు వేదాంతం గత రెండు దశాబ్దాలుగా ప్రతి ఇంటా వినిపిస్తూ ఉంటుంది. స్త్రీ అందంగా ఉంటే ఆమె జీవిత మార్గం సుగమం అవుతుందనే ఆలోచనే స్త్రీని మార్కెట్లో నిలబెట్టే మొదటి అడుగు. కాని ఇప్పటి జీవన పరిస్థితులలో అది అత్యవసరం అయిపోయింది. అందంగా ఉండడం అవసరం అనే జీవన విధానంలోకి మనుషులు నెట్టివేయబడ్డారు. అయితే ఈ అందంలో సహజత్వం కన్నా ఏవో కొన్ని లెక్కలు గణాంకాలు ఉంటాయి. ముఖ్యంగా వయసు రిత్యా శరీరంలో వచ్చే మార్పులను వాయిదా వేసుకుంటూ వెళ్ళడమే అందం అనే నిర్ణయంలోకి మానవ సమాజం వచ్చింది. అందుకని అందం కోసం ఎన్నో ప్రయోగాలు జరుగుతున్నాయి. వీటికి మనుషులు ఎంచుకునే మార్గాలు కొన్ని విన్నప్పుడు ఆలోచించే మొదట్లు, హృదయాలు విషాదంతో నిండిపోతున్నాయి. వయసు కనిపించనివ్వని యాంటీ ఏజింగ్ క్రిముల కోసం గర్భస్థ శిశువుల శరీరంలో నుంచి తీసిన జన్మ్యవులను వాడుతున్నారని చాలారోజుల నుంచి చర్చలు జరుగుతున్నాయి. వైద్య పరమైన ప్రయోగాల్లో చాలా

సందర్భాల్లో ఈ గర్భస్థ శిశువుల శరీరాలను ఉపయోగిస్తారు. అయితే ఆ ప్రయోగాలు మెల్లిగా అందం కోసం తయారు చేసే ఉత్పత్తుల దిశగా మల్లడం గురించి చాలా మందికి తెలిసినా, దీని గురించి ఆలోచన చేయరు. మనం ఆలోచించవలసిన విషయాలను పక్కకు నెట్టివేసి బతకడం నేర్చుకున్న మేధావులం కదా. పైన చెప్పిన రెండు గంభీరమైన విషయాలను కథా వస్తువుగా తీసుకుని తెలుగులో వచ్చిన సినిమా “యశోద”.

సినిమాగా మాత్రమే దీన్ని చూస్తే గొప్పగా మొదలుపెట్టి పేలవంగా ముగించిన చిత్రంగా చెప్పుకోవాలి.

స్త్రీని మార్కెట్ వస్తువుగా మార్చిన విధానంపై చర్చ

కాని ఇందులో చర్చించిన ఈ రెండు విషయాలు కూడా ఆధునిక ప్రపంచంలో స్త్రీ మార్కెట్ సరుకుగా మారిపోయిన విధానాన్ని చర్చకు తీసుకువస్తాయి. చాలా సహజమైన విషయాలుగా ఆధునిక తరం చూసే ఈ అమ్మతనం, అందం, రెండిటి వెనుక ఉన్న కమర్షలైజేషన్ గురించి ఆలోచిస్తే తప్ప స్త్రీ బలహీనతలను ఎలా డబ్బు రూపంలో సమాజం మార్చుకుంటుందో అర్థం అవుతుంది. తల్లి కాలేని స్త్రీ పట్ల చాలా మందికి చులకన భావం. ఇప్పటి తరంలోని స్త్రీలు కెరియర్ కోసం అనో, అందం చెడుతుందనో స్వయంగా తల్లి కావడానికి ఇష్టపడక కూడా సర్రోగసి విధానాన్ని సమర్థిస్తున్నారు. ఇక ఏ కమిట్యంట్ లేకుండా జీవించాలని అనుకుంటున్న పురుషులకు కూడా సర్రోగసి వారసత్వం కోసం దొరికిన ఓ గొప్ప అవకాశం.

ఇలాంటి సంస్కృతిని పెంచి పోషించే భావజాలానికి సర్రోగసిని వాడుకోవడం,

గమనిస్తే మనిషి మేదస్సు పట్ల అసహ్యం కలుగుతుంది. ఇక అందం కోసం పుట్టని పసి బిడ్డల శరీరాలను ఉపయోగించుకోవడం ఎంత ఘోరమో నిజంగా ఆలోచిస్తే అలా వచ్చే ఈ అందం అవసరమా అని కొందరికి అయినా అనిపిస్తుందేమో. స్త్రీలలో సహజంగా ఉండే అమ్మతనం కొంత వరకైనా పైకి లేచి ఎవరిని వాళ్లు ప్రశ్నించుకునేలా ప్రేరేపిస్తుందేమో.

“యశోద” సినిమా ద్వారా ఈ రెండు విషయాలను చర్చకు పెట్టిన దర్శకులు ఈ సామాజిక భాద్యతను తమ చేతుల్లోకి తీసుకునే ప్రయత్నం చేశారు.

ఈ చిత్రంలో ఓ మధ్యతరగతి అమ్మాయి యశోద. తన చెల్లెలి కోసం అని ఆమె సర్రోగసికి ఒప్పుకుంటుంది. ఆమె గర్భసంచి ఆరోగ్యంగా లేదని మరో సారి తల్లి అయ్యే అదృష్టం ఆమెకు ఉండదని తెలిసి కూడా డాక్టర్ ఆమెను సర్రోగసికి ప్రేరేపిస్తుంది. ఇది ముందే తెలిసినా కూడా యశోద అన్ని షరతులకు ఒప్పుకుని గర్భం దాల్చి ఆ బిడ్డను తాను కని ఇవ్వవలసిన చోటుకు వెళ్తుంది. అక్కడ ఆమెలాంటి మరో నలుగురు తల్లుల మధ్య రోజులు గడుపుతూ ఉంటుంది. ఆమెను ఓ యువ డాక్టర్ ఆకర్షిస్తాడు. మెల్లిగా అక్కడి రహస్యాలను తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నిస్తుంది యశోద. ఆ తల్లులపై, వాళ్ల గర్భంలో ఉన్న శిశువులపై జరుగుతున్న వ్యాపారం గురించి ఆమె కనుక్కుని, దాని వెనుక ఉన్న రాజకీయ శక్తులను బైటకు లాగడం ఈ సినిమా కథావస్తువు. ఏ చట్టవిరుద్ధమైన పనయినా రాజకీయ వ్యవస్థ నీడలోనే పెద్ద వృక్షంగా మారుతుంది. ఇది ప్రస్తుతం అందరూ ఒప్పుకుంటున్న విషయమే. అందుకే ముందు ఓ చిన్న హాస్పిటల్ లో ప్రారంభమైన ఈ కథ

తరువాత దేశ రాజకీయ నాయకుల ప్రమేయం చూపించే దాకా సాగుతుంది. ‘యశోద’ పాత్రలో సమంత నటన బావుంటుంది. డాక్టర్ పాత్రలో ఉన్ని ముకుందన్, అందం కోసం మాఫియా సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించిన మధుబాల పాత్రలో వరలక్ష్మి శరత్ కుమార్ కూడా మంచి నటనను ప్రదర్శించారు. అందమైన యువతిగా మిగిలిపోవలనుకునే స్త్రీ పాత్రకు మధుబాల అనే పేరు పెట్టడం బావుంది. భారతీయ సినిమా ప్రపంచంలోనే అందానికి కొలమానంగా నిలిచే నటి మధుబాలను దర్శకులు గుర్తు చేశారనిపించింది. అయితే చివర్లో ఓ గుహను చూపించి ఆ గుహ నుండి స్త్రీలందరూ బైటికి రావడం చూసినప్పుడు ఓ చీప్ హాలివుడ్ సినిమా చూస్తున్న భావం కలిగింది. సినిమా రెండో సగంలో కథను మలచే విధానంలో దర్శకులు ఫెయిల్ అయ్యారనే అనిపించింది. అయితే ఇలాంటి కథను ఎన్నుకుని సామాన్యమైన ప్రేక్షకుల మధ్యకు చర్చకు రెండు అతి భయంకరమైన విషయాలను పెట్టడానికి సాహసిం చినందుకు మాత్రం దర్శకులను అభినందించాల్సిందే. చాలా మంది గొప్ప దర్శకులు అనబడే వాళ్లు కూడా ఫార్ములా సినిమాలను తీసుకుంటూ వెళుతుంటే, ఈ సమస్యను సి మాగా తీయాలనుకున్న ఆలోచన వచ్చినందుకు, తీసినందుకు ఈ సినిమాకు సంబంధించిన ప్రతి ఒక్కరిని అభినందించి తీరాలి. బ్యూటీ క్రీముల వెనుక జరిగే ఘోరాలను ఆధునిక తరానికి పరిచయం చేసిన సినిమాగా యశోదను గుర్తించినప్పుడు ఓ గొప్ప సామాజిక భాద్యత నిర్వహించిన సినిమాగా దీన్ని అంగీకరించాలి. ♦

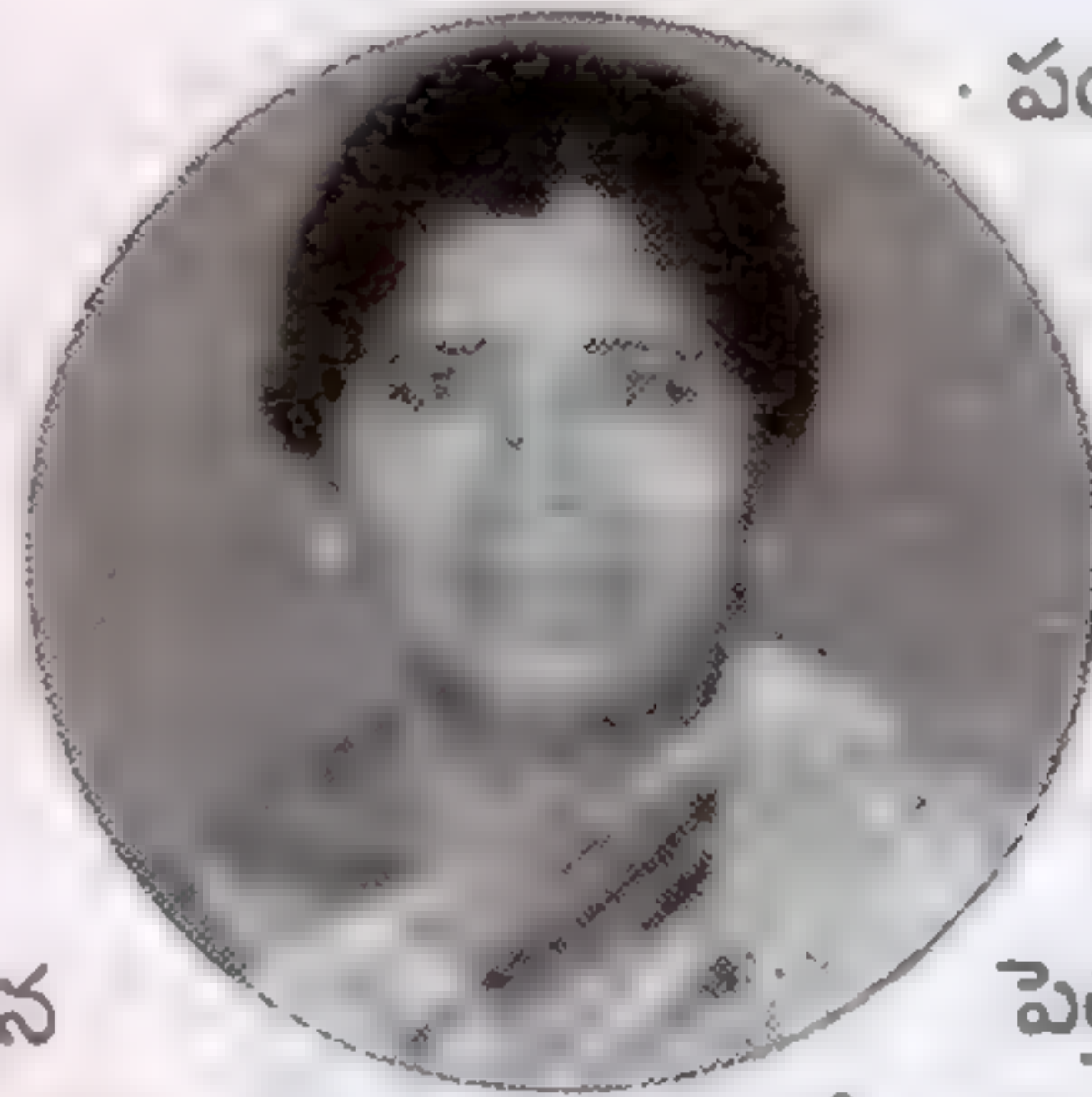

ఐదవ రజతోత్సవాల్లో మహిళా సర్పంచుల గళం

దళిత మహిళనని పెత్తందార్లు
వేధిస్తున్నారు : అత్తలూరు సర్పంచి
బంక సరోజినీ

నేను పలనాడు జిల్లా అమరావతి
మండలం అత్తలూరు గ్రామం సర్పంచినని.
గ్రామ పెత్తందారులు అవమానాలతో,
కుల వివక్షతో సూటిబోటి మాటలతో
పంచాయతీ పరిపాలన ఆటంకాలు
ఏర్పరుస్తున్నారు. కులం పేరుతో
దూషిస్తున్నారు. “మేం గెలిపించిన
సర్పంచ్ నీవు, మేం చెప్పినట్టు వినాలి,
మేం చెప్పిన దగ్గర ఖాళీ చెక్కులపై
స్వంతకాలు పెట్టాడే తప్ప నీ ఇష్టం
వచ్చినట్టు చేస్తే నీ చెక్ పవర్ రద్దు చేస్తాం”
అని బెదిరిస్తూనే ఉన్నారు. పెత్తందార్లు
స్థానిక ఎమ్మెల్యే నంబూరు శంకరావు
అండదండలతో వేధిస్తున్నారు. ఎస్సీ,

కలెక్టర్ లకు ఫిర్యాదు చేసినా
పట్టించుకోలేదు’ అని దళిత,
ప్రజా సంఘాలు గ్రామానికి
వెళ్లి ఆమెను
పరామర్శించినప్పుడు సర్పంచి
బంక సరోజినీ చెప్పిన
మాటలివి. స్థానిక పెత్తందారులైన
మదమంచి సతీష్, సింగమనేని నర్సయ్య
పంచాయతీ సెక్రటరీ బిక్కి సుధాకర్ స్లీపర్
వెంకటకృష్ణలను ఎస్సీ, ఎస్టీ అట్రాసిటీ
కేసు కింద నమోదు చేసి అరెస్ట్ చేయాలని
గ్రామ అభివృద్ధిలో సర్పంచి భాగస్వామ్యం
లేకుండా అవినీతి జరిగి ఉంటే
పెత్తందారులే బాధ్యత వహించాలని వివిధ
డిమాండ్లతో పోరాటం జరిగింది.
ఎట్టకేలకు అధికారులు దిగివచ్చి ఆర్డీవోతో
కమిటీ ఏర్పాటు చేసి విచారణ చేపట్టారు.

పంచాయతీ రికార్డులు
స్వాధీనం చేసుకున్నారు.
పెత్తందారులపై
అట్రాసిటీ కేసు నమోదు
చేశారు. విచారణ
పేరుతో నేటికీ
పెత్తందారుని అరెస్టు
చేయకపోవడం వల్ల

ప్రజాసంఘాలు పోరాటం
కొనసాగిస్తున్నాయి. వీరి పోరాటానికి
ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా సంఘం (ఐదవ)
ప్రధాన కార్యదర్శి రమాదేవి, రాష్ట్ర కమిటీ
సభ్యురాలు శ్రీనివాస్ కుమారి హైకోర్టు
మాజీ న్యాయమూర్తి జై భీమ్ పార్టీ
వ్యవస్థాపకులు జడాల శ్రావణ్ కుమార్,
అత్తలూరి గ్రామానికి వచ్చి బంక
సరోజినికి సంపూర్ణ మద్దతు తెలిపారు.

300 ఇళ్ల పట్టాలు

ఇప్పించాను

నేను ఎంపీటీసీగా

గెలిచినప్పటి నుంచి

వంద మందికి పింఛన్

ఇప్పించాను. నేను ఇప్పించిన వాటిలో
తాజాగా 50 పింఛన్లు, ఇవిగాక 11
మంది వంటరి మహిళల పింఛన్లు
తొలగించారు. అవన్నీ తిరిగి వారికి
ఇప్పించాను. 300 ఇళ్ల పట్టాలు
ఇప్పించాను. రోడ్లు, కాలువలు
వేయించాను. ఈ మధ్యనే మా
పంచాయతీలో వర్షాలు ఎక్కువ పడి
ఇళ్లలోకి నీళ్లు వచ్చాయి. బాధితులకు
భోజన సదుపాయాలు, నాలుగు
రోజులుపాటు మెడికల్ క్యాంపు
నిర్వహించాం. ఎప్పుటికప్పుడు ప్రజల
వద్దకు వెళ్లి వారి సమస్యలు
తెలుసుకుంటున్నాను.

రమీజాబి, రాజీవ్ కాలనీ పంచాయతీ,
అనంతపురం

ఇంటిని చక్కదిద్దుకున్న

స్త్రీ రాజకీయాలను

మార్చగలదు!

ఆడపిల్లకు, మగ పిల్లవాడికి
ఉండే తేడాలు మన ఇంట్లో నుంచే
చూపిస్తున్నాం. పిల్లలకు బొమ్మలు కొనే
సందర్భంలో పాపకు వంట చేసే
బొమ్మలు, బాబుకు విమానం, గన్, కార్లు
కొనిస్తాం. అలా మొదలువుతుంది వివక్ష.
మనలో ఉన్న నైపుణ్యాన్ని దాచుకోకుండా
ధైర్యంగా స్త్రీలు ముందుడుగు వేయాలి.
ఈ రోజు మనం ఈ సభలో ఇలా
కూర్చున్నామంటే దానికి కారణం మన
ఇంట్లో వాళ్ల ప్రోత్సాహమే. ఒక స్త్రీ తన
ఇంటిని ఎలా చక్కదిద్దుకుంటుందో
రాజకీయ వ్యవస్థలో కూడా అలాగే
మార్పులు తీసుకురాగలదు. అందుకనే
స్త్రీలు అధిక సంఖ్యలో రాజకీయాల్లోకి
రావాలని కోరుకుందాం.

- ఎం.శిరీష

ఉద్యమించాలనుకుంటే మహిళ

ఎంతదూరమైనా వెళుతుంది

డిసెంబరు 9,10

తేదీల్లో

విజయవాడలో

జరిగిన

వజ్రోత్సవ సభల్లో

తమ

అభిప్రాయాలను, మనోభావాలను
ఈ విధంగా తెలియజెసిన గ్రామ
సర్పంచ్ ల మనోభావాలు. ఒక
మహిళ ఉద్యమం చేయాలనుకుంటే
ఎంత దూరమైనా వెళ్లగలదు.
ముందు చేసిన వాళ్ల ఫలితాలను
మనం అనుభవిస్తున్నాం. కుటుంబ
సభ్యులు, గ్రామ ప్రజల సహకారం
ఉంటే మహిళలు (సర్పంచ్ లు)
మరింత ముందుకు వెళతారు.

- గోపి సత్యవేణి,
ఆరట్లకట్ట గ్రామం

పరువు హత్యలను నిరసిస్తూ..

- తిరుపతి జిల్లా చంద్రగిరిలో మోహనకృష్ణ అనే యువతిని తల్లిదండ్రులే ఆమె ప్రేమను, కులాంతర వివాహాన్ని అంగీకరించక పరువు హత్య చేసిన ఘనటలో నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలని, వారికి ఎవరూ మద్దతు ఇవ్వకూడదని ఐదవ రాష్ట్ర అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు ప్రభావతి, రమాదేవి..

ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు.

- ప్రేమ పేరుతో ఉన్మాదంపై..

- గుంటూరు జిల్లా పెద కాకాణి మండలం తక్కిళ్లపాడులో జ్ఞానేశ్వర్ అనే ఉన్మాద యువకుడు వైద్య విద్యార్థినిని సర్జికల్ బ్లేడ్తో దాడి చేసి చంపిన సంఘటనలో ఆ యువతి కుటుంబానికి న్యాయం చేయాలని కోరారు.

- చిత్తూరు జిల్లా తిరుపతిలోని

నారాయణవనంలోని నయనార్ కండ్రిక గ్రామ యువకుడు ప్రేమ పేరుతో ఒక యువతిని లైంగికంగా వేధించి మోసగించిన ఘటనలో ఐదవ మహిళలు ఆ యువకుడి ఇంటి ముందు నిరసన తెలిపి అతణ్ణి, అతనికి సహకరించిన వారిని శిక్షించి ఆ యువతికి న్యాయం జరిపించాలని డిమాండ్ చేశారు.

మహిళలపై హింసకు వ్యతిరేకంగా

- అన్నమయ్య జిల్లా మదనపల్లి టౌన్లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవ సందర్భంగా ప్రభుత్వ పట్టభద్రుల వసతి గృహంలో బాలికలకు సదస్సు, మానవహారం నిర్వహించారు. వరకట్న వేధింపుల గురించి, బాల్య వివాహాల నిర్మూలన గురించి వివరించారు. హింస లేని సమాజం నిర్మించుకోవాలని చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో వంద మంది విద్యార్థులు హాజరయ్యారు.

- రాజయ్యపేటలో హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవ సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు జరిగింది.

- నర్సాపురంలో, విజయనగరం జిల్లాలోని సుందరయ్య నగర్లో హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవ సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు జరిగింది.

- అనంతపురంలో ఐదవ, ఎస్ఎఫ్ఐ, కెవిపిఎస్, సిఐటియు ఆధ్వర్యంలో సాంస్కృతిక, చైతన్య ఉత్సవాలు నిర్వహించారు. 'ఓ చెల్లీ జర జాగ్రత్త' లఅంటూ విద్యార్థులకు అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. అంబేద్కర్ నాటక ప్రదర్శన నిర్వహించారు.

- నెల్లూరు జిల్లా కందుకూరులో, పల్నాడు జిల్లా వినుకొండలోని సుందరయ్యనగర్లో హింసావ్యతిరేక సదస్సు జరిగింది.

- విజయనగరం జిల్లా గజపతినగరంలో సిద్ధార్థ కళాశాలలో, పురిటిపెంట కాలనీలో, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా అత్తిలి,

నర్సాపురంలోని కళాశాలల్లో హింసలేని సమాజ నిర్మాణం - స్త్రీ పురుష సమానత్వం అనే అంశాలపై ఐదవ సెమినార్ నిర్వహించింది. మర్రిపాడులోని ఆనందపురం హైస్కూలు ఆవరణలో 90 మందితో మానవహారం చేశారు. 50 మందితో అవగాహనా ర్యాలీ, సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో కె.నాగరాజి, ప్రమీళ, ఎంపీవో పద్మ పాల్గొన్నారు.

- విశాఖ కంచరపాలెం జోన్లో యూత్ సమావేశంలో

మహిళలపై హింస, దానికి కారణాలు - పరిష్కార మార్గాలు అనే అంశంపై ఐదవ రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి డాక్టర్ జి.ప్రియాంక ప్రసంగించారు.

- నర్సరావుపేటలో ఐదవ సభ్యులు హింసా వ్యతిరేక సభ, చెత్తపన్నుపై నిరసన సభలకు హాజరు కావాలని కరపత్రాలు పంచారు. ఇంటింటికీ తిరిగి ప్రచారం చేశారు.

- అల్లూరి జిల్లా డుంబ్రీగూడలోని కస్తూర్బా హైస్కూల్లో అంబేద్కర్ వర్ధంతి జరిపారు. పల్నాడు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో మహిళలపై జరిగే హింసను అరికట్టాలంటూ ఐదవ నాయకులు సమావేశం నిర్వహించారు. నెల్లూరులో మహిళలపై జరిగే హింసను నిరోధిద్దాం. మహిళల హక్కులు - సమానత్వం సాధిద్దాం అనే అంశంపై సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో

మస్తాన్బీ, లెక్చరర్ భారతి, రచయిత్రి పాటూరు అన్నపూర్ణమ్మ, ఆదిశంకర స్కూల్ డైరెక్టర్ గౌరి ప్రసంగించారు. ఐదవ నాయకులు సుబ్బమ్మ, షంషాద్, రమమ్మ, మల్లీశ్వరి, సంపూర్ణ పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమానికి ఐదవ నగర కార్యదర్శి పద్మ అధ్యక్షత వహించారు.

- నూజివీడులో హింసా వ్యతిరేక ప్రచార

పక్షోత్సవాల్లో భాగంగా పట్టణంలోని త్రివిధ ఇంగ్లీషు మీడియం పాఠశాల విద్యార్థులకు మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న హింస- చట్టాలు, ఐటీ, నిర్భయ, పోక్సో, బాల్య వివాహ నిరోధక చట్టాలు, సైబర్ నేరాలు తదితర అంశాలపై అవగాహన కల్పించారు. పాఠశాల అధినేత శ్రీనివాస్ అధ్యక్షత వహించగా న్యాయవాది నందూరి పద్మాంజలి ప్రసంగించారు. ఐదవ సభ్యులు లక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరు రూరల్లో ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో స్త్రీలపై లైంగిక హింసను ప్రభుత్వం అరికట్టాలని, దోషులను కఠినంగా శిక్షించాలని మహిళల అపాయ పరిస్థితులు ఎదురైనప్పుడు తాము ఎవరిపై ఆధారపడకుండా కాపాడుకునేలా

తయారవ్వాలని సుంకు చంగన్న బాలికోన్నత పాఠశాలలో విద్యార్థినులకు అవగాహన కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

- మహిళలపై హింసను అరికట్టాలని గుడివాడ ఏకెటిపి బాలికల పాఠశాలలో ఐదవ మహిళలు సదస్సు నిర్వహించారు. పాఠశాల హెచ్ఎం ఉమామహేశ్వరరావు ఈ సదస్సుకు అధ్యక్షత వహించి ప్రసంగించారు. బసవ అరుణ, అనూరాధ, ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు.

- చింతూరు కస్తూర్బా బాలికల వసతి గృహంలో ఐదవ మహిళలు హింసను వ్యతిరేకిస్తూ సెమినార్ నిర్వహించారు.

క్రిస్మస్ ఆటల పోటీలు..

- రంపచోడవరం చింతూరులో క్రిస్మస్ సందర్భంగా మహిళలకు ముగ్గుల పోటీలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- ఎన్టీఆర్ జిల్లా విజయవాడలోని 31వ డివిజన్లో ప్రజాసంఘాలు కెవిపిఎస్, ఐదవ సిబియు ఆధ్వర్యంలో క్రిస్మస్ సందర్భంగా బాలలకు మహిళలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు ప్రదానం చేశారు.

- ఏలూరులోని 44వ డివిజన్లో క్రిస్మస్ సందర్భంగా ఆటల పోటీలు

- మచిలీపట్నం జిల్లా చిలకలపూడి ఏపీ మైనార్టీ గురుకుల పాఠశాలలో అసాంఘిక కార్యక్రమాలకు పాల్పడిన ప్రిన్సిపాల్, ఉద్యోగిని అరెస్టు చేయాలని ఐదవ ఎస్ఎఫ్ఐ జిల్లా కమిటీలు డిమాండ్ చేశాయి.

- రోజురోజుకూ మహిళలపై జరుగుతున్న హింస, దాడులను అరికట్టాలని ఏలూరులో ఐదవ జెవివి ఆధ్వర్యంలో క్యాండిల్ ర్యాలీ నిర్వహించారు.

- పల్నాడు జిల్లా ముప్పాళ్లలోని మాదాల గ్రామంలో ఐదవ వజ్రోత్సవ సందర్భంగా హింసలేని సమాజ

నిర్వహించి బహుమతులు అందించారు.

- నెల్లూరులో ఐదవ సీనియర్ నాయకులు అరిగెల రమమ్మ సామినేని వరలక్ష్మి ఆధ్వర్యంలో క్రిస్మస్ వేడుకలను పురస్కరించుకుని మహిళలు ఆటల పోటీలు, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- మంచంగిపుట్టు మండలంలో ఐదవ

స్థాపనకై కృషి చేయాలని, డ్వాక్రా సమస్యల పరిష్కారానికి కృషి చేయాలని జి.రజనీ, జి.ఉమా, ప్రసంగించారు. ఈ కార్యక్రమంలో పార్వతి, కోటేశ్వరమ్మ, అరుణ, లక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- అనకాపల్లి జూనియర్ కాలేజీలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో హింసా వ్యతిరేకత - పరిష్కార మార్గాలు అనే అంశంపై వ్యాసరచన పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

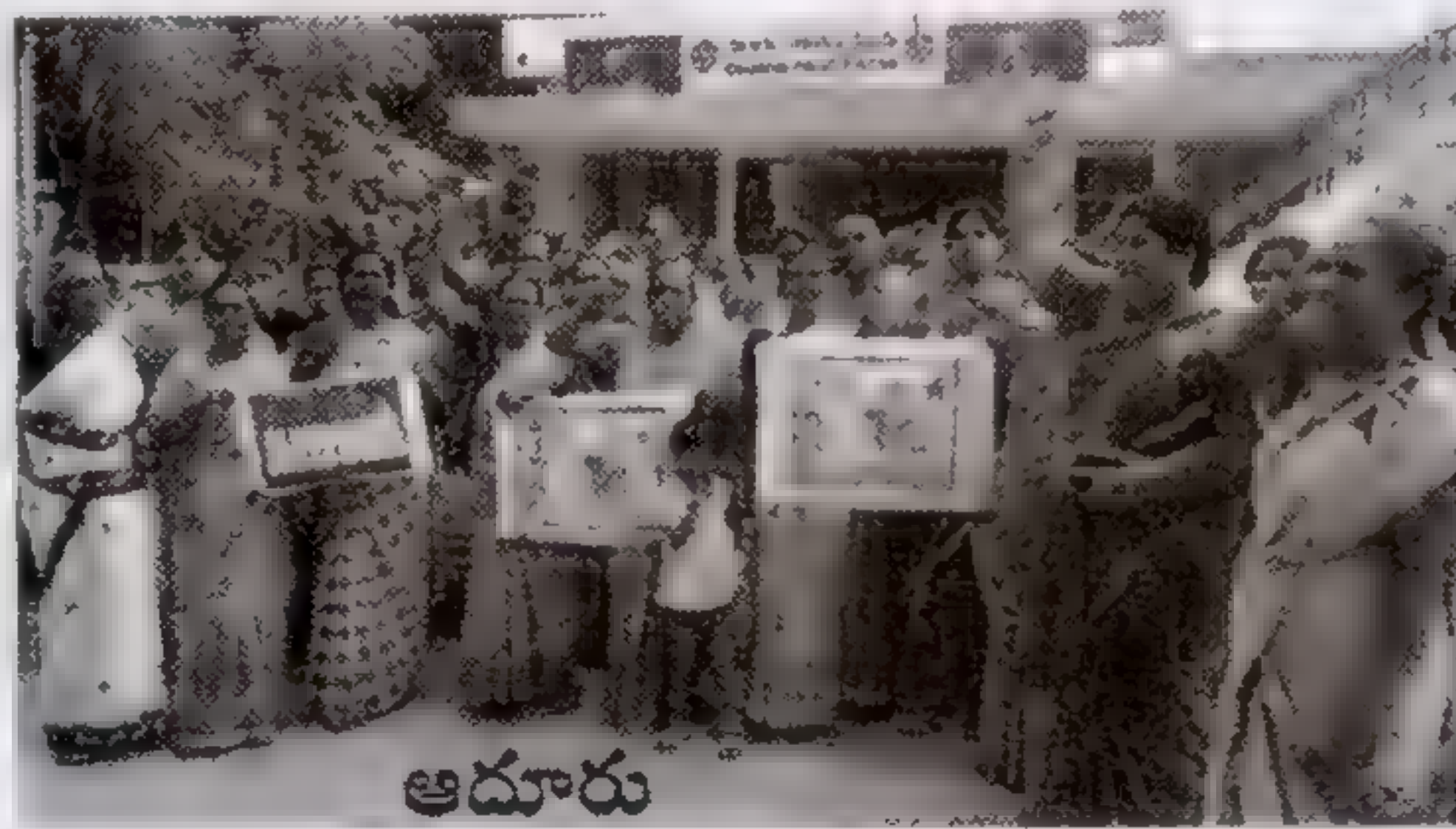
మంచంగిపట్టు

సభ్యులు గిరిజన మహిళలు ఏ పరిస్థితులు ఉన్నా ఎటువంటి సహాయం కావల్సినా తాము అందిస్తామని చెబుతూ వారికి గ్రీటింగ్స్, క్యాలెండర్లు అందించారు.

డ్వాక్రా మహిళల సమస్యలపై..

- ఆదూరు గ్రామంలోని డ్వాక్రా మహిళలకు జరిగిన అన్యాయానికి నిరసనగా మామిడికుదురు మండలం ఐదవ కార్యదర్శి రుద్రాభవానీ, కోనసీమ జిల్లా కార్యదర్శి వరలక్ష్మి ఆ గ్రామస్థులతో కలిసి సమైక్య మండల

కార్యాలయాన్ని ముట్టడించారు. వెరిఫికేషన్కు వచ్చిన అధికారులు ప్రజలను తప్పుదారి పట్టించేలా చేసిన చర్యలపై ధర్నా నిర్వహించి వారికి న్యాయం చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. బ్యాంకు మేనేజర్, సీసీ, యానిమేటర్స్పై కేసు నమోదు చేయాలని ధర్నా నిర్వహించారు. - రంపచోడవరం జిల్లా ఎటపాకలో జరిగిన ఐదవ మండల సమావేశంలో డ్వాక్రా మహిళలు కట్టిన అభయ హస్తం డబ్బులు వాపస్ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు.

ఆదూరు

- జనవరి 6, 7, 8, 9 తేదీల్లో కేరళలోని త్రివేండ్రంలో జరిగే ఐదవ అఖిల భారత మహాసభలు జయప్రదం కావాలని కోరుతూ వివిధ జిల్లాల్లో కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

- అన్నమయ్య జిల్లాలోని మదనపల్లి ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బిఆర్ అంబేద్కర్ వర్ధంతి నిర్వహించారు.

- ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలులో, తిరుపతిలో డాక్టర్ అంబేద్కర్ వర్ధంతి నిర్వహించారు.

తిరుపతిలో టిఎల్ఎఫ్ రిసోర్స్ పర్సన్ ఆర్పి పుష్కలతను మెప్పా సిఎంఎం రమణ వేధింపులకు గురిచేయడంతో ఆమె ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం చేసింది. ఈ పరిస్థితికి కారణమైన రమణను సస్పెండ్ చేసి అరెస్టు చేయాలని ఐదవ సమైక్య సంఘం ఆధ్వర్యంలో బాధితురాలి కుటుంబ సభ్యులు పీడీ ఆఫీసు ముందు ధర్నా నిర్వహించారు.

- ఒంగోలులోని బెతూన్ నర్సింగ్ హోంలో మోటూరు టాన్యా 81వ జయంతి సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మెడికల్ క్యాంప్ నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో బెతూన్ నర్సింగ్ హోం వైద్యులు ఎన్.రంగారావు, డాక్టర్ ఉదయిని, స్వాతి, హెచ్.సి.జి.ఎం.ఎన్.ఆర్. క్యాన్సర్ సెంటర్ వైద్యులు రమణారెడ్డి, ఐదవ నాయకురాలు రమాదేవి, షమీ, సృజన, నాగూర్, రాజ్యలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

స్థానిక సమస్యలపై..

- ఇరగవరం మండలం, పొదలాడ గ్రామంలో మంచినీటి సమస్యపై ఐదవ ఆధ్వర్యంలో పంచాయతీ సెక్రటరీకి స్థానికులు వినతి పత్రం ఇచ్చారు. మంచినీటి సమస్య పరిష్కారం అయ్యే వరకు ట్యాంకర్లతో నీటిని సరఫరా చేయాలని కోరారు.
- సుశీలా గోపాలన్ 21వ వర్ధంతి సందర్భంగా విశాఖ జిల్లా మద్దెలపాలెంలో, గుంటూరులో, వినుకొండలో సభలు నిర్వహించారు.
- ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలులో ఐదవ శిక్షణా తరగతులు నిర్వహించారు. స్థానిక ఎల్.బీ.జీ భవన్ లో వర్క్ షాప్ నిర్వహించారు.
- అనంతపురం జిల్లాలో ఐదవ నాయకులు అర్జునై నవారికి ఇండ్లు, ఇండ్ల పట్టాలు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ పాదయాత్ర నిర్వహించారు.
- తిరుపతి జిల్లా నాయుడుపేటలో మహిళా జనరల్ బాడీ జరిగింది. కన్వీనర్ గా చంద్రకళను, సభ్యులను ఎన్నుకున్నారు.
- పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఎటపాకలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ సెంటర్ నిర్వహిస్తున్నారు.

స్ట్రీట్ ప్లాంట్ ప్రవేటికరణకు వ్యతిరేకంగా విశాఖలో ఐదవ మహిళలు దీక్ష చేపట్టారు. వీరికి సిఐటియు వైస్ ప్రెసిడెంట్ తమ సంఘీభావం తెలిపారు.

సత్యసాయి జిల్లాలోని కదిరిలో వికలాంగుల సంఘం ఆధ్వర్యంలో కూలీలకు, వికలాంగులకు పేదలకు ఇళ్ల స్థలాలు కేటాయించాలని ఐదవ మహిళలు ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు.

పిలూరు

విజయవాడ

చింతూరు

గుడివాడ

అనంతపురం

క్రిస్టస్, న్యూ ఇయర్ వేడుకలు
క్రిస్టస్, నూతన సంవత్సరం సందర్భంగా ఐదవ
ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా చిన్నారులకు పలు రకాల
ఆటలు, సాంస్కృతిక పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు
బహుమతులు అందించారు. పలు జిల్లాల్లో ఐదవ
గ్రీటింగ్ కార్డులు ఆవిష్కరించారు.

విశాఖ

అమలాపురం

కర్నూలు

మంగళగిరి

**మహిళలపై
హింసకు వ్యతిరేకంగా..**

మహిళలపై హింసకు వ్యతిరేకంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో పలు జిల్లాల్లో ప్రదర్శనలు చేశారు.
అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. దాడులను అరికట్టాలని డిమాండ్ చేశారు.

విద్యా వజ్రోత్సవాలు

విద్యా వజ్రోత్సవాలు విజయవాడలోని సిద్ధార్థ ఆడిటోరియంలో, ఎంజివికెలో డిసెంబరు 9, 10 తేదీల్లో ఘనంగా జరిగాయి. సెమినార్లు, చిన్నారులకు పలు విభాగాల్లో పోటీలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, మహిళా సమస్యలపై భవిష్యత్ కర్తవ్యాలతో ఉత్సాహ పూరితంగా సాగాయి.

చైతన్య మానవి

మోటూరు ఉదయం భవన్,

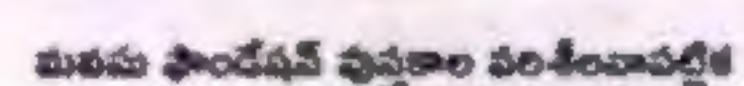
డిజిపి ఆఫీసు రోడ్డు,

తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,

గుంటూరు జిల్లా -522302

[illegible]